

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202272

UNIVERSAL
LIBRARY

—ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨೦ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ—

೨೨

ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ

(ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ)

ಸಂಗ್ರಾಹಕರು :

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಾಪಸೆ ರೇವಪ್ಪನವರು

ಹಲಸಂಗಿ

ನೊದಲ ಮುದ್ರಣ]

[ಬೆಲೆ ೧೨ ಆಣೆಗಳು

೧೯೩೫

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಬೆಳಗಾವಿ ರಾಜಕೀಯಪ್ರಚಾರರು

ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ರೈಟರ ಓಗ್ಗಿ, ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು

ಮೇವುಂಡಿ ಮಲ್ಲಾ ಲಿಯವರು

ಕಲಾಸಿಂಧು ಮುದ್ರಣಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ

ಮೊದಲ ಮಾತು

— ❦ —

ಕನ್ನಡಗರಿಗೆ ಜನಪದ ನಾಮತ್ರದ ರುಚಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ ಒಂದು ಬಹುಮುಖದ ಹಲಸಂಗಿಯ ಗಳಯಗೆ ಸಲ್ಲಿಪಿಕು ಅವರು ಮಾಡಲು ಬಯಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ವದಗನ್ನು ಕೊಡತೊಡಗಿದರು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ವನ್ನು ಕೂತು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಗಳೆಯದ ಹೆಸರನ್ನು ಉತ್ತರಿಸುವ ಲಾಗದು ಪ್ರಿಯುರಾದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನನ್ನು, ನಿಜ ಲಿಂಗಪ್ಪ, ರಾಘವ, ಛಾಲಾಸಾಹೇಬ ಹಾಗೂ ಈ ವದಗನ ಸಂಗ್ರಹಕರಾದ ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಸೂರ ಲಾವವರೆ ಅವರು ಇವರ ಸಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಈ ಗ್ರಂಥವಾಚಗೆ ಸೂರು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಲಸಂಗಿಯ ವದಗನ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿ, ಅಲಿಲಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ ಅಂತಹದಲ್ಲಿ ಬದನವಾದ ಒಂದು ವದಗನ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಅಗತ್ಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲಿರು ಅವರಲ್ಲಿ ಯೂ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದ ಜನಪದ ನಾಮತ್ರದ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗ್ರಹವಿದೆ ಅನುಕೂಲ ಕಾಲವಾದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅದು ಲಭಿಸಿತೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ

ಜನಪದ ನಾಮತ್ರವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ರಸವಾಚಿಕ ಕಾರಣ. ಅದು ಪದಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಾಚ್ಯವಾದವುಗಳಿಗೆ ಹೊಸಜೀವು ದೊರಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದವು, ಛಾಂದಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗುವವುಗಳಿಗೆ, ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಸುಳಿಗಳಿಗೆ, ವಿದಿ, ಮನೋಬೋಧನಾದ ಉಪಮೆಗಳು, ಜನಪದ ಮಾತೃಕೆಯಿಂದ, ಸೊಗಸಾದ ಗಾದೆಯ ಮಾತುಗಳು—ನಮಗೆಲ್ಲ ಅವರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬಹು ದಷ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಕೊಟ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ತ

ಕಾವ್ಯದೇವಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ರಸಿಕರಿಗೆ ವಾಚನೀಯವೂ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯ ಅಭ್ಯಸನೀಯವೂ ಆಗಿರುವುದೀ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಷ್ಟೆ? ಬೆರಗಿಂದಿಣಿಸುವಷ್ಟು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತರೆನಿಸುವ ನಾಗರಿಕರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಜನಜೀವನವು ನೂರರಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತು ವಾಲು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗರ ಅನುದಿನದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನಾಗಲಿ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು.

ನಮ್ಮ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾವನೆಯ ಉಚ್ಚತೆ, ಶೀಲದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ವಿಚಾರಗಳ ವಿದಗ್ಧತೆ ಇವು ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದುಗರನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಒಡಮೂಡಿಲ್ಲವೆ? ಜನಜೀವನದ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಶಿಲಾಲೇಖ-ತಾಮ್ರಪಟಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯವು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ದೊರೆಯದಿರಲಾರದು.

ಇದೀಗ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸಕಾಲವು ಒದಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಿಂದ ಗರತಿಯ ಹಾಡು, ಜೀವನ ಸಂಗೀತ, ಇದೀಗ ಮಲ್ಲಿಗೆದಂಡೆ—ಈ ಮೂರನ್ನು ಒದವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಇವುಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪ್ರಕಟನೆಯೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೩ನೆಯ ವರ್ಷವು ಮುಗಿಯಿತು. ಹೊಸ ವರುಷವನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ಸಹೃದಯರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದಿನಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವರೆಂದು ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದೀ ಇದೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ. ರೇವಪ್ಪನವರಿಗೂ ಅವರ ಗೆಳೆಯರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ಧಾರವಾಡ
ಯುವಸಂವತ್ಸರ, ಚಂಪಾಷ್ಣಿ
೧-೧೨-೧೯೬೫

ಬೆಳಗಾವಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯ

ಮುನ್ನುಡಿ

“ ನುಡಿದದ್ದೇ ವೇದ, ನಡೆದದ್ದೇ ಯೋಗ ” ಎನ್ನುವ ಸಹಜ ಸುಮ್ಮಾನಿಗಳ ಜೀವನದೊಳಗಿನ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಕೂಡ ಉಳಿದವರಿಗೆ ತೀರ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿರುವಂತೆ “ ನುಡಿದದ್ದೆಲ್ಲ ಕವಿತೆ, ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲ ರಸ ” ವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ ರಸಪುರುಷರ ಅಂತರಂಗದಿಂದ ಕೈ ಬಂದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ನುಡಿಯು ಕೂಡ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರಗಳಿಗೆಯ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸ್ವರ್ಗದ ಸುಳುವನ್ನು ತೋರದಿರದು. ಅಂತಹ ಸ್ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನೆಂದಿಗೇ ಆಗಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಲಿಕ್ಕಿರುವರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಚಿಹ್ನೆ ವೆಂಬಂತೆ, ಇದೀಗ ಅಂತಹ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಶೆಪಟ್ಟು ಹರಿದಾಡುವವರು ಹಲಕೆಲವರು ಹುಟ್ಟಿರುವರಷ್ಟೆ ! ವರಕವಿಗಳು ಉದಯಿಸುವ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮಂಥ ನರಕವಿಗಳ ಜಂಗಳಿಯೇಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇವರ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಯು ಸಾಗುವಳಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದದ್ದು. ಇವರ ಸಸಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ನೀರೂ ಹವೆಯೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತುತಗೀತಗುಚ್ಛವು ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯಕುಮಾರಿಯ ಕಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೊಂದು ಅವಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ “ ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ ” ಯಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಗೊಡವೆಗೇನೂ ಹೋಗಲಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗೆಳೆಯ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ‘ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ’ನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಾತನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ನನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಗಟಗಳು ಎರಡು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ‘ಕಾವ್ಯದ ಉಗಮ’; ಎರಡನೆಯದು ‘ಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ’. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕವನಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇನೋ ಬಹಳ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ

ಅದರೆ ಅದರ ಸಲೆಯು ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ-ದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವ ಉಬ್ಬು ಕಾವ್ಯಸುಂದರಿಯ ರೂವಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಂಡಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು ಹದಿನಾರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ' ಪ್ರಭಾತ ' ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸೊಂದೇ ಕವಿತೆಯ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದು ಹಾಗೆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಈ ನಾಲ್ವಾರು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವವು ಕಾವ್ಯದ ಜೀವನೇಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗೆ ಬಂದುಮುಟ್ಟಿದೆ. ಅದರೆ ಈ ಮಾತೂ ಕೂಡ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಲ್ಲವೆಂದೇ ಎನ್ನಬೇಕು.

ಇದಿಗ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದ. ಅದೇನೆಂದರೆ—ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಂತೆ ಕಾವ್ಯಕಲೆಯೂ ಒಂದು ವಿದ್ಯೆ, ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ವರಕವಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರಯತ್ನಸಿದ್ಧರಾದ ನಮ್ಮಂಥ ನರಕವಿಗಳ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಈ ಮಾತು ತುಂಬಾ ದಿಟವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಕಾವ್ಯರತ್ನವನ್ನು ಯಾವ ಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸಬೇಕು ? ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕುರುಹುಗಳಾವವು ? —ಎಂಬಿರಡು ಮಾತುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯವು ಎಂದಿಗೂ ಉರ್ಜಿತದಲಿಗೆ ಬಾರದು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಮೇಲ್ವಾಣಿಸಿದ ಎರಡು ಮಾತುಗಳ ಜ್ಞಾನವು ನಮಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ಮಾರ್ಗಗಳುಂಟು. ಜಗತ್ತಿನ ಪುರಾತನ ನೂತನ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದೊಂದು; ಮತ್ತು ಕವಿಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲದ ಸೋಂಕು ಎಳೆಸಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲದ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಪುರಾತನರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೋಸಿ ನೋಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು. ಒಂದು ಕವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕವಿಗಳಲ್ಲದವರ ಕವಿತೆ ಕವಿಗಳಲ್ಲದವರಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ರಸನಿಮಿಷಗಳು ಬಂದಾಗ ಕಾವ್ಯೋದ್ಗಾರಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿವೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಂಘರ್ಷಣವಿಲ್ಲದ ಇಂಥ ಪುರಾತನ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಗೀತಗಳ ಅನುಶೀಲನದಿಂದ ಕಾವ್ಯವಿಷಯಕವಾಗಿರುವ ಒಗಟುಗಳು ಒಡೆಯುವ ಸಂಭವವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದೆ

ಒಮ್ಮೆ ಗೆಳೆಯ ಬೇಂದ್ರೆಯವರೂ ನಾನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ

ಹೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುರುಬರ ಬೀರನ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೆ ನಡೆದ ಬಾಲೆಯೊಬ್ಬಳ ವರ್ಣನೆ ಬರಲು ನನ್ನನ್ನು ಆ ವರ್ಣನ ರೀತಿಯು ಬಹಳ ಆಗಾಧಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಕುರುಬರು ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರು? ಕಲ್ಪನೆಯು ಅಂತರಿಕವಾದ ಒಂದು ಸತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನ. ಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕೇನು? ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅಮರಕನ್ನಿಕೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನೊಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣಾಗಿರಬೇಕೇನು? ಈ ಮಾತು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆತಿಶಯವಾಗಿ ದೃಢಪಟ್ಟಿತು. ಅವಾಗಲೇ ನನ್ನ ಈ ಒಳ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಗೆ. ಬೆಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎ. ಈ. ಯವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಆದರೆ ಆಗ ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಬೆಂಗನೆ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಲಭಿಸದಷ್ಟು ದೂರಗತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾಲಾವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಾತು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದ್ರೆಯವರೊಡನೆ ಆತ್ಮಂತ ತಲ್ಲೀನತೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಸಂಗ್ರಹದೊಳಗಿನ 'ಹೆಣ್ಣು ಬಂದಾವ ಹೆಣ್ಣು' ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಆತ್ಮಂತ ಸುಸ್ವರದಿಂದ ಹಾಡುವಾಗ. ಈ ಮೂರು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಕವಿಕಲ್ಪನೆಗೂ ಎರಡನೆಯದು ಶುದ್ಧ ತರ್ಕಕ್ಕೂ ಮೂರನೆಯದು ರಾಗತತ್ವಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಒಳಗಿನ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸತ್ಯರಾಜ್ಯದ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಘನವಾಗಿ ಎನಿಸಿತು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎ. ಈ. ಯವರ ಕ್ಯಾಂಡಲ್ ಆಫ್ ವಿಜನ್ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವು—ದೂರಗತವಾದದ್ದು—ಪುನಃ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಈ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು.

"I am convinced that all poetry is, as Emerson said, first written in the heavens, that is, it is deeper than appears in normal life....."

“ ಇನುಸುನ್ನರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನನಗೂ ಮನವರಿಕೆಯಾದದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಇನುಸ್ತ ಕವಿತೆಯು ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಸಹಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಳದಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯವು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲದು. ”

೧. ಈ. ಯವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇನು ಸುನ್ನರ ಸಾಕ್ಷಿಯೊಂದನ್ನು ಬೇರೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನನ್ನ ಅನಿ ಸಿಕೆಗೆ ಹೀಗೆ ದ್ವಿಗುಣಿತ ಬಲವು ಲಭಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಸತ್ಯಮಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯಮಯವಾದ ಶುಭಮಯವಾದ ಆ ಒಳ ಗಿನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ—೧. ಈ. ಯವರು “ ಬಹುಮಾನಗಳ ದೇಶ” ವೆಂದು (ಮೆನಿಕಲರ್ಡ್ ಲ್ಯಾಂಡ್) ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರಾಜ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ತಾವು ಕಂಡ ಕಣಸುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಹೇಗೆಂದರೆ—

“ Some times lying on the hillside with the eyes of the body shut as in sleep, I could see valleys and hills, lustrous as a jewel, where all was self-shining, the colours brighter and purer, yet making a softer harmony together than the colours of the world I know There too, in that land, I saw shining folk They were, I believe, those who in the ancient world gave birth to legends of nymph and dryad Their perfectness was like the perfectness of a flower. ”

“ ಅಗಾಗ್ಗೆ ನಾನು ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿತನಂತೆ ಹೊರಗಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವಾಗ ನನಗೆ ರತ್ನದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಕಂದರಗಳೂ ಗಿರಿಶಿಖರ ಗಳೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಬಣ್ಣಗಳು ಪ್ರಭಾಮಯವಾಗಿಯೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಬಣ್ಣಗಳಿಗಿಂತ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಮಲ ಸಾಮರಸ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದ್ದಿತು. ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಥಳಥಳಿಸುವ ಜನರನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಯಕ್ಷಿಣಿಯರ ಕಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಇವರೇ ಕಾರಣರಾದರೊಂದು ನನ್ನ ನಂಬುಗೆ. ಅವರ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯು ಹೂವುಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಸದೃಶವಾದದ್ದು. ”

ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಭಾವಗಳೇಳು ನವು. ಅದರಿಂದ ಆ ಭಾವಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಲ್ಪನಾಕವಚವು ಒಳಗಿನ ಭಾವ

ವರ್ಣಗಳ ದೇಶದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದು. ಇವೆರಡರ ಸಮ್ಮಿಲನವೇ ಕವಿತೆ. ನಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಷೇತ್ರವು ಸುಂದರವೂ ನಿರ್ಮಲವೂ ಆದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಕವಿತೆಯ ಅವಿರ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾಗುವುದು. ಸೃಷ್ಟಿಜನನಿಯ ಇದಿರಿಗೆ ಸರಲವಾದ ಶಿಶುಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಾವು ಹರಿದಾಡಬಲ್ಲೆವಾದರೆ, ಆಗ ನಾವು ಕಾವ್ಯದೇವಿಯ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬಲ್ಲೆವು. ಇದೀಗ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ತಿಳಿ ಹೃದಯದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಪುರಾತನ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸದಿರಲಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆ.

ಇನ್ನು ಸದ್ಯದ ಪುಸ್ತಕದ ಬಾಹ್ಯಾಂಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವ ವಿಷಯದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಕೊನೆಹಿಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ವಾಚಕರು ಟಿಪ್ಪಣಿಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸ ಬಾರದಾಗಿ ಬಿನ್ನೈಸುವೆ.

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವವುಗಳೇ ತೀರ ಹೆಚ್ಚು. ಕೆಲವೇ ವೃತ್ತಗಳು ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟಗಳಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ಬಗೆದರೆ ನಮಗೆ ಏಕಮೇವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನಂತಲೀಲೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಾಗುವುದು. ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅವುಗಳ ನೆಲೆಯರಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಜಾಯಿಂದ ಹಾಡಿಸಿ ಕೇಳಿದರೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಈ ಮಾತಿನ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗದಿರದು. ದೇವತಾ ಸ್ತುತಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಶುದ್ಧರಗಳೆಯ ವೃತ್ತಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಅತ್ಯ ಗಾಢವೆನಿಸುವುದು. ದ್ರೌಪದಿಯ ಹಾಡು ಭೋಗವಟ್ಟಿದಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಬಗೆದರೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಶೋಧನದ ಮಹತ್ವವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿದಿತವಾಗುವಂತಿದೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಹಾಡುಗಳ ಭಾಷೆ. ಕೇವಲ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಗ್ರಾಮ್ಯ ವಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ಇಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಇವೆರಡೂ ಮಾತುಗಳು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳು ಹಾಗೂ ಇವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹೀಗೂ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಮುಂದಿನವರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಕ್ಕಂತೆ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎಳೆದೆಳೆದು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಗಣವಾರ್ತಿ ಗೊಳಿಸುವ ರೂಢಿಯುಂಟು. ಆಮೇರೆಗೆ ಅಂಧರಲ್ಲಿ ಅವಗ್ರಹ ಚಿಹ್ನೆದಿಂದ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚರಣದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲವೆ ಕಡಿಮೆ ಗಣಗಳಿರುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ.

ಹಿಂದೆ ' ಗರತಿಯ ಹಾಡ 'ನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದವರಲ್ಲಿೊಬ್ಬರಾದ ಗೆಳೆಯ ಕಾಪಸೆ ರೇವಪ್ಪನವರು ಈ ಸಾರೆ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಈ " ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ " ಯನ್ನು ಹೆಣೆದಿರುವರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಅವರ ಈ ಶ್ರಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸದಿರಲಾರದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿರುವೆನು.

ಹಲಸಂಗಿ

೧೯:೨-೧೯೩೫

ಮಧುರಚೆನ್ನ

ಮಲ್ಲಿಗೆದಂಡೆ

ಪ ರಿ ವಿ ದ್ಧಿ

ದೇವತಾಸ್ತುತಿ	೧	೧೦೬
ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ	೨	೧೦೮
ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಸ್ತೋತ್ರ	೪	೧೦೯
ಪಂಥರಪುರದ ವಿಠೋಬನ ಸ್ತೋತ್ರ	೨	೧೧೦
ಎಡಪೂರ ಪಿರಭದ್ರನ ಸ್ತೋತ್ರ	೬	೧೧೦
ಪ್ರಣಯಾಂತರ	೯	೨೧೧
ವಾರಿರುಮ್ಮಾಲ ಸ್ತುತಿ	೧೦	೧೧೨
‘ ಹಣ್ಣು ಬಂದಾವ ಹಣ್ಣು ’	೧೧	೧೧೩
ಸಬ್ಬಂಬು ರಾತೂರಿ	೧೨	೧೧೪
ಕೊರವಂಜಿ ಹಾಡು	೧೩	೧೧೫
ಗಂಗಿ ಗೌರಿ ಹಾಡು (೧)	೧೩	೧೧೫
ಗಂಗಿ ಗೌರಿ ಹಾಡು (೨)	೨೧	೧೧೬
ಭಾವಗೀತಗಳು	೨೩	೧೧೮
ಕೂಸಿನ ಹಾಡು	೨೪	೧೧೮
ಎತ್ತಿನ ಹಾಡು	೨೫	೧೧೮
ಮನಿ ಹಾಡು	೨೬	೧೧೯
ಕಥೆಯ ಹಾಡುಗಳು	೨೯	೧೨೦
ಅಕ್ಕ ಹಾಡು	೩೦	೧೨೦
ಎಣ್ಣೆಮಾಸಿ ಹಾಡು	೩೪	೧೨೨

ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯ ಹಾಡು	....	೩೭	....	೧೨೩
ಬರದ ಹಾಡು	....	೪೦	....	೧೨೪
ದ್ರೌಪದಿಯ ಹಾಡು	....	೪೩	....	೧೨೫
‘ ದಂಡ ಬಂತವ್ವಾ ವೇಡ ’	....	೪೫	....	೧೨೬
ನೀಲಗಂಗಾನ ಹಾಡು	....	೪೬	....	....

ಮದುವೆಯ ಹಾಡುಗಳು

ಭಾಟಗೀ ಹಾಡು	....	೪೯	....	೧೨೭
ಒಳಕಲ್ಲ ಪೂಜೆ ಹಾಡು	.. .	೫೨	...	೧೨೮
ಅರಿಸಿಣ ಹೆಚ್ಚೊ ಹಾಡು (೧)	....	೫೩	....	೧೨೮
ಅರಿಸಿಣ ಹೆಚ್ಚೊ ಹಾಡು (೨)	....	೫೪	....	೧೨೯
ಐರಾಣಿಯ ಹಾಡು	....	೫೫	....	೧೨೯
ಸಂಡಿಗೆ ಕಡಿಯುವ ಹಾಡು	....	೫೬	....	೧೨೯
ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಹಾಡು	....	೫೬	....	೧೩೦
ಅಡಿಕೆ ಆಡುವ ಹಾಡು	....	೫೭	....	೧೩೦
ಭೂಮದ ಹಾಡು	....	೫೯	....	೧೩೧
ಬೀಗರ ಹಾಡು	....	೬೪	....	೧೩೨
ಕೂಸು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಹಾಡು	....	೬೬	....	೧೩೩

ಸೋಬಾನದ ಹಾಡುಗಳು

ಮನಸ ಬೈನರ ಮಡದಿ	....	೭೩	...	೧೩೪
ಹಿಂಬಳಿ ಮುಂಬಳಿ	....	೭೫	....	೧೩೫
ರನ್ನ ದುಡುಗುಣಿ	....	೭೬	....	೧೩೬
‘ಬಾಲಿ ತಾ ಮೈನೆರದು’	....	೭೮	....	೧೩೬
‘ಹಣಿಯಂಜೊ ಭಾವವಕ’	....	೭೯	....	೧೩೭
‘ಹೆಸುಮಗಳೆ ನೀಲಮ್ಮ’	....	೮೦	....	೧೩೭

ಇತರ ವಿಧಾನಗಳು	....	೮೧	.. .	೧೩೮
ಕುಬಸಾ ಮಾಡೂ ಹಾಡು	....	೮೨	....	೧೩೮
ಬಯಕೆಯ ಹಾಡು	....	೮೩	....	೧೩೮
ಉಡಿತುಂಬುವ ಹಾಡು	....	೮೪	....	....
ಬೇನೆ ತಿನ್ನುವ ಹಾಡು	....	೮೬	....	೧೩೯
ಪೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಹಾಡು	....	೮೭	....	೧೩೯
ಅತ್ತೆಮನೆಯ ಕಾಟ	....	೮೯	....	೧೪೦
ಅತ್ತೆನೋಸೆಯರ ಜಗಳ	....	೯೦	....	೧೪೦
“ ಶಾಂವಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟಂದ್ರ ”	....	೯೧	....	೧೪೧
ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳು	....	೯೫	.. .	೧೪೨
ನೂಲೊಲ್ಲಾಕೆ ಜಿನ್ನೀ?	....	೯೬	.. .	೧೪೨
ಕಿವುಡರ ಹಾಡು	....	೯೮	....	೧೪೨
ಜಿನನ ಹಾಡು	....	೯೯	.. .	೧೪೩
ಮಂಗ್ಯಾನ ಹಾಡು	....	೧೦೧	....	೧೪೩

ದೇವತಾಸ್ತುತಿ

ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ

ಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಪುನಃಗಸ |
ಗೌರವ್ವನ | ಕಂದಗ ಧರಿಸಿದರಸ |
ಅಂದದ ಬಿಳಿವಲಿ ಅಡಕಿ ಕಾಚವು ಸುಣ್ಣ |
ಮುಂದ ಮಡಚಿನಿಟ್ಟು ಮಲ್ಲಿಗಿ ಮಳೆಗರೆದ |
ಮತಿಯ ಪಾಲಿಸೊ ಎನಗಸ |
ಶ್ರೀಗಣರಾಯಾ | ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ಉಣಿಸುಕವೆನೊ || ೧ ||

ರಾಜಾನ್ನ ಕೆನೆಮಸರಸ |
ರುಚಿಗಾಯಿ | ಭೋಜನಕ ಸವಿಮಜ್ಜಿ ಗೆಸ |
ಸಾಬನಾಗಿ ಬಂದು ಸೆಳೆಮಂಚದಲಿ ಕುಳಿತು |
ಮತಿಯ ಪಾಲಿಸೊ ಎನಗಸ |
ಶ್ರೀಗಣರಾಯಾ | ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ಉಣಿಸುಕವೆನೊ || ೨ ||

ಹೆಣ್ಣು ಹೆಪ್ಪಳ ಶೆಂಡಿಗಿ |
ಎಸಳಾದ | ಸಣ್ಣ ಶಾವಿಗಿ ಬನೆದಸ |
ಉಂಡ ಮಗಿ ನೊರೆಹಾಲಿ ಉದರ-ಸಕ್ಕುರಿ ತುಪ್ಪ |
ಮತಿಯ ಪಾಲಿಸೊ ಎನಗಸ |
ಶ್ರೀಗಣರಾಯಾ | ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ಉಣಿಸುಕವೆನೊ || ೩ ||

ಚಿಗುಳಿ ಚಿನ್ನಾಲ್ ಬಚ್ಚೇವಸ |
ಚಿಟುಬಾಳಿ | ಅಗಲೋಳು ಗರಿಕಾಣೆನಸ |
ಪರಿಪರಿ ಸೋಬನ್ನ ಪರಿಮುಕನೇರಸ್ತ |
ಮತಿಯ ಪಾಲಿಸೊ ಎನಗಸ |
ಶ್ರೀಗಣರಾಯಾ | ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ಉಣಿಸುಕವೆನೊ || ೪ ||

ಸುರ ಹರಿ ನಮ ದೇವರ ಕಾಳಿಸ |
 ಧೊರಿವೂಜಿ | ಧೊರಿವೂಜಿ ಮಾಡುವೆನಿಸ |
 ಪರಿಪರಿ ಸೋಬಸ್ತು ಪರಿಮಸಳನೆರಸ್ತು |
 ಮತಿಯ ಪಾಲಿಸೊ ಎನಗಸ |
 ಶ್ರೀಗಣರಾಯಾ | ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ಉಣಿಸುವೆನೊ || ೫ ||

ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಸ್ತೋತ್ರ

ಬಾಗಿಲದಾಗಿನ ಕೋಗಿಲ ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಮರನೇರಿ |
 ನಾಗರ್ದಿಡಿಯಂಗಾಡ್ಯಾವೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
 ನಾಗರ್ದಿಡಿಯಂಗಾಡ್ಯಾವೇಳಯ್ಯಾ || ೧ ||

ಅತ್ತಿಯ ಮಸರನೇರಿ ಸತ್ತು ಸೊರಗಿ ನಾನೆ ಬಂದ |
 ಮುತ್ತಿನೊಸ್ತಾ ತೋರ್ರಾರೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
 ಮುತ್ತಿನೊಸ್ತಾ ತೋರ್ರಾರೇಳಯ್ಯಾ || ೨ ||

ಅಲಸದ ಮಸರನೇರಿ ಅಲಪರದು ನಾನೆ ಬಂದ |
 ನೀಲದೊಸ್ತಾ ತೋರ್ರಾರೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
 ನೀಲದೊಸ್ತಾ ತೋರ್ರಾರೇಳಯ್ಯಾ || ೩ ||

ಅಕ್ಕಿವೂಜಿ ಬ್ಯಾಳವೂಜಿ ಮ್ಯಾಲ ಎಲಿಯ ಘಟ್ಟವೂಜಿ |
 ನಿತ್ಯವೂಜಿ ಕಟ್ಟಾರೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
 ನಿಸುಗ ವೂಜಿ ಕಟ್ಟಾರೇಳಯ್ಯಾ || ೪ ||

ಕೆಂಪ ಗಂಧಾ ಬಿಳಿಯ ಗಂಧಾ ಅಷ್ಟಗಂದ ಸಿರಿಯಗಂಧಾ
 ಛಿಂದದಿಂದ ಏರ್ಯಾವೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
 ಛಿಂದದಿಂದ ಏರ್ಯಾವೇಳಯ್ಯಾ || ೫ ||

ಜಾಜಮಲ್ಲಿಗಿ ಜೂಜಮಲ್ಲಿಗಿ ಅರಳಮಲ್ಲಿಗಿ ಶಾವಂತಿಗ್ಗೂವಾ |
ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಗಿ ಬಂದಾವೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |

ನಿಮಗ ಪೂಜಿ ಮಾಡ್ಯಾರೇಳಯ್ಯಾ || ೬ ||

ಅಚ್ಚದಚ್ಚ ಬೆಲ್ಲದಚ್ಚಾ ಮ್ಯಾಗ ಎಳ್ಳ ಚಿಗಳನೆಚ್ಚಾ |
ನಿಮಗ ನೆವುದೀ ಬಂದಾವೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |

ನಿಮಗ ನೆವುದೀ ತೋರ್ಯಾರೇಳಯ್ಯಾ || ೭ ||

ಬಾಜಿ ಬಾಜಿ ಬಾಜಿಯಂತರಿ ಬಾಳಿ ಬನದಾಗ್ ಹಲಗಿ ಖೊಂಬಾ |
ಭೋರಗೆಜ್ಜಿ ಗಿಲ್ಲಂದಾವೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |

ಭೋರಗೆಜ್ಜಿ ಗಿಲ್ಲಂದಾವೇಳಯ್ಯಾ || ೮ ||

ಗಂಗಿಯೊಳಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶಿವನ ಸಿಕರ ಸುತ್ತಿಬಂದು |
ಹರದೈರು ಫಲನ ಬೇಡ್ಯಾರೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |

ಹರದೈರು ಫಲನ ಬೇಡ್ಯಾರೇಳಯ್ಯಾ || ೯ ||

ಸಂಕರಾತರಿ ಭೋಗಿ ದಿನಾ ಮಲ್ಲಿನಾಥನ ಗುಡಿಯ ಒಳಗ |
ನಾಚನಾದವ ಛಿಂದದಿಂದ | ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ |

ನಾಚನಾದವ ಛಿಂದಛಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ || ೧೦ ||

ಸಂಕರಾತರಿ ಸಮತಿ ದಿನಾ ನಂದಿಕೋಲಾ ಮೆರೆವ ದಿಸನಾ |
ಟಿಂಗಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಾದವೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |

ಖಾರೀಕಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಾದವೇಳಯ್ಯಾ || ೧೧ ||

ಸಂಕರಾತರಿ ಕರಿಯ ದಿಸನಾ ಮಿತ್ರೇರಲ್ಲಾ ಮಡಿಗಳುಟ್ಟು |
ಮುತ್ತಿನಾರುತಿ ಎತ್ತಾರೇಳಯ್ಯಾ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |

ಮುತ್ತಿನಾರುತಿ ಎತ್ತಾರೇಳಯ್ಯಾ || ೧೨ ||

ಸಿಂಗರಾದ ಸೊಲ್ಲಪೂರಸ ಭಂಗರಾದ ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
ಸಿಕರ ಕಟ್ಟಾರು ರೈತರೆಲ್ಲಾರು | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |

ಸಿಕರ ಕಟ್ಟಾರು ರೈತರೆಲ್ಲಾರು || ೧೩ ||

ಕಮರ ತಟಳಿ ರೇವಣಸಿದ್ಧಾ ಗಂಗಿಯೊಳಗ ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
 ನಡುವ ಕುಂತಾರ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ | ಸಿದ್ಧರಾಮಾ |
 ಊರಾಗ್ಧಾರ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ || ೧೪ ||

ಸಂಫರಪುರದ ನಿತೋಬನ ಸ್ತೋತ್ರ

ಇಟ್ಟಿಗೆ ಕಲ್ಲ ಮ್ಯಾಲ ಊರಿ ನಿಂತಾನೆರಡು ಪಾದ |
 ಜರದ ಮಂದೀಲ ಶಾಲ
 ಇಳಿಯ ಬಿಸಟ್ಟಾರ ಜೋಲ
 ನಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಮೇಘ ಶಾಮ
 ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಸರ್ವ ಗೋಮ
 ಸಾದು ಸಂತಸರ ಪ್ರೇಮ
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರೆನಗ ಪೇಳಿರೇ | ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗ |
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರೆನಗ ಪೇಳಿರೇ || ೧ ||

ಟೊಂಕದ ಮ್ಯಾಲ ಕೈಯನಿಟ್ಟು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಲತ್ತಿಪೆಟ್ಟು
 ತೆಗ್ಗ ಬಿತ್ತು ಒಳ್ಳೆ ಎಷ್ಟು
 ದುಕ್ಕ ಇಲ್ಲ ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟು
 ತುಳಸಿ ಮಾಳಿ ಬುಸಕ್ಕಿಟ್ಟು
 ಹಗಲ ಇರಳ ಭಜನಿಗೋಳು
 ಅನಂದೇ ಅಂಸ ವೃದುಂಗ ತಾಳ
 ಮದನ ಮೂರ್ತಿ ಗೋಪಾಳ
 ಸಾದು ಸಂತಸರ ಮ್ಯಾಳ
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರೆನಗ ಪೇಳಿರೇ | ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗ |
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರೆನಗ ಪೇಳಿರೇ || ೨ ||

ಟಿಪ್ಪಿಗೀ ಲಿಂಗಕಾರ ಟಿಳಕ ಬಟ್ಟ ಚಂದ್ರತಾರಾ
 ಮುಂದ ಹರಿವ ಭೀಮ ತೀರ
 ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಪಂಡರಿಪೂರ
 ಪುಂಡಲಿಕ ಗೋಪುಕಾರ
 ಚಾತುರ್ಮಾಸ ಪರಸಿ ಭಾಳ
 ಯೋಗಿ ಜನರಿಗ್ಗಪರೂಪ
 ನೇಮದಿಂದ ಸುಡುವ ಪಾಪ
 ಈತನೇನ ಬಾಧ್ಯ ರೂಪ
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರಿನಗ ಪೇಳಿರೇ | ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗ |
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರಿನಗ ಪೇಳಿರೇ || ೩ ||

ಹಾಸ್ಯನದನ ಕಮಲನಯನ ಶೇಷಶಯನ ಗರುಡನಾಹನ
 ಶಿಷ್ಯಮೂಳ ನಿಜಧಾಪು
 ರಾಮರಸ ರಸದಿಂದ
 ಎಂದಿಗೀ ದೊರಕ್ಕಾನಂದ
 ಹವಳ ಕೂಡಸ್ತ ಛಿಂದ
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರಿನಗ ಪೇಳಿರೇ | ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗ |
 ಹ್ಯಾಂಗ ನಿಂತಾರಿನಗ ಪೇಳಿರೇ || ೪ ||

ಎಡವೂರ ವೀರಭದ್ರನ ಸ್ತೋತ್ರ

ಎಡವೂರ ತಳದಲ್ಲಿ ಎನೇನ ಶಡಗರ
 ಎಡಕ ನಂದೀಕೋಲ ಬಲಕ ಪಲ್ಲಕಿ ಪಂಕ
 ಶಡಗರದ ಛತ್ತರಕಿ ಎಡಬಲ ಬತಾಗೀರಿ
 ಹಾರುವ ಹೂಬಾಣ ಹೂಬತ್ತಿ ಕಂಡಿಸಿರಿ
 ಗುಗ್ಗುಳದಾರೂತಿ ಗುಡಿಮುಂದ ಕಂಡಿಸಿರಿ

ಶರಣಬಂದಯ್ಯಗ ಕರಣ ನೋಡಿ ಪೂಜಿಗೋಳ ಬನ್ನೆ
ಜಯಮಂಗಳಕ ನಿತ್ಯ ಶಿವಮಂಗಳ || ೧ ||

ಹೆಣೆಯ ಮ್ಯಾಲಿನ ಗಂಧ ಗಿಣಿರಾಮ ಕುಂತಂಗ
ಕರಿಯ ಕುಂದಲದ್ವರಳ ಕಿವಿಯಾಗ ಇಟ್ಟುನ
ಎಸೊಂದು ಶೃಂಗಾರ ಎಡಗೈಲಿ ಹಿಡದಾನ
ಪರವೂತ ಗಿರಿಗುಡ್ಡ ಬಲಗೈಲಿ ಹಿಡದಾನ
ಚಳ್ಳುಂಗ್ರ ಚಿಮ್ಮೂತ ಕ್ವಾರ್ತಿಸಿ ತಿದ್ದೂತ
ಕರಿ ಈರಭದ್ರನ ಕರಣ ನೋಡಿ ಪೂಜಿಗೋಳ ಬನ್ನೆ
ಜಯಮಂಗಳಕ ನಿತ್ಯ ಶಿವಮಂಗಳ || ೨ ||

ಬಿಳಿಯಂಗಿ ತೊಟ್ಟಾನ ಬಿಗದುಟ್ಟು ನಿಂತಾನ
ಸರಗಂಟಿ ಸರಮಾಲಿ ಕೊರಳಿಗಿ ಹಾಕ್ಯಾನ
ಎಸೊಂದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸ್ವಾಮಿ ತಾ ಧರಸ್ಯಾನ
ಪಡವಸಲ ದಿಕ್ಕಿಗಿ ಒಡೆಯ ತಾ ನೆನದಾನ
ತುಂಗಬದ್ರಿ ಕಾಳಿ ಬಾಗಿಸಲ ತೆರೆಯಂದ
ಕರಿ ಈರಭದ್ರನ ಕರಣ ನೋಡಿ ಪೂಜಿಗೋಳ ಬನ್ನೆ
ಜಯಮಂಗಳಕ ನಿತ್ಯ ಶಿವಮಂಗಳ || ೩ ||

ಮಂಗಳಾರಕ ದಿನ ವಿರ ನಿನ್ನೋಲಗ
ಚಿಟ್ಟು ಚಿಣಗೀ ಹೊವ ದುಂಡಮಲ್ಲಿಗಿ ಹೊವ
ಕೊಂಡಾಡೊ ದಾಸ್ಯಾಳ ಮಂಡ್ಲೇಸೂರದ್ವಂದ
ಎಳ ಸಮದುರದಾನ ಪಾರಿಜಾತದ ಹೊವ
ಕಂಚಿಯ ಈ ಮಗ್ಗಿ ಕಮಳದ ಈ ಮಗ್ಗಿ
ಖ್ಯಾದಿಸಗಿ ಹೊಡಿ ನೂರು ಖ್ಯಾದಿಸಗಿ ಗರಿ ನೂರು
ಎಲ್ಲಕ ಹೆಚ್ಚಿಂದು ಬೆಲ್ಲಪತ್ತುರಿ ನೂರು
ಕರಕಿಯ ಪತ್ತೂರಿ ಕರಿಯ ತುಂಬಿ ಹೊವ
ಕರಿ ಈರಭದ್ರನ ಕರಣ ನೋಡಿ ಪೂಜಿಗೋಳ ಬನ್ನೆ
ಜಯಮಂಗಳಕ ನಿತ್ಯ ಶಿವಮಂಗಳ || ೪ ||

ಹೆಗ್ಗಾಳಿ ಚಿನಕಾಳಿ ದೊಡ್ಡ ರಂಗಿನ ಕಾಳಿ
 ಊದುಸು ನೆಕಪೇರಿ ಬಾರಿಸು ನಗಾರಿ
 ಅಡು ಪಾತರ ಮ್ಯಾಳ ಗುಡಿಮುಂದ ಕಂಡಿಸರಿ
 ಗುಗ್ಗುಳದಾರೂತಿ ಗುಡಿಮುಂದ ಕಂಡಿಸರಿ
 ಶರಣಬಂದಯ್ಯಗ ಕರಣ ನೋಡಿ ಪೂಜಿಗೋಳ ಬನ್ನೆ
 ಜಯಮಂಗಳನಿತ್ಯ ಶಿವಮಂಗಳ || ೫ ||

ಪ್ರಣಯಾಂತರ

‘ ವಾರಿ ರುಮ್ಮಾಲ ಸುತ್ತಿ ’

ವಾರಿ ರುಮ್ಮಾಲ ಸುತ್ತಿ ಓಣ್ಯಾಗ ನಿಂತಾನ |
ಹ್ವಾರ್ಯಾನಿಲ್ಲೇನೊ | ಹೊಲದಾಗ ಹೊಲದಾಗ |
ಹ್ವಾರ್ಯಾನಿಲ್ಲೇನೊ ||
ಹ್ವಾರ್ಯಾನಿಲ್ಲ ಎನೊ ಹೊಲದಾಗ ಚಂದರಾಮಾ |
ನಾರ್ಯಾನಿಲ್ಲೇನೊ | ಮನಿಯಾಗ ಮನಿಯಾಗ |
ನಾರ್ಯಾನಿಲ್ಲೇನೊ || ೧ ||

ಮಕಮಕ ಮಲ್ಲಿಗಿ ಅದರಾಗ ಖ್ಯಾದಿಗಿ |
ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರ | ಬಿಳೆಯಲಿಯೊ ಬಿಳೆಯಲಿಯೊ |
ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರ ||
ಬಿಚ್ಚಿನೆ ನೋಡಿದರ ಬಿಳೆಯಲಿಯಂಧವಳು |
ಬಿಟ್ಟ ಮಲಗೂದು | ಛಿಂದೇನೊ ಛಿಂದೇನೊ |
ಬಿಟ್ಟ ಮಲಗೂದು || ೨ ||

ಬಿಟ್ಟರ ಬಿಡಲ್ಯಾಕ ಬಿಗುವಿನ ಮಾತ್ಯಾಕೊ |
ಬಿಟ್ಟಕ್ಕಿ ಮ್ಯಾಲ | ಮನಸ್ಯಾಕೊ ಮನಸ್ಯಾಕೊ |
ಬಿಟ್ಟಕ್ಕಿ ಮ್ಯಾಲ ||
ಬಿಟ್ಟಕ್ಕಿಯು ಮ್ಯಾಲ ಮನಸ್ಯಾಕೊ ಚಂದರಾಮಾ |
ಕಟ್ಟಕಲ್ಲಾಗ | ಇರಹೋಗೊ ಇರಹೋಗೊ |
ಕಟ್ಟಕಲ್ಲಾಗ || ೩ ||

ಬಾಳಿ ಕೊಯ್ದರ ತೋಟ ಹಾಳಾದರಂದೇನೊ |
ಅಳಲ್ಲ ರಾಯಾ | ಮಡದೀಗೊ ಮಡದೀಗೊ |
ಅಳಲ್ಲ ರಾಯಾ ||

ಆಳಲ್ದನ ಸ ರಾಯಾ ಮಡದಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರ |
 ಬಾಳಹಣ್ಣೇನೊ | ಕೆಡಲಾಕೊ ಕೆಡಲಾಕೊ |
 ಬಾಳಹಣ್ಣೇನೊ || ೪ ||

ಮಲ್ಲಿಗ್ಗುವಿನ ದಂಡಿ ಅಲ್ಲಿಟ್ಟ ಇಲ್ಲಿಟ್ಟ
 ಕಲ್ಲ ಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟ | ಕೈಯಾಗಿಟ್ಟ ಕೈಯಾಗಿಟ್ಟ |
 ಕಲ್ಲ ಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟ ||
 ಕಲ್ಲ ಮ್ಯಾಲ ಸ ಇಟ್ಟ ಕೈಯಾಗಿಟ್ಟ ಚಿಂದರಾಮಾ |
 ಪಾದ ಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟ | ಶರಣೆಂದ ಶರಣೆಂದ |
 ಪಾದ ಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟ || ೫ ||

‘ಹಣ್ಣ ಬಂದಾವ ಹಣ್ಣ’

ಹಣ್ಣ ಬಂದಾವ ಹಣ್ಣಾ ಮಗಿಯ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣ ಸ ಜಾಣಿ ||
 ಹಣ್ಣ ಕೊಳತೇವ ಹಣ್ಣ ನ ಬೆಲಿಸಯ ಹೇಳ ಜಾಣಿ || ೧ ||
 ಬೆಲಿಯ ಹೇಳುವ ಜಾಣಾ ಮಲ್ಲಾಡ ದೇಶಕ್ಕೋಗಿದನಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ||
 ತಿಳಿಯಲಾರದ ಬೆಲಿಯ ನಾ ಎನ್ನೇಳಾಲೊ ಜಾಣಾ || ೨ ||
 ಕೆರಿಯ ಪಾಳ್ಯದ ಮ್ಯಾಲ ಕರಿಸ ಕಬ್ಬ ಹೆಚ್ಚಾರಲಮ ಸ ಜಾಣಿ ||
 ಅದರಾಗ ತುಡಸಗ ದನ ಹೊಗತಾವಲಮ ಸ ಜಾಣಿ || ೩ ||
 ತುಡಸಗ ದನ ಹೊಕ್ಕರ ಹೊಡದಾರ ಬಡದಾರೋ ಜಾಣಾ||
 ನಾಲೂರ ಕೂಡಿ ಬುದ್ದಿ ಹೇಳುವರಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ || ೪ ||
 ಭಾಂಯಾದರ ಕಟ್ಟಾರಲ್ಲ ಅರುಟಿಗ್ಯಾದರಿಟ್ಟಾರಲಮ ಸ ಜಾಣಿ ||
 ಅದರಾಗ ದಾಸನ ಧರ್ಮ ಇಲ್ಲವನ ಸ ಜಾಣಿ || ೫ ||

ಅನ್ನ ವಸ್ತುರು ದಾನ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ ದಾನೋ ಜಾಣಾ ||
 ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ದಾನಾ ಕೊಡುವರೇನೋ ಜಾಣಾ || ೬ ||
 ಗುಡಿಯಾದರು ಕಟ್ಟುರಲ್ಲಾ ಕಳಸಾದರಿಟ್ಟುರಲಮು ಜಾಣೆ ||
 ಕಣ್ಣೊತ್ತಿ ಕಳಸಗೋಳು ಒಡೆದಾವಲಮು ಜಾಣೆ || ೭ ||
 ಒಡೆದಾರೆ ಒಡಿಯಾಲಿ ಒಡೆದುನೆ ಛೆಲ್ಲವಲೋ ಜಾಣಾ ||
 ಒಡಹುಟ್ಟಿದಣ್ಣ ನಾಗಿ ಇರನೆ ಹೋಗೋ ಜಾಣಾ || ೮ ||

‘ಸಬ್ಬಂಬು ರಾತೂರಿ’

ಸಬ್ಬಂಬು ರಾತೂರಿ ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ನಾ ಇದ್ದ |
 ನೀವೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದ್ರಿ | ನೀವೆಲ್ಲಿ ಆಡಿ ಬಂದ್ರಿ || ೧ ||
 ಜಾಣೆ | ಬೆಟ್ಟಂಬು ಬ್ಯಾಸಗಿ | ಕಣ್ಣೆಸಗಿ ನಿದ್ದಿಲ್ಲ |
 ತನುಗಾಳೆಗೊಡ್ಡೇವ | ತನುಗಾಳೆಗೊಡ್ಡೇವ || ೨ ||
 ಎದಿಯ ಮ್ಯಾಲಿನ ಘಾಯಿ ಎಳೆಯ ಚಂದ್ರಮನಂಗ |
 ನೀವೆಲ್ಲಿ ಹಾದು ಬಂದ್ರಿ | ನೀವೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದ್ರಿ || ೩ ||
 ಜಾಣೆ | ಬಾಳೆಯ ಬನದಾಗ | ಹಾದು ನಾವ್ವರುವಾಗ |
 ಬಾಳೆಯ ಗರಿ ತಾಕ್ಯಾವ | ಬಾಳೆಯ ಗರಿ ತಾಕ್ಯಾವ || ೪ ||
 ಹುಬ್ಬ ಹುಬ್ಬಿನ ಘಾಯಿ ಹುಬ್ಬೆಲ್ಲ ಚೂರು ಘಾಯಿ |
 ನೀವೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದ್ರಿ | ನೀವೆಲ್ಲಿ ಆಡಿ ಬಂದ್ರಿ || ೫ ||
 ಜಾಣೆ | ತ್ವಾಟಿದಾಗ ಇರುವ | ನೀಟುಳ್ಳ ಗಜನಿಂಬಿ |
 ಗಜನಿಂಬಿ ಗರಿ ತಾಕ್ಯಾವ | ಗಜನಿಂಬಿ ಗರಿ ತಾಕ್ಯಾವ || ೬ ||
 ನಾರ್ಯಾರ್ಡ ಚ್ಚೆಲ್ಲವುಡಿ | ನಾರ್ಯಾರ್ಡ ಚ್ಚೆಲ್ಲವುಡಿ |
 ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗ್ಯಾಕ್ತ ತ್ಯಾವರೇ | ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗ್ಯಾಕ್ತ ತ್ಯಾವರೇ || ೭ ||

ಜಾಣೆ | ಗೊಲ್ಲರ ಓಣ್ಯಾಗ ಹಾದು ನಾವ್ವರುವಾಗ |
ಅವರು ಹಲ್ಲಿಗಿ ತಂದ್ವು ಚ್ಚಿದರಸ | ಅವರು ಹಲ್ಲಿಗಿ ತಂದ್ವು ಚ್ಚಿದರ || ೮ ||

ಹತ್ತ ವಾರಿಸನ ಹೊವಿನಸ ಶಾಲ್ಗೋಳು |
ಮತ್ತಾಕ ಮಾಸಿದವರಿ | ಮತ್ತಾಕ ಬೆವತಿದವರಿ || ೯ ||

ಜಾಣೆ | ಗರಡಿಯ ಮನಿಯಾಗ | ಸಗತಿ ನಾ ಹೊಡಿಯಾಗ |
ಕಿರಿಬೆವರ ಬಿಟ್ಟದಾವನ | ಕಿರಿಬೆವರ ಬಿಟ್ಟದಾವ || ೧೦ ||

ಹತ್ತ ವಾರಿಸನ ಮುತ್ತಿನ ನಡಕಟ್ಟು |
ಮತ್ತಾಕ ಮಾಸಿದವರಿ | ಮತ್ತಾಕ ಬೆವತಿದವರಿ || ೧೧ ||

ಜಾಣೆ | ಚೆಂಡಾಟನಾಡಾಗ | ಕೃಷ್ಣರು ಬಂದ್ವಿಡಿಯಾಗ |
ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾಸಿದಾವನ | ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾಸಿದಾವ || ೧೨ ||

ಎಷ್ಟಂತ ಹೇಳಲಿ ಎಷ್ಟಂತ ಕೇಳೂತಿ |
ಕೃಷ್ಣರ ದೇಶಕ್ಕೋಗಿದ್ದೇವನ | ಕೃಷ್ಣರ ದೇಶಕ್ಕೋಗಿದ್ದೇವ || ೧೩ ||

ಭಾಳ ಭಾಳ ಮಾತಾಡತೀದಿ ಬಾಯ್ ಪಾಟ್ಲಿ ಬೈತೀದಿ |
ರಂಗಸಗಿ ಬಂದಿ ನೀನು | ಭಾಳ ವೆಟ್ಟುಸಗಿ ಬಂದಿ ನೀನು || ೧೪ ||

ಊರ ಹೊರಗಿನ ನಿಷ್ಕುಳ್ಳಣಮನ ಮುಂದ |
ಆಣೆ ಮಾಡುಣು ನಡಿಯ | ಆಣೆ ಮಾಡುಣು ನಡಿಯ || ೧೫ ||

ಕೊರವಂಜೀ ಹಾಡು

ಬಾಳಿಸಯ ಬನದಾಗ ಬಾಲ ಚೆಂಡಾಡ್ಯಾನ
ಬಾ ನನ್ನ ಮಗನಸ ಅಬರಂಗ ಧೊರಿಯನ
ಬಾಳಿಕಿಂತಾ ಛಲಿವೋ | ನನ ಸೊಸಿ |
ಬಂದೊಮ್ಮೆ ಮಕದೋರೊ || ೧ ||

ಬಾಳಿಕಿಂತ ಛಲಿವ್ಯಾದ್ರ ಭಾಂಯಾಗ ನುಗಸವ್ವಾ
 ಉಟ್ಟೀದ ದಟ್ಟಿಸ ಕಳಕೋರ್ಪಡದವ್ವಾ
 ಬಿಟ್ಟಿಚ್ಚ ತವರ್ಮನಿಸಗೇ | ನಾ ನನ್ನ |

ಬಲ್ಲಂತ ಸುಳಿಗಾರನಸ || ೨ ||

ನಿಂಬಿಯ ಬನದಾಗ ಕಂದ ಚೆಂಡಾಡ್ಯಾನ
 ಬಾ ನನ್ನ ಮಗನಸ ಅಬರಂಗ ಧೊರಿಯ
 ನಿಂಬಿಕಿಂತಾ ಛಲಿವ್ಯೋ | ನನ ಸೊಸಿ |

ಬಂದೊಮ್ಮೆ ಮಕದೋರೊ || ೩ ||

ನಿಂಬಿಕಿಂತ ಛಲಿವ್ಯಾದ್ರ ಭಾಂಯಾಗ ನುಗಸವ್ವಾ
 ಕಟ್ಟೀದ ಕರಮಣಿಸ ಹರಕೋರ್ಪಡದವ್ವಾ
 ಬಿಟ್ಟಿಚ್ಚ ತವರ್ಮನಿಸಗೇ | ನಾ ನನ್ನ |

ಬಲ್ಲಂತ ಸುಳಿಗಾರನಸ || ೪ ||

ಅಣ್ಣಾನ ಮಗಳಂತ ಹಮ್ಮಿಲಿ ಕರತಂದ
 ನನ ಮಸಗ ಮಾತಾ ಕೇಳವಲ್ಲ ಸೊಸಿ ಮುದ್ದ
 ಹೋಗವ್ವ ತವರ್ಮನಿಸಗೇ | ಸೊಸಿಮುದ್ದ |

ಹೋಗವ್ವ ತವರ್ಮನಿಸಗೇ || ೫ ||

ಅಣ್ಣಾರ ತಮ್ಮಾರ ತಾಯ್ಯಾರ ತಂದ್ಯಾರ
 ಅಣ್ಣಾ ನ್ಹೆಂಡಾಯೊಂದವರ್ಯಾರತ್ತೆವ್ವಾ
 ಹೋಗ್ಲಾರೆ ತವರ್ಮನಿಸಗೇ | ಅತ್ತೆವ್ವ |

ಹೋಗ್ಲಾರೆ ತವರ್ಮನಿಸಗೇ || ೬ ||

ಒಂದ ಹೊನ್ನಸ ಕೊಟ್ಟು ಮದಿವ್ಯಾರೆ ಮಾಡಿಸದಿ
 ಎರಡೊನ್ನ ಕೊಟ್ಟು (ಕೊರವಂಜಿ) ಬುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಕುಡಡತ್ತಿ
 ಗಂಡನ ನೋಡಿ ಬರುವೆ | ಗಂಡನ |

ರಂಡಿಯ ನೋಡಿ ಬರುವೆ || ೭ ||

ಒಂದ ಮೈ ಮುತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿ ಒಂದ ಮೈ ಮಾಣಿಕ ಹೆಚ್ಚಿ
ಕೆತ್ತ ಮಾಣಿಕ ಬುಟ್ಟಿ ತಂದಿಟ್ಟುಳತ್ತೆವ್ವ |

ಆ ಕ್ಷಣಕ ತಂದಿಟ್ಟುಳತ್ತೆವ್ವಾ || ೮ ||

ಚೆವ್ವಲಿ ಮೆಟ್ಟಿದಾಳೆ ಎನ್ನಮ್ಮ
ಚೆವ್ವಲಿ ಮೆಟ್ಟಿದಾಳೆ ಎನ್ನಮ್ಮ | ಚೆವ್ವಲಿ ಮೆಟ್ಟಿದಾಳೆ |
ರಾಯಸರ ಇರುವುದು ರಾಜಪಟ್ಟಣದ್ದಾದಿ ದಾವದೊಂದೈಳಿ

ಕೊಡಿರಿ || ೯ ||

ದನಕಾಯೊ ಅಣ್ಣ ಗಳಿರಾ ಎನ್ನಮ್ಮ |
ದನಕಾಯೊ ತಮ್ಮ ಗಳಿರಾ ಎನ್ನಮ್ಮ | ದನಕಾಯೊ ಅಣ್ಣ ಗಳಿರಾ ||
ರಾಯಸರ ಇರುವುದು ರಾಜಪಟ್ಟಣದ್ದಾದಿ ದಾವದೊಂದೈಳಿ

ಕೊಡಿರಿ || ೧೦ ||

ಬಾಳೆಯ ಬಲಕ್ಷಾಯಸ ಎನ್ನಮ್ಮ |
ನಿಂಬಿಯ ಎಡಕ್ಷಾಯಸ ಎನ್ನಮ್ಮ | ನಿಂಬಿಯ ಎಡಕ್ಷಾಯ |
ನಾಗಸಂಪಿಗೆಯ ನುಡುವಾಯ ಕೋಲು ಕೋಲಣ್ಣ ಕೋಲ || ೧೧ ||
ಹೆಸರೊಂದು ಉಟ್ಟಿದಾಳೆ ಎನ್ನಮ್ಮ |

ಹೆಸರೊಂದು ತೊಟ್ಟಿದಾಳೆ ಎನ್ನಮ್ಮ | ಹೆಸರೊಂದು ತೊಟ್ಟಿದಾಳೆ |
ಹೆಸರೊಂದ ಸೆರಗಾ ಮರಿಮಾಡಿ ತನ್ನಂಥಾ ಹರದ್ಯಾರನ

ಬಲಗೊಂಡಾಳ || ೧೨ ||

ಕೆಂಪೊಂದು ಉಟ್ಟಿದಾಳೆ ಎನ್ನಮ್ಮ
ಕೆಂಪೊಂದು ತೊಟ್ಟಿದಾಳೆ ಎನ್ನಮ್ಮ | ಕೆಂಪೊಂದು ತೊಟ್ಟಿದಾಳೆ |
ಕೆಂಪೊಂದು ಸೆರಗಾ ಮರಿಮಾಡಿ ತನ್ನಂಥಾ ಬಾಲ್ಯಾರನ

ಬಲಗೊಂಡಾಳ || ೧೩ ||

ಅನಿ ಅನಿಯ ಮುಂದ ಎನ್ನಮ್ಮ |
ಅನಿಯ ಮರಿಮುಂದ ಎನ್ನಮ್ಮ | ಅನಿಯ ಮರಿಮುಂದ |
ಅನಿಯ ಎರೂವ ಚಿದರ ಮನ್ನೆರ ಮಗಳು ಹೊಂಟಾಳ

ರಾಜಬೀದಿಗೆ || ೧೪ ||

ಒಂಟಿ ಒಂಟಿಯ ಮುಂದೆ ಎನ್ನಮ್ಮ |
 ಒಂಟಿಯ ಮರಿಮುಂದ ಎನ್ನಮ್ಮ | ಒಂಟಿಯ ಮರಿಮುಂದ |
 ಒಂಟಿಯ ಏರೂವ ಭಂಟಿ ಮನ್ನೆರ ಮಗಳು ಹೊಂಟಾಳ
 ರಾಜಬೀದಿಗೆ || ೧೫ ||

ಕಾಲ ಕಂಚಿನ ಪಿಲ್ಲಿ ಕಿಂವಿಯಾಗ್ಗಿತ್ತಾಳೆ ವಾಲಿ |
 ಸರಸಳೆ ಘಂಟಿ ಸರದಾಳೆವ್ವ ನೀ |
 ಯಾ ನಾಡದ ಕೊರಿವೇ | ಜಾಣ ನೀ |
 ಯಾ ನಾಡದ ಕೊರಿವೇ || ೧೬ ||

ಆ ನಾಡದ ಕೊರಿವ್ಯಲ್ಲ ಈ ನಾಡದ ಕೊರಿವ್ಯಲ್ಲ |
 ದೇವಲೋಕಾದ ಕೊರಿವಿದ್ದೊ ಜಾಣ ನಾ |
 ದ್ಯಾವಾರ್ಹೀಳತೇನೋ | ಕೈ ತಾ |
 ಕೈ ತಾ ಕೈ ತಾರೋ || ೧೭ ||

ಆ ನಾಡದ ಕೊರಿವ್ಯಲ್ಲ ಈ ನಾಡದ ಕೊರಿವ್ಯಲ್ಲ |
 ದೇವಲೋಕಾದ ಕೊರಿವಿದ್ದೊ ಜಾಣ ನಾ |
 ದ್ಯಾವಾರ್ಹೀಳತೇನೋ | ಸೂಳ್ಯರು |
 ಮಾಡೇರೆ ಹೊಡಿತಾರೊ || ೧೮ ||

ನನ್ನ ಮಡದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಾಯ್ತು |
 ಮಡದೀಗಿ ನನಗ ಕೂಡಿಸ ಕೊರವಂಜಿ |
 ಕೈಯಾರೆ ಜೋಡಸ್ತೇನ | ನಾ ನಿನ್ನ |
 ಕಾಲಾರೆ ಬೀಳ್ತೇನ || ೧೯ ||

ನನ್ನ ಮಡದೀನ ಬಿಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಾಯ್ತು |
 ಮಡದೀಗಿ ನನಗ ಕೂಡಿಸ ಕೊರವಂಜಿ |
 ಕರಕೊಂಡು ಬರತೀನ | ನಾ ನಿನಗ |
 ಸೀರಿ ಕುಬಸ ಮಾಡ್ತೇನ || ೨೦ ||

ನನ ಕಾಲ ಬೀಳಲಕ ನನ್ನ ಕೈ ಜೋಡಿಸಲಕ |
ಯಾರೀಗಿ ಯೇನಸ ಮಾಡೀದಿ ಮಾರಾಯಾ |
ಹೋಗೂನು ನಡೀರಿ | ಮಾರಾಯಾ |

ಹೋಗೂನು ನಡೀರಿ || ೨೧ ||

ಗಂಡಹೆಂಡರವರು ಗರದೀಲಿ ಬರುವಾಗ |
ಕತ್ತೆಂತ ರಂಡೀ ಬಿನ್ನತ್ತಿ ಬರತಾಳ |
ಹೊಡೆದ್ದಾಕಿಂದಕ | ಅಕಿ ತನ್ನ |

ಹೊಡಮಸಳಿ ಹೊಳ್ಳಿದಂಸಗ || ೨೨ ||

ಆರು ವರುಷಾ ತಿರುಗಿ ಅರಸರ ತಂದೀದ |
ಅತ್ತಿ ಬಾ ಹೊರಿಯಾಕ | ನಿನ ಮಗನ |

ಕರಕೋರೋಳಿಯಾಕ || ೨೩ ||

ಗಂಗೀ ಗೌರೀ ಹಾಡು

(೧)

ಗಂಗಿನ ತರಬೇಕಂತ ನಂದಿನ ಸ್ವಂಗಾರ ಮಾಡಿ ||
ಕೊಂಬಣಸ ಕೊರಳ ಹುಲಗೆಜ್ಜ | ಕೋಲ || ೧ ||

ಕೊಂಬು ಅಣಸ ಕೊರಳ ಹುಲಗೆಜ್ಜ ಶಿವರಾಯಾ ||
ಗಂಗಿನ ತರವೋನ ನಡೆದಾರ | ಕೋ || ೨ ||

* * * *

ಹೆಳ್ಳದ ದಂಡಿಗಿ ಹೂವ ಕೋವೂ ಜಾಣಿ ||
ಲಿಂಗಕೊಂದ್ಲವ ದಯಮಾಡ | ಕೋ || ೩ ||

ಲಿಂಗಕೊಂದ್ಲವ ದಯಮಾಡಿದ್ರ ಮಾಡೀನ ||
ನಮ್ಮವ್ವ ನಮಗ ಬೈದಾಳ | ಕೋ || ೪ ||

ಹಳ್ಳದ ದಂಡಿಗಿ ಹೂವ ಕೋವೂ ಜಾಣೆ ||
 ಲಿಂಗಕ್ಕೆರಡ್ಡೊವನ ದಯಮಾಡ | ಕೋ || ೫ ||
 ಲಿಂಗಕ್ಕೆರಡ್ಡೊವ ದಯಮಾಡಿದ್ರ ಮಾಡೇನ ||
 ನಮ್ಮಪ್ಪ ನಮಗನ ಬಡದಾನ | ಕೋ || ೬ ||

ನಿಮ್ಮವ್ವ ಬೈದರ ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಬಡಿದರ ||
 ಬೇಗ ಬಾ ಗಂಗಾ ಜಡಿಯಾಗ | ಕೋ || ೭ ||

ಬಂದರ ಬಂದೇನ ನೆಂಬಿಗಿಲ್ಲೋ ಶಿವನೆ ||
 ರಂಭ್ಯಾಳೊ ನಿನ್ನ ಮನಿಯಾಗ | ಕೋ || ೮ ||

ನನ್ನಾಣೆ ನಿನ್ನಾಣೆ ಮತ್ತ ನಿಂಗದಾಣೆ ||
 ರಂಬಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಿಯಾಗ | ಕೋ || ೯ ||

ಬಂದರ ಬರುವೇನೊ ನೆಂಬಿಗಿಲ್ಲೋ ಶಿವನೆ ||
 ಮಡದ್ದಾಳೊ ನಿನ್ನ ಮನಿಯಾಗ | ಕೋ || ೧೦ ||

ನನ್ನಾಣೆ ನಿನ್ನಾಣೆ ಮತ್ತ ದೇವರಾಣೆ ||
 ಮಡದಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಿಯಾಗ | ಕೋ || ೧೧ ||

* * * *

ಜಡಿಯಾಗ ಹೋಗೂದು ಗಿಣಿರಾಮ ಕಂಡಾನ ||
 ಹೋಗಿ ಹೇಳ್ಯಾನನ ಗೌರವ್ವ | ಕೋ || ೧೨ ||

ಮನಗಿದ ಗೌರವ್ವ ಮೈಮುರಿದು ಎದ್ದಾಳ ||
 ತಣ್ಣೀರ ಗಿಂಡೀಲಿ ಮಕ ತೊಳೆದ | ಕೋ || ೧೩ ||

ತಣ್ಣೀರ ಗಿಂಡೀಲಿ ಮಕ ತೊಳೆದ ಗೌರವ್ವ ||
 ಹ್ವಾದಾಳಣ್ಣಾನ ಅರಮನಿಗಿ | ಕೋ || ೧೪ ||

ಎಂದಿಲ್ಲ ಗೌರವ್ವ ಇಂದ್ರಾಕ ಬಂದಾಳ ||
 ಕುಂಡರ ಕುಡರೇ ಮಣಿಚೌಕಿ | ಕೋ || ೧೫ ||

ಕುಂಡೆಸರ ಬಂದಿಲ್ಲ ನಿಂದೆಸರ ಬಂದಿಲ್ಲ ||
ನಾ ಒಂದ ಕನಸ ಹೇಳಬಂದ | ಕೋ || ೧೬ ||

ಕೆರಿಮ್ಯಾಲಿ ಕೆರಿಹುಟ್ಟಿ ಕೆರಿಮ್ಯಾಲಿ ಮರಹುಟ್ಟಿ ||
ಮರದ ಮ್ಯಾಲೊಬ್ಬ ಬಲಿಹಾಕಿ | ಕೋ || ೧೭ ||

ಕೆರಿಯಂದ್ರ ಶಿವರಾಯಾ ಮರ ಅಂದ್ರ ಜಡಿಗೋಳು ||
ಬಲಿಯಂದ್ರ ಒಳಗ ಸಿರಿಗಂಗಿ | ಕೋ || ೧೮ ||

ದೇಶಾನೆ ಆಳವರಿಗೊಸೊಂದು ಹೇಡುಕರ ||
ನಿನಗ್ಯಾಕ ತಂಗಿ ಪರದುಕ್ಕ | ಕೋ || ೧೯ ||

ಕಿಡಿಗಿಡಿಸುದಾಳ ಕಿಡಿಚಂಡಸುದಾಳ ||
ಎಡವಿದ ಬೆರಳೊಂದರವಿಲ್ಲ | ಕೋ || ೨೦ ||

ಎಡವಿದ ಬೆರಳೊಂದರವಿಲ್ಲ ಗೌರವ್ವ ||
ಬಂದಾಳ ತನ್ನ ಅರಸನಿಗೆ | ಕೋ || ೨೧ ||

* * * *

ಗೊಬ್ಬರ ಹಾದೀಲಿ ಒಬ್ಬಯ್ಯ ಬರತಾನ ||
ಅಬ್ಬರಣೆ ಗೌರಿ ನಿರಿಸಡ | ಕೋ || ೨೨ ||

ಒಂದ ಗಿಂಡಿ ಇಡು ಅಂದ್ರ ಎರಡ ಗಿಂಡಿ ಇಟ್ಟಾಳ ||
ನಿನಗಿಬ್ಬರೇನ ಪುರುಷಕರ | ಕೋ || ೨೩ ||

ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಶಿವಶಿವ ಅನಕದ ಮಾತ್ಯಾಕೊ |
ಸರವ ಕೆಂಬೆಡಿ ಮಣಿಮುಕುಟ | ಕೋ || ೨೪ ||

ಸರವನೆ ಕೆಂಬೆಡಿ ಮಣಿಮುಕುಟದೊಳಗಿನ ||
ಸಿರಿಗಂಗಾಗೊಂದನು ನಿನಗೊಂದ | ಕೋ || ೨೫ ||

ಗೊಬ್ಬರ ಹಾದೀಲಿ ಒಬ್ಬಯ್ಯ ಬರತಾನ ||
ಅಬ್ಬರಣೆ ಗೌರಿ ಎಡಮಾಡ | ಕೋ || ೨೬ ||

ಒಂದೆಡಿ ಮಾಡಂದ್ರ ಎರಡೆಡಿ ಮಾಡ್ಯಳ ||
ನಿನಗಿಬ್ಬರೇನ ಪುರುಷರ | ಕೋ || ೨೭ ||

ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಶಿವಶಿವ ಅನಕದ ಮಾಡ್ಯಾಕೋ ||
ಸರವ ಕೆಂಜೆಡಿ ಮಣಿಮುಕುಟ | ಕೋ || ೨೮ ||

ಸರವನೆ ಕೆಂಜೆಡಿ ಮಣಿಮುಕುಟದೊಳಗಿನ ||
ಸಿರಿಗಂಗಿಗೊಂದ ಸಿಮಗೊಂದ | ಕೋ || ೨೯ ||

ಗಂಗಿನ ತಂದರ ತಂಗಿನ ತಂದಂಗ ||
ನಿಗನವ ತಾರ ಬಡಿತೇನ | ಕೋ || ೩೦ ||

ಗಂಗಿನ ತಂದರ ತಂಗಿನ ತಂದಂಗ ||
ಖಂಡನ ತಾರನ ಬಡಿತೇನ | ಕೋ || ೩೧ ||

* * * *

ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಲದಾಗ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ||
ಗೌರಿಯೊಡಳವನನ ತೆಲಿ ಹೊಸ | ಕೋ || ೩೨ ||

ತೆಲಿಯಂಬ ಭಾವನಕ ಒತ್ತಾಳ ವರಿಸ್ತಾಳ ||
ಟೊಂಕಂಬು ಭಾವನಕಿಳಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೩ ||

ಟೊಂಕೆಂಬೊ ಭಾವನಕ ಒತ್ತಾಳ ವರಿಸ್ತಾಳ ||
ವಾದಂಬ ಭಾವನಕಿಳಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೪ ||

ವಾದಂಬೊ ಭಾವನಕ ಒತ್ತಾಳ ಒರಿಸ್ತಾಳ ||
ನೆಲ ಸೋಸಿ ಗಂಗಿ ಹರಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೫ ||

ಗಂಗಿಯೊಡ ಮರುದಿನ ಗೌರಿ ಮುಟಾನಾಡಾಳ ||
ಮಿಂದೆನಂದರನ ನೀರಿಲ್ಲ | ಕೋ || ೩೬ ||

ಮಿಂದೇನು ಅಂದರ ನೀರಿಲ್ಲ ಶಿವರಾಯಾ ||
ಹಾಲಿನ ಕ್ಷಡಾ ಖಳವ್ಯಾನ | ಕೋ || ೩೭ ||

ಹಾಲಿಲಿ ಮಿಂದಿದರ ಹೋಗುವು ಮುಡಚಾಟಿ ||
 ತಂಗಿ ಗಂಗಮನ ಖಳವಸರಿ | ಕೋ || ೩೮ ||

ಗಂಗ್ಗೊಡ ಮರದಿನ ಗೌರಿ ಮುಟನಾದಾಳ ||
 ಮಿಂದೇನಂದಾರಸ ನೀರಿಲ್ಲ | ಕೋ || ೩೯ ||

ಮಿಂದೇನು ಅಂದಸರ ನೀರಿಲ್ಲ ಶಿವರಾಯಾ ||
 ತುಪ್ಪದ ಕೃಡಾ ಖಳವ್ಯಾನ | ಕೋ || ೪೦ ||

ತುಪ್ಪಿಲಿ ಮಿಂದಿದರ ಹೋಗುವ ಮುಡಚಾಟಿ ||
 ತಂಗಿ ಗಂಗಮನ ಖಳವಸರಿ | ಕೋ || ೪೧ ||

ಗಂಗೀ ಗೌರೀ ಹಾಡು

(೨)

ಅಡವಿಯನ್ನಿ ಮರನೆ
 ಗಿಡವ ಬನ್ನಿ ಮರನೆ
 ಅಡವ್ಯಾಗ ಇರುವಂಧ
 ಸಾರಂಗ ಸರದೂಳಿ
 ಹೆಬ್ಬುಸಲಿ ಹುಲಿಕರಡಿ
 ಎಡಬಲ ಹಾಂವು ತೇಳೋ ದೇವಾ |
 ಎನ್ನ ಮೇಲಾಡಿ ಶ್ರೀಗಂಗೀನ ತಂದಿ |
 ಎನ್ನ ತಪ್ಪೇನು ಕಂಡಿ || ೧ ||

ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿ ಮ್ಯಾಲ
 ಹಿಟ್ಟಗಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾಲ
 ಕತ್ತಿಯ ವರಿಯಂಗ
 ವರಿಯವರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ

ಇಪ್ಪತ್ತು ಗಾಂವುದ ತಪನಿದ್ದೊ ದೇವಾ
ಎನ್ನ ಮೇಲಾಡಿ ಶ್ರೀಗಂಗಳಿನ ತಂದಿ |
ಎನ್ನ ತಪ್ಪೇನು ಕಂಡಿ || ೨ ||

ಸಾರಂಗ ದಾರಿಮ್ಯಾಲ
ಸಾಲಗಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾಲ
ಛೂಜಿಸಯ ಮಣಿಯಂಗ
ಮಣಿಯವರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ
ನಾಲ್ಪತ್ತು ಗಾಂವುದ ತಪನಿದ್ದೊ ದೇವಾ
ಎನ್ನ ಮೇಲಾಡಿ ಶ್ರೀಗಂಗಳಿನ ತಂದಿ |
ಎನ್ನ ತಪ್ಪೇನು ಕಂಡಿ || ೩ ||

ತನುವ ಇಲ್ಲದ ಗಂಗಿ
ಧಣ್ಣೇರಿಗೊಂದಾಗ
ನಿಂಬಿಹಣ್ಣಿನಂಗ
ತುಂಬಿಸದ ಕುಚಗಳು
ಬಂದ ಕುಂತಾಳ ಜಡಿಯೊಳಗೋ ದೇವಾ
ಎನ್ನ ಮೇಲಾಡಿ ಶ್ರೀಗಂಗಳಿನ ತಂದಿ |
ಎನ್ನ ತಪ್ಪೇನು ಕಂಡಿ || ೪ ||

ಒಟ್ಟಿಸದ ಭಣವಿಸಿ
ಕಿಚಗುಳ್ಳ ಬಿದ್ದಂಗ
ಮುತ್ತಿಸನ ರಾಸಿಗಿ
ಕಳ್ಳರು ಬಿದ್ದಂಗ
ಚಿಕ್ಕದಿನೊಗತಾನಾ
ಮತ್ತೊಬ್ಬಿಗಾಯ್ದಂದ
ಹೊಟ್ಟಾಗ ಭೆಂಕಿ ಬರಕ್ಕಾದೋ ದೇವಾ
ಎನ್ನ ಮೇಲಾಡಿ ಶ್ರೀಗಂಗಳಿನ ತಂದಿ |
ಎನ್ನ ತಪ್ಪೇನು ಕಂಡಿ || ೫ ||

ಭಾವಗೀತಗಳು

ಕೂಸಿನ ಹಾಡು

—೦೪೫೦—

ಕೂಸ ಕೂಸೆಂದೇನ ಕುಂದಲದ್ದರಳಿಸಿ |
ಮಂಡಲದಾಗಾಡೊ ಮಗನ ಗೋವಿಂದಾ ||
ಕೂಸ ಕಂಡಿಸರೇ | ಅವ್ವಾ ನನ್ನ |

ಬಾಲನ ಕಂಡಿಸರೆ || ೧ ||

ಸಣ್ಣಾಗಿ ಬೀಸಿದ ಸಂಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ |
ಬೆಣ್ಣೆಚ್ಚಿ ರೊಟ್ಟೀ ನಾ ಕುಡುವೆನವ್ವಾ ||
ಕೂಸ ಕಂಡಿಸರೇ | ಅವ್ವಾ ನನ್ನ |

ಬಾಲನ ಕಂಡಿಸರೆ || ೨ ||

ಹಸರಂಗಿ ತೊಡಿಸಿದ ಹಾಲಗಡಗ ಇಡಿಸಿದ |
ಕುಸಲದ ಟೆಪ್ಪಿಸಿ ತೆಲಿಮ್ಯಾಲಿತ್ತವ್ವಾ ||
ಕೂಸ ಕಂಡಿಸರೆ | ಅವ್ವಾ ನನ್ನ |

ಬಾಲನ ಕಂಡಿಸರೆ || ೩ ||

ಭಾಂಯಿ ಮ್ಯಾಲ ನಿಂತಿತ್ತು ಬಾಯಿ ಮಾಡಿ ಅಳತಿತ್ತು |
ಕಂಡ ಬಾಲ್ಯಾರಿಗಿ ಕೈಮಾಡಿತವ್ವಾ ||
ಕೂಸ ಕಂಡಿಸರೆ | ಅವ್ವಾ ನನ್ನ |

ಬಾಲನ ಕಂಡಿಸರೆ || ೪ ||

ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ ತೊಡಿಸಿದ ಬಿಳಿಮುತ್ತುನಿಡಿಸಿದ |
ಅಂಗಳದಾಗ ಕೂಸಾ ಮಾಯಾಯಿತವ್ವಾ ||
ಕೂಸ ಕಂಡಿಸರೆ | ಅವ್ವಾ ನನ್ನ |

ಬಾಲನ ಕಂಡಿಸರೆ || ೫ ||

ಗಂಡಹೆಂಡರು ಕೂಡಿ ಖಂಡಗ ಹರಕೀ ಮಾಡಿ |
ನಾ ಗಂಡಸಮಗನನ ಹಡದಿದ್ದನವ್ವಾ ||

ಕೂಸ ಕಂಡಿಸರೆ | ಅವ್ವ ನನ್ನ |

ಬಾಲನ ಕಂಡಿಸರೆ

|| ೬ ||

ಜನನ ಜಾತ್ರಿಗೊಯ್ತು ನಾನೂ ಜಾತ್ರಿಗ್ಗಾಂವ್ವದೆ |

ಜನಕಿಲ್ಲದ ಕೇಡಾ ನನಗಾಯಿತವ್ವಾ ||

ಕೂಸ ಕಂಡಿಸರೆ | ಅವ್ವ ನನ್ನ |

ಬಾಲನ ಕಂಡಿಸರೆ

|| ೭ ||

ಎತ್ತಿನ ಹಾಡು

ಮಾಗಿಯ ಹೊಡಿಯಾಗ

ನನ ಕೈಲೆ ಮಾಯದಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ್ಯಾ

ನಾ ಹೋಗಿ ಒಂದ

ತೆನಿಧಂಟ ತಿಂದರ

ಕಲ್ಲಕಲ್ಲಿಲೆ ಹೊಡದೊಯ್ತೆ | ನಮ ಜೀವ ಹೋದಾವೊ

ಕೈಲಾಸಕ || ೧ ||

ನಾ ಒಂದ ಬಿತ್ತಿಸದ ನಾ ಒಂದ ಬೆಳದಿಂದ

ನಾ ಹೋಗಿ ಒಂದ

ಹೊಡೆಧಂಟ ತಿಂದರ

ಬಡಬಡಗಿಲೆ ಹೊಡದೊಯ್ತೆ | ನಮ ಜೀವ ಹೋದಾವೊ

ಕೈಲಾಸಕ || ೨ ||

ಹತ್ತಿಕಾಳ ಕುಡು ಅಂದ್ರೆ

ಸನ ಮಡದಿ ಅತ್ತ ಮಾರಿ ತಿರುವ್ಯಾಳ

ಹತ್ತಗೊಳಗ ತಿನ್ನಂದ್ರ

ಖಂಡಗ ತಿನ್ನುವ

ಮಲ್ಲಿಗೆದಂಡೆ

ತುಂಡಿನ ತದ್ವುಡೊ | ನಮ ಜೀವ ಹೋದಾವೊ
ಕೈಲಾಸಕ || ೩ ||

ಹಿಂದಿಯ ಕುಡು ಅಂದ
ನಿನ ಮಡದಿ ಮೂಗನೆ ಮುರದಾಳ
ಖಂಡಗ ತಿನ್ನಂದ್ರ
ಇಬ್ಬಂಡ ತಿನ್ನಂಧ
ತುಂಡಿನ ತದ್ವುಡೊ | ನಮ ಜೀವ ಹೋದಾವೊ
ಕೈಲಾಸಕ || ೪ ||

ಇಕ್ಕಿದರ ಹೆಂಡಿನಾದಿನ | ಹೆಚ್ಚಿದರ ಕುಳ್ಳನಾದಿನ
ದೇವರ ಮುಂದಿನ
ಪರಸಾದ ನಾ ಆದ
ಮತ್ತಾತಕಾದೇನ | ನಮ ಜೀವ ಹೋದಾವ
ಕೈಲಾಸಕ || ೫ ||

ಸತ್ತರ ತೊಗಲಾದೇನ | ಮೆಟ್ಟಿದರ ಕೆರವಾದೇನ |
ಹೆಗಲ ಮ್ಯಾಲಾಡಂತ
ಬಾರಕೋಲ ನಾ ಆದ
ಮತ್ತಾತಕಾದೇನ | ನಮ ಜೀವ ಹೋದಾವ
ಕೈಲಾಸಕ || ೬ ||

ಮಳಿ ಹಾಡು

ಬಣ್ಣದ ಗುಬ್ಬಾರು ಮಳಿರಾಜಾ | ಅವರು |
ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋದರು ಮಳಿರಾಜಾ ||
ಬಣ್ಣದ ಗುಬ್ಬಾರು ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋದರು
ಅನ್ಯದ ದಿನ ಬಂದು ಮಳಿರಾಜಾ || ೧ ||

ಒಕ್ಕಲಗೀರ್ಯಾಗ ಮಳೆರಾಜಾ | ಅವರು |
 ಮಕ್ಕಳು ಮಾರ್ಯಾರ ಮಳೆರಾಜಾ ||
 ಮಕ್ಕಳ ಮಾರೀ ರೀಕ್ಕಾ ಹಿಡಕೊಂಡು
 ಭತ್ತಂಡೆ ತಿರಗ್ಯಾರ ಮಳೆರಾಜಾ || ೨ ||

ಸೊಲಗಿ ಹಿಟ್ಟಿನಾಗ ಮಳೆರಾಜಾ | ಅವರು |
 ಸುಣ್ಣನ್ನು ಕೂಡಿಸ್ಯಾರ ಮಳೆರಾಜಾ ||
 ಹಸ್ತ ಬಂದಕೇರಿ ಗಪಗಪ ತಿಂದು .
 ಒದ್ದಾಡಿ ಸತ್ತಾರ ಮಳೆರಾಜಾ || ೩ ||

ಗಿದ್ದನ ಅಕ್ಕಾಳಿಗ ಮಳೆರಾಜಾ | ಅವರು |
 ಅಪುವನ್ನು ಕೂಡ್ಯಾರ ಮಳೆರಾಜಾ ||
 ಸಣ್ಣ ಕೂಸಿಗಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಉಣಿಸ್ಯಾರ
 ಕಣ್ಣನ್ನೆ ಮುಚ್ಚ್ಯಾರ ಮಳೆರಾಜಾ || ೪ ||

ಗಂಡುಳ್ಳ ಬಾಲ್ಯಾರು ಮಳೆರಾಜಾ | ಅವರು |
 ಭಿಕ್ಷಾಕ ಹೊರಬಾರ ಮಳೆರಾಜಾ ||
 ಗಂಡುಳ್ಳ ಬಾಲ್ಯಾರು ಭಿಕ್ಷಾಕ ಹೋದರು
 ಅನ್ಯದ ದಿನ ಬಂದು ಮಳೆರಾಜಾ || ೫ ||

ಸ್ವಾತೀಯ ಮಳೆ ಬಂದು ಮಳೆರಾಜಾ | ಸುತ್ತ |
 ದೇಶಾಕ ಆಗ್ಯಾದ ಮಳೆರಾಜಾ |
 ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳ ಹೆಣ ಹರಿದಾಡಿ ಹೋದವು
 ಯಾವಾಗ ಬಂದೆಪ್ಪಾ ಮಳೆರಾಜಾ || ೬ ||

ಕಥೆಯ ಹಾಡುಗಳು

ಆಕಳ ಹಾಡು

ತಾಯ್ ಹೊಟ್ಟೆ ತಂಗಾಲಿ ತಾಯಿರಲಿ ದ್ರೌಪತಿ |
ನೀಲಗೊಂಡೇದ ನಿರವೀರ | ಬಾಲನ ಮ್ಯಾಲ |
ಶ್ರೀರಾಮರಿದ್ದಾ ರೊಂದಗಲಾದೆ || ೧ ||

ಎಂದೀಗಿ ಈ ಹಾಡ ಹೊಂದಿಸ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು |
ಅಂಗಳಕ ಬಂದು ತಿರಗೀನೆ | ಹ್ವಾದವರು |
ಹಾಳು ದೇಗುಲದ ಕದವಾಗೆ || ೨ ||

ಎಂದೀಗಿ ಈ ಹಾಡ ಹೊಂದಿಸ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು |
ಬಾಗಿಲಿಗಿ ಬಂದು ತಿರಗೀನೆ | ಹ್ವಾದವರು |
ಹಾಳ ಹಿತ್ತಲದ ಕದವಾಗೆ || ೩ ||

* * * * *
ಪಟ್ಟೀಳಿ ಗುಡಿ ತಂದು ಕಟ್ಟ್ಯಾರ ನಡುಮನಿ |
ಸುತ್ತ ಸಾರುವ ಹೊಳೆಯುವ | ಗುಡಿಗೊಳು |
ಕಟ್ಟ್ಯಾರ ಬವಲಿ ನಡುಮನಿಯ || ೪ ||

ರೊಕ್ಕಸ್ತು ಗುಡಿ ತಂದು ಕಟ್ಟ್ಯಾರ ನಡುಮನಿ |
ಸುತ್ತ ಸಾರುವ ಹೊಳೆಯುವ | ಗುಡಿಗೊಳು |
ಕಟ್ಟ್ಯಾರ ಬವಲಿ ನಡುಮನಿಯ || ೫ ||

ತಟ್ಟಾನೆ ಈ ಕಾಲ ತಪ್ಪಾನೆ ತೊಯ್ಯಾವ |
ಮುತ್ತ ಸುರದಂಗ ಬೆವತಾಳ | ಬವಲಿ ತಾ |
ಪುತ್ರನ ಈಗ ಹಡದಾಳ || ೬ ||

ತಟ್ಟಾನೆ ಈ ಕಾಲ ತಪ್ಪಾನೆ ತೊಯ್ಯಾವ |
ಹವಳ ಸುರದಂಗ ಬೆವತಾಳ | ಬವಲಿ ತಾ |
ಕಂದನ ಈಗ ಹಡದಾಳ || ೭ ||

ಉಚ್ಚಾಯ ದಿನದಲ್ಲ ದಡ್ಡಿಯ ಉಡುಗೂಸಿ |
ಉಪ್ಪ ಅಂಬೀಲ ಕರಿಯ ಬೇವನೆ ತರಿಸಿ |
ಕೇಚಕಲ ಮ್ಯಾಲ ಇಳವ್ಯಾರ || ೮ ||

ಹಾಲಾನೆ ತರಸ್ಯಾರ ಗಿಣ್ಣಾನೆ ಕಾಸ್ಯಾರ |
ತಂದಿಟ್ಟರ ರುಸಿಯ ನಡುಮನಿಯ |
ಬಾಳೆಯ ಎಲಿ ಹಾಸಿ ಆಳ ಗೌವಳರೆಲ್ಲಾ |
ಉಂಡಾರ ಗಿಣ್ಣ ಬನರೆಲ್ಲಾ | ಸರುರೆಲ್ಲಾ |
ಬಾಲನ ತಾಯಿ ಸುಖಿನಿರ || ೯ ||

ನಿಂಬಿಯ ಎಲಿ ಹಾಸಿ ಇಂದರ ಗೌವಳರೆಲ್ಲಾ |
ಉಂಡಾರ ಗಿಣ್ಣ ಬನರೆಲ್ಲಾ | ಸರುರೆಲ್ಲಾ |
ಕಂದನ ತಾಯಿ ಸುಖಿನಿರ || ೧೦ ||

ಅತ್ತಿಯ ಎಲಿ ಹಾಸಿ ಸುತ್ತಿನ ಗೌವಳರೆಲ್ಲಾ |
ಉಂಡಾರ ಗಿಣ್ಣ ಬನರೆಲ್ಲಾ | ಸರುರೆಲ್ಲಾ |
ಪುತ್ರನ ತಾಯಿ ಸುಖಿನಿರ || ೧೧ ||

ಮುತ್ತಿನ ಆರುಕತಿ ಮುನಿಯ ತಂದೆತ್ತೀದಾ |
ಲಕ್ಷಣವಂತಿ ಗುಣವಂತಿ | ಬವಲಿ ತಾ |
ಹೊಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಾರ ಹೊಲಗೋಳ || ೧೨ ||

ಬರದ ಬತ್ತಿಸಿದಂತಾ ಕರಚೆಲುನಿ ಬವಲಿ ತಾ |
ತೊರದ ಹಿಮ್ಮಾಲಿ ಕೆಲಕು ಹೊತ್ತಲಿ ತನ್ನ |
ಪರದಕ್ಷದಿಂದ ನಡೆದಾಳ || ೧೩ ||

ಮುಂದ ಹಿಂಡನ್ನಾಕಿ ಹಿಂದ ತಾ ಆಗ್ಯಾಳ |
ಹಿಂಗೆಚ್ಚಲವ್ವ ಬಳಲ್ದೀವಿ | ಬವಲಿ ತಾ |
ಹ್ವಾದಾಳ ಬಾವಂಜಿ ಬನದಾಸಗ || ೧೪ ||

ಒಳಿಯ ಒಳಿಯಾಕೊಂಗೆ ಹೊಡಿಯ ಹುಲ್ಲನೆ ಮೆಯ್ದು |
ಹಿರಿದೊಂದು ಕಿರಿದೊಂದು ತೆನಿಯ ಹುಲ್ಲನೆ ಮೆಯ್ದು |
ಕೆಂಚಕಲ ತುಂಬಿ ಬಿಗಿದಾಸವ || ೧೫ ||

ಒಳಿಯ ಒಳಿಯಾಕೊಂಗೆ ಹೊಡಿಯ ಹುಲ್ಲನೆ ಮೆಯ್ದು |
ಒಪ್ಪುಳ್ಳ ಕೊಡವ ತಿಳಿಯ ನೀರನೆ ಕುಡಿದು |
ಕೆಂಚಕಲ ತುಂಬಿ ಬಿಗಿದಾಸವ || ೧೬ ||

ಮುಂದ ಹಿಂಡನ್ನಾಕಿ ಹಿಂದ ತಾ ಆದಾಸಳ |
ಎರೊಮ್ಮಿ ಇಳಿದು ಬರುವಾಗ |
ನಾರಿ ಕಂಡಾಳ ಹುಲಿಗೊಳ || ೧೭ ||

ಎಲ್ಲಿದು ಹುಲ್ಲಿದು ಎಲ್ಲಿದು ನೀರಿದು |
ಎಲ್ಲೆನ್ನ ಇದಿಯು ಎಳೆದೆನ್ನ ತಂದಿತು |
ಕಂದಸನ ಇಂದು ಅಗಲಿವ || ೧೮ ||

ಎತಲಿದು ಹುಲ್ಲಿದು ಎತಲಿದು ನೀರಿದು |
ಎತಲೆನ್ನ ಇದಿಯು ಎಳೆದೆನ್ನ ತಂದಿತು |
ಪುತ್ತಸನ ಇಂದ ಅಗಲಿವ || ೧೯ ||

ಬಾಲಕ ಮಲಿಕೊಟ್ಟು ಬಂದೀನು ನಾ ಈಗ |
ಬಾಳಿಯ ಬನದ ತನವಿನಲ್ಲಾಡಂತ |
ಬಾಲಯ್ಯನಾಣಿ ಹುಸಿಯಲ್ಲ || ೨೦ ||

ಕಂದಕ ಮೊಲಿಕೊಟ್ಟು ಬಂದೀನು ನಾ ಈಗ |
ನಿಂಬಿಯ ಬನದ ತನವಿನಲ್ಲಾಡಂತ |
ಕಂದಯ್ಯನಾಣಿ ಹುಸಿಯಲ್ಲ || ೨೧ ||

ಪುತ್ತಸ ಮೊಲಿಕೊಟ್ಟು ಬಂದೀನು ನಾ ಈಗ |
ಅತ್ತಿಯ ಬನದ ತನವಿನಲ್ಲಾಡಂತ |
ಪುತ್ತಯ್ಯನಾಣಿ ಹುಸಿಯಲ್ಲ || ೨೨ ||

*

*

*

ಅಕ್ಕತಂಗಿರು ನೀವು ಒಪ್ಪಿಲಿ ಬರುವುದು ಕಂಡು |
ನನ್ನ ಕೋಮಾರ ಅರಬಕ್ಷಿ ಪರಬಕ್ಷಿ |
ಒಬ್ಬರೊಂದಿನ ಮಲಿಗೊಳ್ಳೆ || ೨೩ ||

ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ನೀವು ಚ್ಯಾಯಲಿ ಬರುವುದು ಕಂಡು |
ನನ್ನ ಕೋಮಾರ ಅರಬಕ್ಷಿ ಪರಬಕ್ಷಿ |
ಒಬ್ಬರೊಂದಿನ ಮಲಿಗೊಳ್ಳೆ || ೨೪ ||

*

*

*

ಬೇಲಿಮ್ಯಾಲಿನ್ದಲ್ಲ ಚಾಯದಲೆಯ್ದಾವೆಂದು |
ಹೋಗಿ ಮೆಲಿಬ್ಯಾಡ ಬಾಲ ಮಲ್ಲಿಗಿ ನಿನ್ನ |
ನಾಲಿಗ್ಗಿ ಮುಳ್ಳ ಮುರದಾಸ || ೨೫ ||

ಹುತ್ತಿನ ಮ್ಯಾಲಿನ್ದಲ್ಲ ಹಚ್ಚಗಿಯ್ದಾವೆಂದು |
ಹೋಗಿ ಮೆಲಿಬ್ಯಾಡ ಬಾಲಮಲ್ಲಿಗಿ ನಿನ್ನ |
ಕುತ್ತೀಗಿ ಸರಪ ಹರದಾಸ || ೨೬ ||

ಭಾವಿ ಮ್ಯಾಲಿನ ಹುಲ್ಲ ಚಾಯದಲೆಯ್ದಾವೆಂದು |
ಹೋಗಿ ಮೆಲಿಬ್ಯಾಡೊ ಬಾಲಮಲ್ಲಿಗಿ ನಿನ್ನ |
ಕಾಲ ಜಾರಿದರ ಮುಣಗೀಯೊ || ೨೭ ||

ಇಷ್ಟನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ನೀ ಎಲ್ಲೋಗುತಿ ತಾಯಿ |
ನೀ ಹ್ವಾದಲಿ ನಾನು ಬರುವೆನ |
ನೀ ಹ್ವಾದಲಿ ನಾನು ಬರುವೆನ ಅಂದಸರ |
ದಾವೂಣಿ ಕುಣಕಿ ಸಡಲ್ಯಾವ || ೨೮ ||

ಮುಂದ ಹಿಂಡೆನ್ನಾಕಿ ಹಿಂದ ತಾನಾದಾಳ |
ಹಿಂಗೆಚ್ಚಲವ್ವ ಬಳಲೇವಿ | ಬವಲಿ ತಾ |
ಹ್ವಾದಾಳ ಬಾವಂಜಿ ಬನದಾಗ || ೨೯ ||

ಮಲಗಿರುವ ಹುಲಿರಾಜನ ತೊಡಿ ಬಡೆದು ಎಬ್ಬುಸಿ |
 ಅನ್ಯವನಾಡದೆ ಕರತಿಸ್ತು |
 ನನ್ನವ್ವ ನನ ತಾಯಿ ನಾ ನಿನ್ನ ತಿನಲಾರ
 ಇನ್ನಾರ ತಿಂಗಳುಪ್ಪಾಸ || ೩೦ ||

ಹುಲಿರಾಜ ಬಳಲ್ದೀವಿ ಏಕಾಂತ ಮಾತಾಡಾಗ |
 ಊದೂವ ಶಂಖ ಹರಿ ಕಾಳೆ ಬಂದಾವ |
 ಬ್ಯಾತೆ ಬಳಲ್ದೀವಿ ಇದಿಗೊಳ್ಳ || ೩೧ ||

ಎಳ್ಳಾಮಾಸೀ ಹಾಡು

ನರಸೀಗಿ ಬರವೂದು |
 ನರಸವ್ವ ಎಳ್ಳಾಮಾಸಿ | ಕೋಲಣ್ಣ ಕೋಲ || ೧ ||
 ಏಳ ಮಂದಿ ನೆಗೆಣಿ ಮಕ್ಕು ||
 ಬೆಳ್ಳ ಬೆಳಗಾಸನ ಏಳ್ಳೆ | ಕೋ || ೨ ||
 ಬೆಳ್ಳ ಬೆಳಗಾಸನ ಏಳ್ಳೆ |
 ಮನಿಮಾರ ಸಾರಿಸರೆವ್ವಾ | ಕೋ || ೩ ||
 ಮನಿಮಾರ ಸಾರಿಸರೆವ್ವಾ |
 ತಲಿಯಾರೆ ಎರಕೋರೆವ್ವಾ | ಕೋ || ೪ ||
 ಕಾಯ್ ಪಲ್ಲಾ ಸೋಸರೆವ್ವಾ |
 ಅಡಿಗಂಬಲಿ ಮಾಡರೆವ್ವಾ | ಕೋ || ೫ ||
 ಅಡಿಗಂಬಲಿ ಮಾಡರೆವ್ವಾ |
 ಹೆಡಗಿ ಬುಟ್ಟಿ ತುಂಬರೆವ್ವಾ | ಕೋ || ೬ ||

ಸಣ್ಣ ಕೈ ನಾಗುಬಾಯಿ |
ಮನಿಮಾರ ಜ್ವಾಕಿನವ್ವಾ | ಕೋ || ೭ ||

ಮನಿಮಾರ ಜ್ವಾಕಿನವ್ವಾ |
ಕರ ಬಿಟ್ಟು ಕರ ಕಟ್ಟಿ | ಕೋ || ೮ ||

ಕರ ಬಿಟ್ಟು ಕರಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿಗೆ |
ಕರ ಹೊಯ್ದು ರಾಜಬೀದಿಗೆ | ಕೋ || ೯ ||

ವಟ್ಟನೆ ನಾಲ್ಕಾಗ |
ಸೆಟ್ಟಿ ಸಾವುಕಾರ ಮಗನ | ಕೋ || ೧೦ ||
ನೆಟ್ಟೀನೆ ಸಾವುಕಾರನ |
ಮನನ ಅಕೀ ಮ್ಯಾಲ | ಕೋ || ೧೧ ||

ಬಿರಿಬಿರಿ ಹೋಗ್ಯಾನ |
ಮನಿಯಾಗ ಮನಗ್ಯಾನ | ಕೋ || ೧೨ ||

ಏನ ಬ್ಯಾನೆವ್ವಾ ಮಗನ |
ಎಂತ ಬ್ಯಾನೆವ್ವಾ ಮಗನ | ಕೋ || ೧೩ ||

ಏನ ಬ್ಯಾನಿಲ್ಲ ತಾಯಿ |
ಎಂತ ಬ್ಯಾನಿಲ್ಲ ತಾಯಿ | ಕೋ || ೧೪ ||

ಕಳನೆಟ್ಟಿವರ ಸೊಸಿ ಮ್ಯಾಲ |
ನನ ಮನಸ ಹೋಗ್ಯಾದ ತಾಯಿ | ಕೋ || ೧೫ ||

* * * *

ಏಳ್ತಂದಿ ನೆಗೇಣಿ ಮಕ್ಕಾಳಿ |
ಮುತ್ತೈದಿತನ ಹೇಳ್ತೆವ್ವಿ | ಕೋ || ೧೬ ||

ಸಣ್ಣ ಕೈ ನಾಗುಬಾಯಿಗಿ |
ನಣ ಹೊಡೆದು ಹೆಣಾಹಾಕಿ | ಕೋ || ೧೭ ||

ಮಲ್ಲಿಗೆದಂಡೆ

ಸಟ್ಟು ಸರವತ್ತನಾಗ |

ಹಿಂದಕ ಮುಂದಕ | ಕೋ || ೧೮ ||

ಆರು ಮಂದಿ ನೆಗೆಣಿ ಮಕ್ಕಾ |

ಮುಂಜಾಳಿದ್ದು ಬರತಾಳ್ವೋಗೈ | ಕೋ || ೧೯ ||

* * * *

ಸಟ್ಟು ಸರವತ್ತನಾಗ |

ಮೈಯ್ಯಾಮುಟ್ಟು ಕೈಯ ಮುಟ್ಟು | ಕೋ || ೨೦ ||

ಕೊರಳಾನ ಪುತಳಿ ಸರ |

ಹರದ ದಿಕವಾಲ ಮಾಡಿ | ಕೋ || ೨೧ ||

ನಮ್ಮತ್ತಿ ಬೈತಾಳ |

ಪೊಣಿಕೊಡರಿ ನಮಗ | ಕೋ || ೨೨ ||

ಮುಂದ ಮುಂದ ಪೊಣಿಸ್ತ |

ಹಿಂದ ಹಿಂದ ಉಚ್ಚಾಳ | ಕೋ || ೨೩ ||

ಇಟ್ಟನೆ ಅಗಟಿಗೆ |

ಬಿಳ್ಳಬಿಳಗಾಸೆ ಆಗಿ | ಕೋ || ೨೪ ||

* * * *

ಕಾಲಮಡಿ ಬಂದಿದಾಸ |

ಬಾಗಿಲ ತೆರಿಸಿ ನಮಗ | ಕೋ || ೨೫ ||

ಬರತೇನಿ ಅಂಕತ್ತೇಳ |

ಭಾಷ್ಯೇರೆ ಕೊಟ್ಟೋಗ | ಕೋ || ೨೬ ||

ಎದಿಯ ಮ್ಯಾಲಿನ ಸೆರಗ |

ಆತನ ಕೈಯಲಿ ಕೊಟ್ಟು | ಕೋ || ೨೭ ||

ಒಂದ ಪಾಟುಣಿಗಳದಾಳ |

ಒಂದ ನಿಲಗಿ ಉಚ್ಚಾಳ | ಕೋ || ೨೮ ||

ಎಡ್ಡ ಪಾಟುಣಗಿಸಳದಾಳ	
ಎಡ್ಡ ನಿಲಗ ಉಚ್ಚಾಳ ಕೋ	೨೯
ಮೂರ ಪಾಟುಣಗಿಸಳದಾಳ	
ಮೂರ ನಿಲಗ ಉಚ್ಚಾಳ ಕೋ	೩೦
ನಾಕೆಂಬು ಪಾಟುಣಗಿ	
ಎಮ್ಮೀ ಪೋಡಿಗಿ ಸಿಗಸಿ ಕೋ	೩೧
* * * *	
ಆತ್ತೆವ್ವಾ ಆತ್ತೆವ್ವಾ	
ಬಾಗೀಲ ತೆಂರಿ ನಮಗ ಕೋ	೩೨
ಸಟ್ಟ ಸರವತ್ತ ನಾಗ	
ದೆವ್ವಿದ್ಯಾ ಭೂತಿದ್ಯಾ ಕೋ	೩೩
ದೆವ್ವಿಲ್ಲ ಭೂತಿಲ್ಲ	
ಸಣ್ಣ ಕಿ ನಾಗೂಬಾಯಿ ಕೋ	೩೪
* * *	
ಕಳಸೆಟ್ಟಿವರ ಮನಿಸಮುದ	
ಜಂಬ ನೀಲದ ಹೆಣ್ಣು ಕೋ	೩೫
ಕೈಗ್ಯಾದರು ಬಂದವ	
ಬಾಯಿಗ್ಯಾದರ ಬರಲಿಲ್ಲ ಕೋ	೩೬

ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯ ಹಾಡು

ಅಂಕ ಬಂಕದವನ | ಟೊಂಕಿನ ಮ್ಯಾಲ ಕೈಸಯಿಟ್ಟು |
 ಡೊಂಕನ ನಿಂತಾನ ಇವನ್ಯಾರ | ಕೋಲೆಣ್ಣ ಕೋಲ || ೧ ||

ಅವ ನನ್ನ ಆಕಣ್ಣವ | ಅವ ನನ್ನ ತಸಮ್ಮನ |
ಅವ ನನ್ನ ಊರ ಒಡಿಯನ | ಕೋ || ೨ ||

ಅವನ ನನ್ನ ಊರ | ಒಡಿಯನ ನನ್ನ ಮಗಳ |
ಅವನಿಗಿ ನಿನಗ ಕೊಡತೀನ | ಕೋ || ೩ ||

ನೀವು ಜಯನರು | ನಾವು ನಿಂಗೊಂತರು |
ಕೊಟ್ಟುರೊಲ್ಲಿನ ಜಯನರಿಗ | ಕೋ || ೪ ||

ಶಾವನಿಗಿನಾಗತಾವ | ಸೈದಾನನಾಗತಾವ |
ಇಂದ್ರಾನ ಇವರ ಮನಿಯಾಗ | ಕೋ || ೫ ||

ಇಂದ ಯಾನಸ ಇವರ | ಮನಿಯಾಗ ಹಡದವ್ವ |
ಅವ್ವನೊವ್ವತ್ತ ದಿನಗಳ | ಕೋ || ೬ ||

ಹಪ್ಪನಾಗತಾವ | ಶಿಂಡಿಗಿನಾಗತಾವ |
ಇಂದ್ರಾನ ಇವರ ಮನಿಯಾಗ | ಕೋ || ೭ ||

ಇಂದ ಯಾನಸ ಇವರ | ಮನಿಯಾಗ ಹಡದವ್ವ |
ಅಪ್ಪನವ ನತ್ತ ದಿನಗೊಳ | ಕೋ || ೮ ||

* * * *

ನನ್ನೂರ ಹಾದಿಲಿ | ನಿಬ್ಬಣ ಬರತದ |
ನೀ ಏರಿ ನೋಡ ನನ ಮಗಳ | ಕೋ || ೯ ||

ನಾ ಏರಿ ನೋಡಲಕ | ನನ್ನ ತವರಲ್ಲ |
ನೀ ಏರಿ ನೋಡ ಹಡದವ್ವಾ | ಕೋ || ೧೦ ||

ಎಣ್ಣೆಯ ಕೊಡಗೊಳು | ಬಣ್ಣದಲಿ ಬರೂತಾವ |
ಮಣ್ಣಾಗ ಬಿದ್ದು ಒಡಿಯಲಿ | ಕೋ || ೧೧ ||

ಮಣ್ಣಿ ನೊಳಗ ಬಿದ್ದು | ಒಡಿಯಲಿ ಈ ಊರ |
ಹೆಣ್ಣು ಖೋಡೆಂದು ತಿರುಗಲೆ | ಕೋ || ೧೨ ||

ತುಪ್ಪದ ಕೊಡಗೊಳೊ | ಒಪ್ಪದಲಿ ಬರೂತಾವ |
ತಿಪ್ಪಾಗ ಬಿದ್ದು ಒಡಿಯಲಿ | ಕೋ || ೧೩ ||

ತಿಪ್ಪಿಯಾಗಸ ಬಿದ್ದು | ಒಡಿಯಲಿ ಈ ಊರ |
ಮಿತ್ರ ಪೋಡೆಂದು ತಿರುಗಲೆ | ಕೋ || ೧೪ ||

ಭಿಜ್ಜಿಯ ಹೊಲದಾಗಸ | ಭಿಲ್ಲಾಡೊ ನಿಸಬ್ಬಣ |
ಫಿಲ್ಲಾ ಇಡಬಾರ ನನ ಮಗಳ | ಕೋ || ೧೫ ||

ಆ ಫಿಲ್ಲಾ ನಾಸ ಒಲ್ಲ | ಈ ಫಿಲ್ಲಾ ನಾಸ ಒಲ್ಲ |
ಕೊಟ್ಟರೊಲ್ಲೆನ ಜಯನರಿಗಿ | ಕೋ || ೧೬ ||

ಹತ್ತಿಯ ಹೊಲದಾಗ | ಒತ್ತಾಡೊ ನಿಸಬ್ಬಣ |
ನತ್ತ ಇಡಬಾರ ನನ ಮಗಳ | ಕೋ || ೧೭ ||

ಆ ನತ್ತ ನಾಸ ಒಲ್ಲ | ಈ ನತ್ತ ನಾಸ ಒಲ್ಲ |
ಕೊಟ್ಟರೊಲ್ಲೆನ ಜಯನರಿಗಿ | ಕೋ || ೧೮ ||

* * * *

ಊದಸ್ತ ಬಾಸರಸ್ತ | ಸೋಬಾನ ಹಾಡುತ |
ಬಂದನ ಮದಮಗ ಅಗಸಿಗಿ | ಕೋ || ೧೯ ||

ಅಗಸಿಯ ತೆರಿಸ ನನ್ನ | ಬಗಸುಳ್ಳ ತಳೆವಾರಾ |
ಬೊಗಸಿ ತುಂಬಡಕಿ ಬಿಳಿ ಎಲಿಯ | ಕೋ || ೨೦ ||

ಊದಸ್ತ ಬಾಸರಸ್ತ | ಸೋಬಾನ ಹಾಡುತ |
ಬಂದನ ಮದಮಗ ಬಾಗಿಲಿಗಿ | ಕೋ || ೨೧ ||

ಬಾಗಿಲದಾಗಿನ ಕುದುರಿ | ಕಾಲಮ್ಯಾಲಾಗಲಿ |
ಮದಮಗ ಕಾಳಿಂಗ ಮಡಿಯಲಿ | ಕೋ || ೨೨ ||

* * * *

ನನ್ನೊವ್ವಾ ಕಟ್ಟಾಳ | ಎಳ್ಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ರೊಟ್ಟಿ |
ಕೂಡುಂಬುನು ಬಾರ ನನ ಮಗಳ | ಕೋ || ೨೩ ||

ನೀವು ಜೈಯನರು | ನಾವು ನಿಂಗೊಂತರು |
ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಣಬರದ | ಕೋ || ೨೪ ||

ಪಟ್ಟೋಳಿ ಸೀಸರೈರಿದು | ಬುತ್ತಿಯ ಕಸಟ್ಟಿದ |
 ನೀರ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಣ್ಣ | ಕೋ || ೨೫ ||
 ಇವೂ ಬುತ್ತಿಗಳು | ನೀವು ಮುಟ್ಟಿರತೀರಿ |
 ನಾ ಉಣುದಿಲ್ಲ ಹಡದವ್ವ | ಕೋ || ೨೬ ||
 ಹಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯ ತಗೋ | ಬ್ಯಾಳ ಬೆಲ್ಲವ ತಗೋ |
 ಮಾಡಿಕೊಂಡುಣ್ಣ ನಿನ್ನಡಿಗಿ | ಕೋ || ೨೭ ||
 ಹಿಟ್ಟುಕ್ಕೆ ತಗೊಂಡಾಳ ಬ್ಯಾಳ ಬೆಲ್ಲ ತಗೊಂಡಾಳ |
 ಹ್ವಾದಾಳ ಸಂಗಯನ ಗುಡಿಯಾಗ | ಕೋ || ೨೮ ||
 ಎಡಕಾದರ ಸುಳವಿಲ್ಲ | ಬಲಕಾದರ ಸುಳವಿಲ್ಲ |
 ಎಲ್ಲಾದರಕೆಯ ಸುಳವಿಲ್ಲ | ಕೋ || ೨೯ ||

ಬರದ ಹಾಡು

ಮೊನ್ನಿನ ಬರದಾಗ ಕುಸುಬಿಯ ಮಾರಿದರಲ್ಲ |
 ಕೋಲು ಕೋಲೆಣ್ಣ ಕೋಲ || ೧ ||
 ಅಣ್ಣಾಗಾದರು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ತಮ್ಮಗಾದರೂ ಮಕ್ಕಳವ | ಕೋ || ೨ ||
 * * * *
 ಎ ಅಣ್ಣಾ ಎ ಅಣ್ಣಾ ಸೊಲಗಿ ಜ್ವಾಳಾ ಕಡಾಕೊಡು | ಕೋ || ೩ ||
 ಸೊಲ್ಲಿಗಿ ಜ್ವಾಳಾ ಕಡನೆ ಕೊಟ್ಟರ ನಟ್ಟ ಕಡಿಯಲಿ ಹ್ವಾದೇನಂದಾ |
 ಕೋ || ೪ ||
 ಬಿರಿ ಬಿರಿ ಹ್ವಾದನಲ್ಲ ಗಾದ ಮೆತ್ತಿಗಿ ತಗೆದನಲ್ಲ | ಕೋ || ೫ ||
 ಗಾದ ಮೆತ್ತಿಗಿ ತಗೆದನಲ್ಲ ಸೊಲ್ಲಿಗಿ ಜ್ವಾಳಾ ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲ |
 ಕೋ || ೬ ||

ಸೊಲ್ಲಗಿ ಜ್ವಾಳಾ ಒಯ್ವ ಕೇರಿ ಹೆಣತಿ ಕೈಯಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನಲ್ಲಾ |
ಕೋ || ೭ ||

ಒಲಿಮ್ಯಾಲ ಎಸರನಿಟ್ಟು ಒಡಿಲಾಕಾದರು ಕುತ್ಸಳಲ್ಲ |
ಕೋ || ೮ ||

ನೆರಮನಿ ನೆಗಿಯಾಣಿ ಬೆಂಕಿಗಾದರು ಬಂದಾಳಲ್ಲ | ಕೋ || ೯ ||
ಬೆಂಕಿಗಾದರು ಬಂದಾಳಲ್ಲ ಜ್ವಾಳದ ಗುರುತಾ ಹಿದಿದಾಳಲ್ಲ |
ಕೋ || ೧೦ ||

ಒಲಿಮ್ಯಾಲಿನ ಎಸರದಾಗ ಹಿದಿಗಲ್ಲ ವಗೆದಾಳಲ್ಲ | ಕೋ || ೧೧ ||
ಬೀಸಿದ ಹಿಟ್ಟಿನಾಗ ಬೂದಿ ಮಣ್ಣಾ ಕಲಸಾಳಲ್ಲ | ಕೋ || ೧೨ ||
ಮರದಾಗಿನ ಜ್ವಾಳಗೊಳು ಉಡಿಯಲ್ಲಾ ದರು ತಪ್ಪೊದಾಳ |
ಕೋ || ೧೩ ||

* * * *

ಎ-ಟು ಮಕ್ಕಳ ಕರಕೊಂಡು ತವರಮನಿಗಿ ಹೋಗಿದಾಳ |
ಕೋ || ೧೪ ||

ಏ ಅತಿಗಿ ಏ ಅತಿಗಿ ಸೇರ ಜ್ವಾಳಾ ಕಡಾಕೊಡ | ಕೋ || ೧೫ ||
ಸೇರ ಜ್ವಾಳಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಹೇರ ಜ್ವಾಳಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲಾ |
ಕೋ || ೧೬ ||

ಅಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಾಗ ತುತ್ತ ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಡು ಆವ್ವಾ |
ಕೋ || ೧೭ ||

ತುತ್ತ ರೊಟ್ಟಿ ಬೇಡಲಿಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕಿಗಾರೆ ಬಂದಿದಿಯಾನ | ಕೋ || ೧೮ ||
ಅಸೂ ಮಕ್ಕಳ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಳೂತ ಕರೂತ ಮನಿಸಿಗಿ ಬಂದ್ವ |
ಕೋ || ೧೯ ||

ತಾಳೆನಾರೆ ತಗೊಂಡಾಳ ಅಂಗಡೀಗಾರೆ ಹೋಗಿದಾಳ | ಕೋ || ೨೦ ||
ಅದ್ದನಕ್ಕೆ ಕೊಡರೆಪ್ಪಾ ದುಡ್ಡಿನಿಸಾ ಕೊಡರೆಪ್ಪಾ | ಕೋ || ೨೧ ||
ಅದ್ದನಕ್ಕೆ ಯಾರಿಸಗವ್ವಾ ದುಡ್ಡಿನಿಸಾ ಯಾರಿಸಗವ್ವಾ | ಕೋ || ೨೨ ||
ಅದ್ದನಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಪ್ಪಾ ದುಡ್ಡಿನಿಸಾ ಹೆಗ್ಗಣೆಗೆಪ್ಪಾ | ಕೋ || ೨೩ ||
ಅದ್ದನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಂಡಾಳ ಮನಿಸಗಾರೆ ಬಂದಿದಾಳ | ಕೋ || ೨೪ ||

ಕುದುಕುದು ಬಾನಿನಾಗ ದುಡ್ಡಿನಿಸಾ ಸುರುವಿದಾಳ | ಕೋ || ೨೫
 ನೀಲವ್ಗ ನಿಂಬೆವ್ಗ ಒಂದೇ ಎಡಿ ಮಾಡಿದಾಳ | ಕೋ || ೨೬
 ಗಂಗವ್ಗ ಗೌರವ್ಗ ಒಂದೇ ಎಡಿ ಮಾಡಿದಾಳ | ಕೋ || ೨೭
 ಬೀಮಣಗ ಕಾಮಣಗ ಒಂದೇ ಎಡಿ ಮಾಡಿದಾಳ | ಕೋ || ೨೮
 ರಾಮಣ್ಣಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಣಗ ಒಂದೇ ಎಡಿ ಮಾಡಿದಾಳ | ಕೋ || ೨೯ |
 ಗಂಡ ಹೆಂಡರ ನಡುವ ಒಂದೇ ಎಡಿ ಮಾಡಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೦ |
 ನೀಲವ್ಗ ನಿಂಬೆವ್ಗ ತನ್ನ ಬಲಕ ಹಾಕಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೧ ||
 ಗಂಗವ್ಗ ಗವರವ್ಗ ತನ್ನ ಎಡಕ ಹಾಕಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೨ ||
 ರಾಮಣಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಣಗ ಗಂಡನ ಬಲಕ ಹಾಕಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೩ ||
 ಬೀಮಣಗ ಕಾಮಣಗ ಗಂಡನ ಎಡಕ ಹಾಕಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೪ ||
 ಗಂಡ ಹೆಂಡರಿಗೆ ನಟ್ಟ ನಡು ಹಾಸಿದಾಳ | ಕೋ || ೩೫ ||

* * * *

ಬಾಗಿಲಕ್ಕುಲಕ್ಕೋಗಿ ಏನಂತಾಳ ನೀಲವ್ವಾ | ಕೋ || ೩೬ ||
 ಮಾಯಸದ ನನ್ನ ಆಣ್ಣಾ ಮಲ್ಲಡಕಾರೆ ಹೋಗಿದಾನ | ಕೋ || ೩೭ ||
 ದಿಕ್ಕಿಗಿಲ್ಲದ ಬರ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಸುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತೇನ | ಕೋ || ೩೮ ||
 ರಾಜಾಕಿಲ್ಲದ ಬರ ನಮ್ಮ ರಾಯರ ಸುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತೇನ | ಕೋ || ೩೯ ||

* * * *

ಏ ಆವ್ವಾ ಏ ಆವ್ವಾ ನೀಲಾನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿರೇನ | ಕೋ || ೪೦ ||
 ನೊನ್ನೆಯಾರೆ ಬಂದಿದಳಪ್ಪಾ ಸೇರ ಜ್ವಾಳಾ ಬೇಡಿದಳಪ್ಪಾ |
 ಕೋ || ೪೧ ||

ಸೇರ ಜ್ವಾಳಾ ಬೇಡಿದರ ಹೇರ ಜ್ವಾಳಾ ಕೊಡುದಿತ್ತು | ಕೋ || ೪೨ ||
 ಮಕ್ಕುವಳಗಿತ್ತಿ ಬಡಿವ್ಯಾದರ ಇದ್ದಾಳವ್ವ | ಕೋ || ೪೩ ||
 ಹೇರು ಜ್ವಾಳಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಂಗೀ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದಾನ |
 ಕೋ || ೪೪ ||

ನೀರಿಗೆ ಬಂದ ಅವ್ವಗಳಿರಾ ನೀಲನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದಿರೇನ | ಕೋ || ೪೫ ||
 ಅಕಿ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿಲ್ಲಪ್ಪಾ ಅಕಿ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲಪ್ಪಾ | ಕೋ || ೪೬ ||

ಹೇರ ಜ್ವಾಳಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಂಗಿ ಮನಿಗಿ ಬಂದಿದಾನ | ಕೋ || ೪೭ ||
ಹೊತ್ತು ಹೊಂಟು ಇಟ್ಟೊತ್ತಾಯ್ತು ತಂಗಿ ಸುಳವ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ |

ಕೋ || ೪೮ ||

ಬೆಳಸಗನಾಗಿ ಇಟ್ಟೊತ್ತಾಯ್ತು ಬೀಗನ ಸುಳವ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ |
ಕೋ || ೪೯ ||

ಬಿಸಲ ಬಿದ್ದು ಇಟ್ಟೊತ್ತಾಯ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸುದ್ದಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ |
ಕೋ || ೫೦ ||

ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು ನೋಡೂತನಾ ಹತ್ತು ಹೆಣಾ ಬಿದ್ದಿದಾನ |
ಕೋ || ೫೧ ||

ಹತ್ತರ ಗೂಡ ಹನ್ನೊಂದಂತ ಪೇಟಗಟಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡ |
ಕೋ || ೫೨ ||

ನೀಲವ್ವನ ನಿಂಬೆವ್ವನ ನಿಂಬಿ ಬನದಾಗಿಟ್ಟಿದಾರ | ಕೋ || ೫೩ ||
ಗಂಗವ್ವನ ಗೌರವ್ವನ ಬಾಳಿ ಬನದಾಗಿಟ್ಟಿದಾರ | ಕೋ || ೫೪ ||

ರಾಮಣಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಣಗ ತೆಂಗಿನ ಬನದಾಗಿಟ್ಟಿದಾರ | ಕೋ || ೫೫ ||
ಭೀಮಣಗ ಕಾಮಣಗ ಪೇರೂ ಬನದಾಗಿಟ್ಟಿದಾರ | ಕೋ || ೫೬ ||

ಗಂಡಹೆಂಡರನೊಯ್ದು ಶಿವನ ವಾದದಲಿಟ್ಟಿದಾರ | ಕೋ || ೫೭ ||
ಮಾಯಸದ ಅಣ್ಣನ ಒಯ್ದು ತಂಗಿ ವಾದದಲಿಟ್ಟಿದಾರ |

ಕೋ || ೫೮ ||

ದ್ರೌಪದಿಯ ಹಾಡು

ಕರಿಯಪೂರ ನಗರದಲ್ಲಿ |

ಕಸವರವರು ಪಾಂಡವವರು |

ಧರಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಲೆತ್ತನಿಟ್ಟು ಜೂಜನಾಡ್ಯಾರ || ೧ ||

ವರಮವಾಪಿ ಶಕುನಿ ತಾನು |
 ಫಾಶಾದೊಳಗ ಫಕಿರನಾಗಿ |
 ಧರ್ಮದಾಟ ಧರುಣಿ ದ್ರೋವತಿನ ನೋತರ || ೨ ||

ನೋತನಂತ ದುರ್ಯೋಧನ |
 ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಡಾನ |
 ದೂತನ್ವಚ್ಚಿದಾರು ಮಾರು ಬದುಕ ತರಸ್ಯಾರ || ೩ ||

ನಿಂಬೆಣ್ಣಂತ ಕೊಂಬೆಣ್ಣಂತ |
 ಅನಿಹಂತ ನಿನ್ನ ನದಗಿ |
 ಚಾತಮುತ್ರಿನಂಧ ರಂಜಿ ಬಾರ ದ್ರಾವತಿ || ೪ ||

ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದ್ಯಾನಾಡದಿರು |
 ಹೆರವರೆನ್ನಾ ನೋಡದಿರು |
 ಹಲ್ಲೆತ್ತಾರೈವರವರು ಬ್ಯಾಡೊ ದುಸುವಾಸಾ || ೫ ||

ಹೆಣ್ಣು ಬಾಲಿ ಐಕವಳಿಗೆ |
 ಹೆಮ್ಮಿಯಾದ ಮಾತನ್ಯಾಕ |
 ಕಣ್ಣು ಚಿವುಟೆ ದುರ್ಯೋಧನ ಸದರಿಗೊಪ್ಪಾಯಿನ || ೬ ||

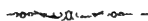
ಹೀನ ದುಸುವಾಸ ನಿನ್ನ |
 ರಗತಿನೊಳಗ ನಿಲಿಯ ಹಿಂಡಿ |
 ಕರಳ ತೆಗೆದು ಮಾಲಿಮಾಡಿ ಧರಿಸೇನಂದಳ || ೭ ||

ಮುದ್ದೆ ಮುಖದ ಮಾನವರಿಗಿ |
 ಮುಂದೆಮಾಡಿ ತಂದೆವಂದ |
 ಇಂದ ನಿಮಗ ಬಿನ್ನವೆಂದು ಕೈಯ ಮುಗಿದರ || ೮ ||

ವೀರಬೊಬ್ಬ ಇಕ್ಕತಾರ |
 ಲಡ್ಡನಾದರು ಕಡವುತಾರ |
 ಆಗ ದ್ರೋವತಿಯ ಸೀರಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರ || ೯ ||

ಆಗ ಮಾಡಿದ ವಾವ |
 ಈಗ ಬಂದು ಒದಗಿತೇನ |
 ಕೃಷ್ಣ ದೇವನ ವಾದಕ್ಕೋಗಿ ಎರಗಲೇನ || ೧೦ ||
 ಹರಿಯ ಹರಿಯ ಅನ್ನುತಾಳ |
 ಹರಿಗೆ ಮೊರೆಯನಿಡುವುತಾಳ |
 ಧರಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಬಿದ್ದು ದ್ರಾವಪ್ಪೊರಗತದ್ದಳ || ೧೧ ||
 ಲಕಶ ಬಣ್ಣ ಸೀರಿ |
 ಲೋಕದಾಗ ಇಲ್ಲ ಸೀರಿ |
 ಸುಖ ಕೊಟ್ಟಂತ ಸಿರಿ ಸಂವಿಯಲ್ಪೊದವ || ೧೨ ||
 ಹಾದಿ ಇಂಜಾನ ಕಾಯೊ |
 ಗಿಡದ ಮಂಜಾನ ಕಾಯೊ |
 ಹಿಂದ ದೈತ್ಯರಾಳುವಂಧ ದೇವ ನೀ ಕಾಯೊ || ೧೩ ||

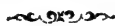
‘ದಂಡ ಬಂತನ್ನಾ ದಂಡ’

ದಂಡ ಬಂತನ್ನ ದಂಡ ನೊಲ್ಲಾ ವರದ ದಂಡ |
 ದಂಡ ನೋಡಿ ಬರತ ಹಡದವ್ವಾ | ಕೋಲೆನ್ನ ಕೋಲ ||
 ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳವ್ವ ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲ ಇಳದಿಲ್ಲ |
 ಭ್ಯಾಡ ನನ ಮಗಳ ಹೊರಿಯಾಕ | ಕೋ ||
 ಭ್ಯಾಡ ಭ್ಯಾಡಂದರ ಭರಿಭರಿ ಹೊಗ್ಯಾಳ |
 ಹೋಗಿ ಅಗಸ್ಯಾಗ ನಿಂತಾಳ | ಕೋ ||
 ಧೇರಾದ ಮ್ಯಾಲರಿಯ ಬೆಳಕ | ಕೋ ||

ಮುಗಲಿಲ್ಲ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಮಿಂಚೆ ಗದ್ದರಣೆಲ್ಲ	
ಇದು ಯಾತದ ಬೆಳಕ ಕರಣೀಕ	ಕೋ
ಒಬ್ಬರ ಹೋಗಂದ್ರ ಇಬ್ಬರ ಹೋಗಿದಾರ	
ಓಡ್ಹೋಗಿ ಅಕಿನ ಹಿಡಿದಾರ	ಕೋ
ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ ತುವ್ವುಂಡ ಕೂದಲ	
ನಾರಿ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿದಾಳೇನ	ಕೋ
ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷದ ಎಣ್ಣುಂಡ ಕೂದಲ	
ಮಿತ್ರಿ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿದಾಳೇನ	ಕೋ
ನಾರಿ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿದಾಳೇನ ಸೊಲ್ಲವುರದ	
ದಂಡಿಗಿ ಧಾರಿ ಎರೆದಿದನೇನ	ಕೋ
ಅಂಗಳದಾಗಿನ ತನುವ ಶಾವಂತಿಗ್ಗೊವ	
ಹೂ ಬಾಡಿದಾಗೊಮ್ಮ ನೆನೆಯವ್ವ	ಕೋ
ಕುಂಬಿಯ ಮ್ಯಾಲಿನ ದುಂಡ ಶಾವಂತಿಗ್ಗೊವ	
ಹೂ ಬಾಡಿದಾಗೊಮ್ಮ ನೆನೆಯವ್ವ	ಕೋ

ನೀಲಗಂಗಾನ ಹಾಡು.

ತಾಯಿ ತಂದಿ ಸತ್ತು ಇಂದಿಗ್ಗನ್ನೆರಡೊ ವರುಷ	
ಇಂದ್ಕ ನಮ ನೀಲ-ಗಂಗನ ಭಾವ ಬಂದಾನಕ	ಸೂಯಿ
ಇಂದಕ ನಿಮ ನೀಲ-ಗಂಗನ ಖಳುವಬೇಕವ್ವಾ	ಸೂಯಿ
* * * *	

ಅಚ್ಚೀ ಬಿಂಡಿ ಬಿಸಡು ಇಚ್ಚೆ ಬಿಂಡಿ ಬಿಸಡು ||
 ಬಡುವಿನ ಬಿಂಡಾನ ಸೀರಿ ಉಟಗ್ಗಾ ನೀಲಗಂಗಾ | ಸೂಯಿ ||

ಅಚ್ಚೀ ಭರಣೀ ಬಿಸಡು ಇಚ್ಚೀ ಭರಣೀ ಬಿಸಡು ||
 ನಡುವಿನ ಭರಣ್ಯನ ವಸ್ತ್ರಾ ಇಟ್ಟಿಗ್ವಾ ನೀಲಗಂಗಾ || ಸೂಯಿ ||
 ಎಡಕೊಮ್ಮ ಹೊಳ್ಳವ್ವಾ ಬಲಕೊಮ್ಮ ಹೊಳ್ಳವ್ವಾ ||
 ನಿಂತ ಗೆಳದ್ಯಾರಿಗಿ ಹೇಳವ್ವಾ ತಂಗಿಸ || ಸೂಯಿ ||
 ಬಿಸಲಿಸ ಒಡೆದರ ಶೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮುಸುಕ ಹಾಕಣ್ಣಾ || ಸೂಯಿ ||
 ನಿರಡಕ್ಕಾದರ ಗಿಂಡಿಲಿ ನೀರ ಕುಡಿಸಣ್ಣಾ || ಸೂಯಿ ||

* * * *

ತೆವರಾಗ್ಗೊಡಿಯುವ ಕುದುರಿ ತೆಗ್ಗಿಂಗಿ ಹೊಡದಾನ ||
 ಮೈಯ ಕೈಯಗಳು ಮುಟ್ಟಲೊಂಗ್ಯಾನ || ಸೂಯಿ ||
 ಸಿಟ್ಟೀಲಿ ನೀಲಗಂಗಾ ಮಡವ ಧುಮಕ್ಕಾಳೋ || ಸೂಯಿ ||

* * * *

ಆ ಊರ ಹಾದೀಲಿ (ಬತ್ತಲ) ಕುದರಿಸ ಬರತದ ||
 ಆಣ್ಣಾ ನಹದೇವಣ್ಣಾ ಒಬನೆ ಬರತಾನ || ಸೂಯಿ ||
 ಮಡದೀ ನೀಲಗಂಗಾನ ಮಳುವ ಲಿಲ್ಲಾನ || ಸೂಯಿ ||
 ಆ ಊರ ಹಾದೀಲಿ ಎಳ್ಳಂದಿ ಕಳ್ಳಕರು ||
 ಮೈಯ ಕೈಯಗಳು ಮುಟ್ಟಲೊಂಗ್ಯಾರೋ || ಸೂಯಿ ||
 ಸಿಟ್ಟೀಲಿ ನೀಲಗಂಗಾ ಮಡವ ಧುಮಕ್ಕಾಳೋ || ಸೂಯಿ ||
 ಮೊನ್ನಿನ ರಾತುರಲಿ ನವನವು ಬಿಸದ್ದಿತೊ ||
 ಮುತ್ತಿನ ತೂರಾಯಿಗಿ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿತೊ || ಸೂಯಿ ||
 ಇಸವು ಸುದ್ದಿಗಳಪರಕ್ಕಕಗ ಒಯ್ಯೋ || ಸೂಯಿ ||

* * * *

ತಂಗಿಸ ನೀಲಗಂಗಾ ಎನ ಹೇಳ್ವಾಳೊ || ಸೂಯಿ ||
 ಆ ಊರ ಹಾದೀಲಿ ಎಳ್ಳಂದಿ ಕಳ್ಳಕರ ||
 ಮೈಯ ಕೈಯಗಳು ಮುಟ್ಟಲೊಂಗ್ಯಾರೊ || ಸೂಯಿ ||
 ಸಿಟ್ಟೀಲಿ ನೀಲಗಂಗಾ ಮಡವ ಧುಮಕ್ಕಾಳೊ || ಸೂಯಿ ||

ತಾಯ್ತಂದಿ ಸಾಯಾಗೆ ಐಯ್ವನದ ಕೂಸಿದ್ದಾಳೆ !

ಖಾರಿಕ ತೆಯ್ವಾಳಿ ನಲವಿದನಲ ತಂಗಿಸ | ಸೂಯಿ ||

ತಾಯ್ತಂದಿ ಸಾಯಾಗೆ ಏಳುನದ ಕೂಸಿದ್ದಿ ||

ಲಂಬರಕ್ಕವ್ವಾಳಿ ನಲವಿದನಲ ತಂಗಿಸ | ಸೂಯಿ ||

ಮ.ದು ವೆ ಯ ಹಾ ಡು ಗ ಳು

ಭಾಟಗೀ ಹಾಡು

ಹೆಣ್ಣು ಬೇಡಲಿ ಹ್ವಾದ್ರಸ ಹೆಣ್ಣೇನು ಮಾಡತಿರಲೆ |
ಹೆಣ್ಣಾಲಾ ಬಾನಾ ಉಣತಿರಲೆ |
ಹೆಣ್ಣಾಲಾ ಬಾನಾ ಉಣತಿರಲೆ | ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ |
ಉಮ್ಮಾಯದ ನಗಿಯ ನಗತಿರಲೆ || ೧ ||

ಕೂಸ ಬೇಡಲಿ ಹ್ವಾದ್ರಸ ಕೂಸೇನು ಮಾಡತಿರಲೆ |
ಕೂಸ್ವಾಲು ಬಾನಾ ಉಣತಿರಲೆ |
ಕೂಸ್ವಾಲು ಬಾನಾ ಉಣತಿರಲೆ | ಕೂಸಿನ ತಾಯಿ |
ಕುಸಮಾಯದ ನಗಿಯ ನಗತಿರಲೆ || ೨ ||

* * * *

ಗ್ವಾಡಿಯ ನಿ ತೆಳಗಸ ಜೋಡ ಮಾವಿನ ಮರನ |
ತಟ್ಟಂದರ ತೆಳಗಸ ತುದಿಯೆಲಿಯ |
ತಟ್ಟಂದರ ತೆಳಗಸ ತುದಿಯೆಲಿ | ಪಕ್ಕುಸಿ ಕುಂತು |
ದೊಡ್ಡ ವರಿಗೊಚನಾ ಕೊಡತಾನ || ೩ ||

* * * *

ಪಟ್ಟ ಪಡಸಲಿಗ್ಯಾಗಸ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ತಾ ಕುಂತು |
ಮಡದಿನ ಕರೆದು ಬೆಸಗೊಂಡಾ |
ಮಡದಿನ ಕರೆದು ಬೆಸಗೊಂಡು | ಕೇಳ್ಯಾರ |
ಕೊಡವೊನೆನವಗೆ ಮಗಳನ್ನ || ೪ ||

ವರಸುದ್ದನಿದ್ದರ ಕುಲ ಚೊಕ್ಕನಿದ್ದರ |
ಫಣಿ ನಾಲಿಗಿ ಸುದ್ದಸ ಮಕ ಸುದ್ದ |
ಫಣಿ ನಾಲಿಗಿ ಸುದ್ದಸ ಮಕ ಸುದ್ದ | ನಿದ್ದರ |
ಕುಡಹೋಗರಿ ನಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನ || ೫ ||

* * *

ಆ ಮನಿ ಅತ್ತಿಸಿ ಈ ಮನಿ ನಾಮನಿ |
 ಆಕಳ ಕರ ಸಾಕ್ಷಿ ನೆಗಿಯಾಣಿ |
 ಆಕಳ ಕರ ಸಾಕ್ಷಿ ನೆಗಿಯಾಣಿನ | ಕರಕೊಂಡು |
 ಬಾಲನ ಭಾಟೆಗೆ ಬರಬೇಕ || ೬ ||

ಶುಕ್ರವಾರ ದಿನ ಸೂರ್ಯ ಉದಯಾದಂಗೆ |
 ಇಂದ ನಮ್ಮಳೆಯ ಉದಿಯಾದ |
 ಇಂದ ನಮ್ಮಳೆಯ ಉದಿಯಾದ | ಹಡೆದವ್ವ |
 ಶಾಂವಿಗಿ ಸಯಿದಾನಕ ಹದಮಾಡ || ೭ ||

ಮಂಗಳವಾರ ದಿನ ಚಂದರುದಯಾದಂಗೆ |
 ಇಂದ ನಮ್ಮಳೆಯ ಉದಯಾದ |
 ಇಂದ ನಮ್ಮಳೆಯ ಉದಯಾದ | ಹಡೆದವ್ವ |
 ಹಪ್ಪಳ ಸೆಂಡಿಸಿ ಹದಮಾಡ || ೮ ||

ಕಡಲಿಕಾಳಂಗ ಕಟದ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಾನ |
 ಹಡದವ್ವ ನೋಡ ಅಳೆಯರಿಗೆ |
 ಹಡದವ್ವ ನೋಡ ಅಳೆಯರ | ಚೆಲುವಿಸಕಿ |
 ದೊಡ್ಡವರ ತಕ್ಕ ಅಳೆಯನ || ೯ ||

ಉದ್ದಿಸನ ಬ್ಯಾಳ್ಯಂಗ ತಿದ್ದಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಾನ |
 ದೊಡ್ಡವ್ವ ನೋಡ ಅಳೆಯರನ |
 ದೊಡ್ಡವ್ವ ನೋಡ ಅಳೆಯರ | ಚೆಲುವಿಸಕಿ |
 ದೊಡ್ಡವರ ತಕ್ಕ ಅಳೆಯನ || ೧೦ ||

— — —

ಒಳಕಲ್ಲ ಪೂಜೀ ಹಾಡು.

ಕಲ್ಲ ಪೂಜಿ ಮಾಡಲಕ ನನ್ನಾರು ಕರಸ್ಯಾರ |
ಸಾಲಮ್ಯಾಳಿಗಿ ಮನಿಯವಳ || ಸುವ್ವಿ ಸುವ್ವಿ ಸುವ್ವಾಲಿ || ೧ ||

ಸಾಲಮ್ಯಾಳಿಗಿ ಮನಿಯವಳ ತಂಗಿವ್ವಾ |
ಕಲ್ಲ ಪೂಜಿಗಿ ಕರಸ್ಯಾಳ || ಸು.... || ೨ ||

ಒಳ್ಳ ಪೂಜಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕ ನನ್ನಾರು ಕರಸ್ಯಾರ |
ಸಾಲ ಮ್ಯಾಳಿಗಿ ಮನಿಯವಳ || ಸು ... || ೩ ||

ಸಾಲ ಮ್ಯಾಳಿಗಿ ಮನಿಯವಳು ತಂಗಿವ್ವಾ |
ಒಳ್ಳ ಪೂಜಿಗಿ ಕರಸ್ಯಾಳ || ಸು.... || ೪ ||

ಬಲ್ಲಬಲ್ಲವರಿಗಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಕಳವ್ಯಾಳ |
ಪಿಲ್ಲಾಡಗಾಲ ಮಗಳಿಗಿ || ಸು ... || ೫ ||

ಪಿಲ್ಲಾಡಗಾಲ ಮಗಳ ಸಂಗಮ್ಮಗ |
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಕರಸ್ಯಾರ || ಸು.... || ೬ ||

ನೆಂಟನೆಂಟರಿಗಿ ಮಂಟಪ್ಪ ಖಳವ್ಯಾರ |
ಮಂಟಿಗಿಗಾಲ ಮಗಳಿಗೆ || ಸು ... || ೭ ||

ಮಂಟಿಗಿಗಾಲ ಮಗಳ ಸಂಗಮ್ಮಗ |
ಒಂಟಿ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಖಳವ್ಯಾರ || ಸು.... || ೮ ||

ಹಂದರ ಮ್ಯಾಲಿನ ಕಣಕಿ ನಂದಿ ಮೆಯ್ದಾವೆಂದು |
ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಳಿ ಎಲಿ ಹರವ್ಯಾರ || ಸು.... || ೯ ||

ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಳಿ ಎಲಿಯ ಹರವ್ಯಾರ ತಮ್ಮಗ ||
ಅಷ್ಟ ಮಾಡ್ಯಾನ ಮದುವಿಯ || ಸು.... || ೧೦ ||

ಹಂದರ ಮ್ಯಾಲಿನ ಕಣಿಕೆ ನಂದಿ ಮೆಯ್ದಾವಂದ |
ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಳಿಯಲಿ ಹರವ್ಯಾರ ಸು.... || ೧೧ ||

ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಳಿಯಲಿ ಹರವ್ಯಾರ ತಮ್ಮಗ |
ಅಣ್ಣ ಮಾಡ್ಯಾನ ಸುಧುವಿಯ || ಸು.... || ೧೨ ||

ಅರಿಷಿಣ ಹಚ್ಚೊ ಹಾಡು

(೧)

ದೇವ ದೇವರೆಣ್ಣಿ ಯಾವ ದೇವರೆಣ್ಣಿ |
ಸುನಿಯ ದೇವಸರ ಮೊದಲೆಣ್ಣಿ |
ಹರಹರ ನಮ ಸಿವಗ ನೆಯ್ಯೆಣೆ || ೧ ||

ಬಾಲಸಗೆಣ್ಣಿ ಹಚ್ಚೊಟಗೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಿಸಿಲ್ಪಂದ |
ನಾಲ್ವತ್ತಾಟದ ಎಲಿ ಬಂದ | ಹರಹರ.... || ೨ ||

ಕಂದಸಗೆಣ್ಣಿ ಹಚ್ಚೊಟಗೆ ಅಂಗಳಕ ಬಿಸಿಲ್ಪಂದ |
ಐವತ್ತಾಟದ ಎಲಿ ಬಂದ | ಹರಹರ.... || ೩ ||

ನೀರಿಲ್ಲದಂಗಳಾಗ ನೀರ್ಯಾಕನಾಗ್ಯಾವ |
ಊರಿಗಿ ದೊಡ್ಡವರ ಮಗ ಮಿಂದ | ಹರಹರ.... || ೪ ||

ಕೆಸರಿಲ್ಲದಂಗಳಾಗ ಕೆಸರ್ಯಾಕನಾಗ್ಯಾವ |
ಹೆಸರಿಗಿ ದೊಡ್ಡವರ ಮಗ ಮಿಂದ | ಹರಹರ.... || ೫ ||

ಹೆಸರಿಗಿ ದೊಡ್ಡವರ ಮಗ ಮಿಂದ ತಮ್ಮಗ |
ಹೆಸರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ನೆರಳಾಗಿ | ಹರಹರ.... || ೬ ||

ಅರಿಸಿಣ ಹಚ್ಚೂ ಹಾಡು

(೨)

ಹಂಚಗೂಣಿ ಬೆಂಚಗೂಣಿ ಮುತ್ತಿನ ನಾಗುರಣಿ
ಕುಸಮಲ್ಲಿ ಭೂದೇವಿಗೆ ||
ಮುತ್ತಿನ ಬಟ್ಟುಟ್ಟು ಮುತ್ತೈದೆಯೆಲ್ಲಾ
ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುನು ಬನ್ನಿಸರೆ || ೧ ||

ಗಂಜಿಯ ಸಿಂಧುಟ್ಟು ಗಂದದ ಬಟ್ಟುಟ್ಟು
ಪಿಲ್ಲೆ ಕಾಲುಂಗರಿಟ್ಟು ||
ಮುಡಿನಣ್ಣ ಮುತ್ತಿನ ನತ್ತನಿಟ್ಟವರೆಲ್ಲ
ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುನು ಬನ್ನಿಸರೆ || ೨ ||

ಚಿಕ್ಕಿಯ ಸಿಂಧುಟ್ಟು ಚಿಲಕದ ಬಟ್ಟುಟ್ಟು
ಮೂಗಿಸಿಗಿ ಮೂಗತಿಟ್ಟವರ ||
ಜಾಳಿಗಿವಂಡಿ ಮುಡಿಯ ಮುತ್ತೈದೆಯಾ
ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುನು ಬನ್ನಿಸರೆ || ೩ ||

ಕಂಚಿನ ಬಟ್ಟಾಗ ಮಿಂಚೆಣ್ಣೆ ತಕ್ಕೊಂಡು
ಕೆಂಚಿರೊಂದೈವರ ||
ಕೆಂಚಿರೊಂದೈವರ ನೆರೆದ ಮುತ್ತೈದೆಯಾ
ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುನು ಬನ್ನಿಸರೆ || ೪ ||

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಟ್ಟಾಗ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ತಕ್ಕೊಂಡು
ನಲ್ಲೆರೊಂದೈವರ ||
ನಲ್ಲೆರೊಂದೈವರ ನೆರೆದ ಮುತ್ತೈದೆಯಾ
ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುನು ಬನ್ನಿಸರೆ || ೫ ||

ಹವಳಸರ ಬವಳಸರ ಮ್ಯಾಲ ಮುತ್ತಿನ ಸರ
ತಾಯಿತ ಲ್ಯಾವಸಳ ||
ತಾಯಿಸತ ಲ್ಯಾವಳ ತಾಳ ಕಟ್ಟಿದವರಾ
ಎಣ್ಣೆ ಹೆಚ್ಚುನು ಬನ್ನಿಸರೆ || ೬ ||

ಐರಾಣಿಯ ಹಾಡು

ಜಾಣ ಕುಂಬಾರನ ಮನಿ ಯಾವ ಕಡೆಗಸದ |
ಕಪ್ಪರದ ತಿಪ್ಪಿ ಎಡೆ ಬಲೆ | ಸೋ || ೧ ||

ಕಪ್ಪ-ಉರದಕ ತಿಪ್ಪಿ ಎಡ ಬಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು |
ಜಾಣ ಕುಂಬಾರನ ಮನಿಗಗ್ಗಾಡು | ಸೋ || ೨ ||

ಮುಂಜಾಳಿ ಕುಂಬಾರಣ್ಣ ಮಸರ ಬೋನುಂಡಾನ |
ಹಾರ್ಯರಿ ಕೆನರ ತುಳದಾನ | ಸೋ || ೩ ||

ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಕೆನರ ತುಳದು ತಾ ಮಾಡ್ಯಾನ |
ನಾರ್ಯರ ಹುರುವ ಒಂದೈಯರಾಣಿ | ಸೋ || ೪ ||

ಕಡಗದ ಕೈಯಕ್ಕಿ ಕೊಡವಿ ಕುಂಬಾರವ್ವ |
ಕೊಡದ ಮ್ಯಾಲಾನ ಬರದಾಳ | ಸೋ || ೫ ||

ಕೊಡದನೆ ಮ್ಯಾಲಾನ ಬರದಾಳ ನಮ್ಮೂರ |
ಬಾಳಿ ಬನದಾನೊಂದರಗಿಣಿಯ | ಸೋ || ೬ ||

ಸಂಢಿಗೆ ಕಡಿಯುವ ಹಾಡು

ಶಂಢಿಗೆ ಕಡದಾರಲ್ಲ | ದೊಡ್ಡ ಶರಣ್ಯಾರು ನೆರದಾರಲ್ಲ |
ಒಡ್ಡಿ ಬಾಜೆಂತ್ರಿಲಿ ಪುರವಂತನಾಡಸ್ತು ಏಸೀರಿಲ್ಪೊಂಟಾರಲ್ಲ || ೧ ||

ಹಡದೀಯ ಹಾಸ್ಯಾರಲ್ಲ | ಮ್ಯಾಲ ಮದುಮಕ್ಕಳ ನಡಿಸ್ಯಾರಲ್ಲ |
ಖನ್ನಿ ವಾರ್ವತಿದೇವಿಗಿ ಎಣ್ಣೆಪತ್ತಸಲುಡಿಸಿ ಸೋಬಾನ ಪಾಡ್ಯಾರಲ್ಲ || ೨ ||

ಗಡಗಡ ಗದ್ದವುರುಸ್ತು | ನಮ ಶಿವಗ ಬಿದರಿನ ಮಳಿ ಆದಾವ |
ಬರುವ ಅಬ್ಬರಣಿ ತೆಳಗ ಸರುವರಿಗಿ ಗಿರಿರಾಜಾ ಸರುವೆಲ್ಲ
ನನಗೆಂದಾನ || ೩ ||

ಗಡಗಡ ಗದ್ದವುರುಸ್ತು | ನಮ ಶಿವಗ ಬಿದರಿನ ಮಳಿ ಆದಾವ |
ಅಡೀದ ವಾಕ್ಯಕ ಮದವಿ ಸಮರಮದಿಂದ ಬೀಡೀಕಿ
ಮನಿ ಕೊಟ್ಟಾರ || ೪ ||

ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಹಾಡು

ಸಣ್ಣ ಖಂಡಿಸಕ್ಕಿ ಡಿದು ಕನ್ನಿ ತಾ ಬರತಾಳೆಸ್ಸ |
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೈನ ನೆನವೂತ ||
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೈನ ನೆನವೂತೀ ಕಳಸಕೆಸ್ಸ |
ಛಿಂದಾಗಿ ನೂಲಾ ತೊಡೆಸ್ಸವವ್ವಾ || ೧ ||

ಹಸರ ಖಂಡಿಸಕ್ಕಿ ಡಿದು ಕುಸುಮಲ್ಲಿ ತಾ ಬರತಾಳೆಸ್ಸ |
ಬಸವೇಸುರನಿಂಗನ ನೆನವೂತ ||

ಬಸವೇಸುರನಿಂಗನ ನೆನವೂತಿ ಕಳಸಾಕಸ |
ಹಸನಾಗಿ ನೂಲಾ ತೊಡಸುವವಾ || ೨ ||

ಆ ನಾಡದ ಬಡಗ್ಯಾ ಮಾಡಬಲ್ಲದ ಮಣಿಯೆ |
ಮಾಡುತ ಮಾಣಿಕ ಜಡದಾರ ||
ಮಾಡುತ ಮಾಣಿಕ ಜಡಸಿ ತಂದ ಮಣಿಯೆ |
ಯಾವಲ್ಲಿ ಇಡವೂನ ಹಡದವಾ || ೩ ||

ಆ ನಾಡದ ಬಡಗ್ಯಾ ಮಾಡಬಲ್ಲದ ಮಣಿಯೆ |
ಕೆತ್ತೂತ ಮುತ್ತಾ ಜಡದಾರ ||
ಕೆತ್ತೂತ ಮುತ್ತಾ ಜಡಸಿ ತಂದಾ ಮಣಿಯೆ |
ಯಾವಲ್ಲಿ ಇಡವೂನ ಹಡದವಾ || ೪ ||

ಅಲ್ಲಂಬು ರಿವ್ಯಾಗ ಗಿಲ್ಲಂಬು ಮಗಿನ್ನಾಕಿ |
ನಿಲ್ಲದಲೆ ನೀರ ಬೆರಸ್ಯಾರ ||
ನಿಲ್ಲದಲೆ ನೀರ ಬೆರಸ್ಯಾರ ತಂಗೆವನಸ |
ಫಿಲ್ಲಾಡಿದ ಕಾಲ ಕೆಸರಾಗೆ || ೫ ||

ಅಡಿಕೆ ಆಡುವ ಹಾಡು

ಐದು ಅಕ್ಷರದಿಂದ ತೆಯದು ಗಂಧಾದಿಂದ |
ಮಲ್ಲಿಗೂವಿನ ಕ್ರಮದಿಂದ ||
ಮಲ್ಲಿಗೂವಿನ ಕ್ರಮದಿಂದ ತಂಗೆಮ ತನ್ನ |
ರಾಯರ ಶ್ರೀಪಾದಾ ತೊಳೆದಾಳ || ೧ ||
ರಾಯರ ಮಗಳ ಬಂದ ಮದವೂಜಿ ಮಾಡಟಿಗೆ |
ಸಾದಲಿ ಕಂಡಾಳ ಪದಮನ ||

ಪಾದಲಿ ಕಂಡಾಳ ಪದಮನ ರಾಯರ ನಿನಗ |

ಆನಿ ಏರ-ಧಾಸ ಬಲಸ ಬಂದ || ೨ ||

ಶಟ್ಟಿವರ ಮಗಳ ಬಂದದು ಬಟ್ಟಾ ಪೂಜಿ ಮಾಡಟಿಗೆ |

ಬಟ್ಟಲಿ ಕಂಡಾಳ ವಡಸಮನ ||

ಬಟ್ಟಲಿ ಕಂಡಾಳ ಪದಮನ ರಾಯರ ನಿನಗ |

ಮ-ಚ ಏರ-ಧಾಸ ಬಲಸ ಬಂದ || ೩ ||

* * * *

ಹತ್ತೂರ ರಾಜ್ಯ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಆಳಿದರೇನ |

ಒಂಕಿಗಿ ನಮ ಕಾಲ ತೋಳದಲ್ಲ ||

ಒಂಕಿಗಿ ನಿಮ ಕಾಲ ಸಾವ್ಯಾಕ ತೋಯುನು ಧೊರಿಯ |

ಪ್ರೇಮ ಬಲ್ಲವರ ಗುಣಕಾಗಿ || ೪ ||

ಎಂಟೂರ ರಾಜ್ಯ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಆಳಿದರೇನ |

ಸರಗಿಗಿ ನಮ ಕಾಲ ತೋಳದಲ್ಲ ||

ಸರಗಿಗಿ ನಿಮ ಕಾಲ ಸಾವ್ಯಾಕ ತೋಯುನು ಧೊರಿಯ |

ಚಿತ್ತ ಬಲ್ಲವರ ಗುಣಕಾಗಿ || ೫ ||

ಆರೂರ ರಾಜ್ಯ ನಿಮ ತಮ್ಮ ಆಳಿದರೇನ |

ನತ್ತಿಗಿ ನಮ ಕಾಲ ತೋಳದಲ್ಲ ||

ನತ್ತಿಗಿ ನಿಮ ಕಾಲ ಸಾವ್ಯಾಕ ತೋಯುನು ಧೊರಿಯ |

ಮುತ್ತೈದಿತನ ವಡದೇವ || ೬ ||

* * * *

ಬಾಳೆಯ ಕಾಯಾಕಗ ಬಾಗಿ ಬಂದಳ ಬಾಲಿ |

ಭಾಗ ಕೊಡ ರಾಯಾ ಎಡದಲ್ಲ ||

ಭಾಗ ಕೊಡು ರಾಯ ಎಡದಲಿ ಸಾವಿರದ |

ಮಾಣೀಕ್ಷೇರವರ ಮಗನೇನ || ೭ ||

ನಿಂಬಿ ಕಾಯ್ಪಾಂಗೆ ತುಂಬಿ ಬಂದಳೆ ಬಾಲಿ |
 ಇಂಬ ಕೊಡು ರಾಯ್ಕ ಎಡೆದಲ್ಲಿ ||
 ಇಂಬ ಕೊಡು ರಾಯ್ಕ ಎಡೆದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರದ |
 ಒಜ್ಜಿ ರೈರವರಸ ಮಗನಿಂಗೆ || ೮ ||

* * * *

ರಾಜರಾಜರು ಕೂಡ ರಾಜಿಲ್ಲ ಮಡುಕಿದರ |
 ಮತ್ತೆಲ್ಲ ತಂದೊಕ್ಕ ಚೆಲವಿನ ||
 ಮತ್ತೆಲ್ಲ ತಂದೊಕ್ಕ ಚೆಲವಿನ ಹಲಸಂಗಿ |
 ಆಗರದಾಗಿತ್ತೊಂದರಗಿನೆಯ || ೯ ||

ಶಿಟ್ಟಿ ಶಿಟ್ಟಿರು ಕೂಡ ದಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮಡುಕಿದರ |
 ಮತ್ತೆಲ್ಲ ತಂದೊಕ್ಕ ಚೆಲವಿನ ||
 ಮತ್ತೆಲ್ಲ ತಂದೊಕ್ಕ ಚೆಲವಿನ ಹಲಸಂಗಿ |
 ಬಾಳೆ ಬನದಾನೊಂದರಗಿನೆಯ || ೧೦ ||

ಭೂಮದ ಹಾಡು

ಹಂದವೂರದಾಗ ಭಂಡ ಭಂದಮೊಲಿ ಹೂಡಿ |
 ಗಂದದ ಚಿಕ್ಕಿ ಪುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ | ಸೋ ||
 ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧ ||

ಗಂಧುವದ ಚಿಕ್ಕಿ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಮದುವೆಗನ |
 ಅಕ್ಕ ಮಾಡ್ಯಾಳೊಂದಡಗಿಯ | ಸೋ ||
 ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨ ||

ಹಂದವೂರದಾಗ ಛಂದಸ ಛಂದದೊಲಿ ಹೊಡಿ |

ಕಪ್ಪುರದ ಚಿಕ್ಕಿ ಪುಟಮಾಡಿ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೩ ||

ಕಪ್ಪುರದ ಚಿಕ್ಕಿ ಪುಟಮಾಡಿ ಮದುಮಗನ |

ತಾಯಿ ಮಾಡ್ಯಾಳೊಂದಡಸಗೀಯ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೪ ||

ಹಸನುಳ್ಳ ಕಣಕೀಗಿ ಬಿಸಿನಿರ ಛಳಿಕೊಟ್ಟು |

ಎಸಳ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಪುಡಿ ಬೆಲ್ಲಸ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೫ ||

ಎಸಳ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಪುಡಿ ಬೆಲ್ಲಸ ಛಿಚ್ಚಕದ |

ಬಿಸಿ ಹೋಳ್ಳಿ ಭೂಮಾಕ ಬರಸಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೬ ||

ಸಣ್ಣುಳ್ಳ ಕಣಕೀಗಿ ಧಣ್ಣೀರಾ ಛಳಿಕೊಟ್ಟು |

ಸಣ್ಣ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಪುಡಿ ಬೆಲ್ಲಸ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೭ ||

ಸಣ್ಣ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಪುಡಿ ಬೆಲ್ಲಸ ಹುರಣದ |

ಎಣ್ಣೊಳ್ಳಿ ಭೂಮಾಕ ಬರಸಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೮ ||

ಹೊತ್ತಸಕ ಕರಕಸಕ ಕೆಚ್ಚೆಗ್ಗ ಛಾದಾಸವ |

ಹತ್ತು ಮಾನಸದ ಪರಡೀಯ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೯ ||

ಹತ್ತು ಮಾನಸದ ಪರಡೀಯ ಪಾಯಸಾ |

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜಾಣಿ ಎಡೀ ಮಾಡಸ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೦ ||

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜಾಣೆ ಎಡಿ ಮಾಡ್ಕ ತಂಗಿವ್ವಾ |

ಮುತ್ತಿನ ಕಂಕಣ ತಿರವೂತ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೧ ||

ಆರಾಕ ತೂರಾಕ ನೀರೆಗ್ಗ ಳಾದಾವಸ |

ಆರ ಮಾನದಕ ಪರಡಿಯ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೨ ||

ಆರ ಮಾನದಕ ಪರಡಿಯ ಪಾಯಸ |

ಮ್ಯಾಲೊಬ್ಬ ಜಾಣೆ ಎಡಿ ಮಾಡ್ಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೩ ||

ಮ್ಯಾಲೊಬ್ಬ ಜಾಣೆ ಎಡಿ ಮಾಡ್ಕ ತಂಗಿವ್ವಾ |

ಹವಳದ ಕಂಕಣಾ ತಿರವೂತ ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೪ ||

ಮದುಮಗನ ಭೂಮಾಕ ಮತ್ತಾನು ಬರಬೇಕ |

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದಡಕೀ ಬಿಳೀ ಎಲಿಯ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೫ ||

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದಕಿ ಬಿಳಿಯೆಲಿ ಕುಬಸಿನ ಗಳಗಿ |

ಬಾಲನ ಭೂಮಾಕ ಬರಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೬ ||

ಬನದಾಗ ಬಿತ್ತೂದು ಬನದಾಗ ಬೆಳೆಯೂದು |

ಬನದಾಗ ಚಾಲಿ ಎರಗೂದು ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೭ ||

ಬನದಾಗ ಚಾಲಿ ಎರಗೂವ ಬಿದುರಿನ |

ಬುಟ್ಟಿ ಭೂಮಾಕ ಬರಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೮ ||

ಹಾಳಾಗ ಬಿತ್ತೂದು ಹಾಳಾಗ ಬೆಳವೂದು |

ಹಾಳಾಗಿಂಬಾಗಿ ಇರಸವೂದ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೧೯ ||

ಹಾಳಾಗಿಂಬಾಗಿ ಇರವೂನ ನಿಂಬಿಯ |

ಹೋಳ ಭೂಮಾಕ ಬರಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೦ ||

ಮದ್ದಾಳಗ ಬಿತ್ತೂದು ಮದ್ದಾಳಗ ಬೆಳವೂದು |

ತಂದರ ಮನಾಗಿ ಬರಸವೂದ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೧ ||

ತಂದೂರರ ಮನಾಗಿ ಬರುವ ಮುಕಣಿಯ |

ಹೆಪ್ಪಳ ಭೂಮಾಕ ಬರಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೨ ||

ಎರಿಯಾಗ ಬಿತ್ತೂದು ಎರಿಯಾಗ ಬೆಳವೂದು |

ತಂದರ ಮನಾಗಿ ಬರಸವೂದ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೩ ||

ತಂದೂವರ ಮನಾಗಿ ಬರವೂವ ಕಡಲಿಯ |

ಶಂಡಿಗಿ ಭೂಮಾಕ ಬರಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೪ ||

ಮೆಂತಿಖಡ್ಡಿ ಹಾಕಿ ಅತ್ತಿ ತುನ್ನವ ಕಾನ |

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದೋಣಿ ಎಸೆದಾಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೫ ||

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದೋಣಿ ಎಸೆದಾಕ ಈ ತುಪ್ಪಾ |

ಬಾಲನ ಭೂಮಾಕ ಬರಬೇಕ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೬ ||

ಶಾಂವಿಗಿ ನೈದಾನ ಮಾವಿಸುಪ್ಪಿನಕಾಯಿ |
ಮ್ಯಾಲ ಕುರಡಿಯು ಇಡವ್ಯದ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೭ ||

ಮದುಮಗನ ಭೂಮಾಕ ಮತ್ತಾರು ಬರಬೇಕ |
ಅಪ್ಪಾದಾಗವ್ವಾ ಹಿರಿಯವ್ವಾ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೮ ||

ಅಪ್ಪಾದಾಗವ್ವಾ ಹಿರಿಯವ್ವಾ ತಾ ಬಂದು |
ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟ ಭೂಮಾ ತೆರವ್ಯನ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೨೯ ||

ಮದುಮಗನ ಭೂಮಾಕ ಮತ್ತಾರು ಬರಬೇಕ |
ಅಣ್ಣಾದಾಗಣ್ಣಾ ಹಿರಿಯಣ್ಣಾ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೩೦ ||

ಅಣ್ಣಾದಾಗಣ್ಣಾ ಹಿರಿಯಣ್ಣಾ ತಾ ಬಂದು |
ಹೊನ್ನಿಟ್ಟ ಭೂಮಾ ತೆರವ್ಯನ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೩೧ ||

ಮದುಮಗನ ಭೂಮಾಕ ಮತ್ತಾರು ಬರಬೇಕ |
ಅವ್ವಾದಾಗವ್ವಾ ಹಿರಿಯವ್ವಾ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೩೨ ||

ಅವ್ವಾದಾಗ ಅವ್ವಾ ಹಿರಿಯವ್ವಾ ತಾ ಬಂದು |
ಉಂಗ್ರಿಟ್ಟ ಭೂಮಾ ತೆರವ್ಯನ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೩೩ ||

ಯಾವಣ್ಣ ಸೋತಾನ ಯಾವಣ್ಣ ಗೆದ್ದಾನ |
ಯಾವಣ್ಣ ನೀರಾ ಮುಗದಾನ | ಸೋ ||

ನಂದಿ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೩೪ ||

ಭೀಮಣ್ಣ ಸೋತಾನ ಕಾಮಣ್ಣ ಗೆದ್ದಾನ |
ನಮ್ಮಣ್ಣ ನೀರ ಮುಗಸದಾನ | ಸೋ ||

ನಂದೀ ಮನಾರಿ ಸೋ || ೩೫ ||

ಬೀಗರ ಹಾಡು

ಸರಕ್ಕ ಸರಿತಲ್ಲ ಬೀಗರ ಸುರವ್ವ ತಿಳಿತಲ್ಲ || ಪ ||

ಅನೀ ಬರತಾವಂತ ಅರಸ ಭಣವೀ ಕೊಂಡ |
ಆನೆಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದಳವೆಲ್ಲಿ | ಸರಕ್ಕ || ೧ ||

ಆನೆಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದಳವೆಲ್ಲಿ ಬೀಗಾ |
ಬೋಳ್ಬೊರಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಬರತಾರ | ಸರಕ್ಕ || ೨ ||

ಒಂಟೀ ಬರತಾವಂತ ಎಂಟಿಸ ಭಣವೀ ಕೊಂಡ |
ಒಂಟಿಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದಳವೆಲ್ಲಿ | ಸರಕ್ಕ || ೩ ||

ಒಂಟಿಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದಳವೆಲ್ಲಿ ಬೀಗಾ |
ಕುಂಟೊರಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಬರತಾರ | ಸರಕ್ಕ || ೪ ||

ಬೀಗೂತೊಳ್ಳೆವಳಂತ ದೇವರಮನಿ ಕೊಟ್ಟ |
ದೇವರ ಕದ್ದಾಳ ಬಗಲಾಗ | ಸರಕ್ಕ || ೫ ||

ಬೀಗೂತೊಳ್ಳೆವಳಂತ ಅಡಗೀಯ ಮನಿ ಕೊಟ್ಟ |
ಹೋಳೀಗಿ ಘಳಿಗಿ ಬಗಲಾಗ | ಸರಕ್ಕ || ೬ ||

ಹೋಳೀಗಿ ಘಳಿಗಿ ಬಗಲಾಗ ಅವರಣ್ಣ |
ನೀಡ್ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಂದು ಕಸಗೊಂಡ | ಸರಕ್ಕ || ೭ ||

ಬೀಗೂತೊಳ್ಳೇಕಂತ ಅಡಗೀಯ ಮನಿ ಕೊಟ್ಟು |
ಬಾನಾದ ದುರುಡಿ ಬಗಲಾಗ | ಸರಕ್ಕ || ೮ ||

ಬಾನೂಅದಸ ದುರುಡಿ ಬಗಲಾಗ ಅವರಣ್ಣಾ |
ನೀಡ್ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಂತ ಕಸಗೊಂಡ | ಸರಕ್ಕ || ೯ ||

ಎಲ್ಲಾರು ಕಟ್ಟಾರ ಮಲ್ಲಿಗೊವಿನ ದಂಡಿ |
ಬೀಗೂತಿ ಕಟ್ಟಾರ ಹುಟ್ಟೊರಿಯ | ಸರಕ್ಕ || ೧೦ ||

ಬೀಗೂತಿ ಕಟ್ಟಾರ ಹುಟ್ಟೊರಿ ಅವರಣ್ಣಾ |
ಕುದರಿಗಿಲ್ಲಂದು ಕಸಗೊಂಡ | ಸರಕ್ಕ || ೧೧ ||

ಎಲ್ಲಾರು ಕಟ್ಟಾರ ಗುಳ್ಳಬ್ಯಾಳೇ ಮಣಿ |
ಬೀಗೂತಿ ಕಟ್ಟಾರ ಕೈವಾಳಿ | ಸರಕ್ಕ || ೧೨ ||

ಬೀಗೂತಿ ಕಟ್ಟಾರ ಕೈವಾಳಿ ಅವರಣ್ಣಾ |
ಬಳಸಲಕ್ಕಿಲ್ಲಂತ ಕಸಗೊಂಡ | ಸರಕ್ಕ || ೧೩ ||

ಒಂದ ಅಡಕೀ ಒಡೆದು ಒಂಬತ್ತು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ |
ಇಂದೀನ ಖರ್ಚ ಬಲು ಖರ್ಚ | ಸರಕ್ಕ || ೧೪ ||

ಇಂದೀನ ಖರ್ಚ ಬಲು ಖರ್ಚ ಬೀಗಾ |
ಖಂಬಸದ ತೆಕ್ಕಿ ಬಿಡವಲ್ಲ | ಸರಕ್ಕ || ೧೫ ||

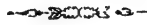
ಒಂದಸ ಎಲಿಸ ಹರಿದು ಒಂಬತ್ತು ಮದಿಮಾಡಿ |
ನಿನ್ನೀನ ಖರ್ಚ ಬಲು ಖರ್ಚ | ಸರಕ್ಕ || ೧೬ ||

ನಿನ್ನೀನ ಖರ್ಚ ಬಲು ಖರ್ಚ ಬೀಗಾ |
ಹಂದಸರ ತೆಕ್ಕಿ ಬಿಡವಲ್ಲ | ಸರಕ್ಕ || ೧೭ ||

ಹಂದಾವೂರದಾಗ ಮಂದಿ ಬಂದು ಎಟ್ಟೊತ್ತಾಯ್ತು |
ಕಂಬಳಿಲ್ಲೇನ ಇವರಲ್ಲಿ | ಸರಕ್ಕ || ೧೮ ||

ಕಂಬಿಲ್ಲೇನ ಇವರಲಿ ಬೀಗುತಿ |
 ಕಂಬ್ಬಿಗೊಲ್ಲೇಗ್ಯಾಳ ಮನಿ ಮನಿ | ಸರಕ್ಕು || ೧೯ ||
 ಹಂದರದಾಗ ಮಂದಿ ಬಂದೆಟ್ಟೊತ್ತಾಯ್ತು |
 ಕೂಕಂ ಇಲ್ಲೇನ ಇವರಲ್ಲ | ಸರಕ್ಕು || ೨೦ ||
 ಕೂಕಂ ಇಲ್ಲೇನ ಇವರಲಿ ಬೀಗುತಿ |
 ಕೂಕಮ್ಮಿಗೊಲ್ಲೇಗ್ಯಾಳ ಅಂಗಡಿಗಿ | ಸರಕ್ಕು || ೨೧ ||
 ಅಚ್ಚೇಕ ಹೊಲಗೇರಿ ಇಚ್ಚೇಕ ಮಾದರಗೇರಿ |
 ನಟ್ಟಿನಡಬರಕ ಶಿವವೂಜೆ | ಸರಕ್ಕು || ೨೨ ||
 ನಟ್ಟಿನಡಬರಕ ಶಿವವೂಜೆ ಆಗಟಗೆ |
 ನಾಲತ್ತು ನಾಯಿ ಬೊಗಲ್ಯಾವ | ಸರಕ್ಕು || ೨೩ ||

ಕೂಸು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಹಾಡು

ಬಾಳತ್ತು ತಿಂಗಳು ನಿನ್ನ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ತಿರುಗೇನ |
 ಹಂಬಲಿಸಿ ನಿನ್ನ ಹಡೆದೇನ | ಸೋ ||
 ಸೆ ಬಲಿಸಿ ನಿನ್ನ ಹಡೆದೇನ ಚಿತ್ರದ
 ಗೊಂಬಿ ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಲ್ಪಾಟಂಗ | ಸೋ || ೧ ||
 ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ನಿನ್ನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಿರುಗೇನ |
 ಮುತ್ತು ಸುರುವಿದರ ಬರಿ ಉಡಿಯ | ಸೋ ||
 ಮುತ್ತು ಸುರುವಿದರ ಬರಿ ಉಡಿಯ ನನ ಮಗಳ |
 ಅತ್ತೇರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಲ್ಪಾಟಂಗ | ಸೋ || ೨ ||
 ಹರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೈಗಳು ಹಾಲಾ ಬಾಣುಣ್ಣಳು |
 ತೂಗ ಮಂಚದಲಿ ಮಲಗೂಳ | ಸೋ

ತೂಗ ಮಂಚದಲಿ ಮಲಗೂಳ ನಮ್ಮಗಳು |
ನಗುನಗುತ ಮನೆಯ ಬೆಳಗೂಳ | ಸೋ || ೩ ||

ಮಂಜಾನೆದ್ವಮ್ಮಗಳು ತುಪ್ಪಾ ಬಾಣುಣ್ಣಾಳು |
ಪಟ್ಟಮಂಚದಲಿ ಮಲಗೂಳ | ಸೋ ||
ಪಟ್ಟಮಂಚದಲಿ ಮಲಗೂಳ ನಮ್ಮಗಳು |
ಕಟ್ಟೂತ ಕತೆಯ ದೇಳೂಳ | ಸೋ || ೪ ||

ತೊಟ್ಟೀಲ ತೂಗಂದ್ರ ಸಿಟ್ಟೀಲ ಕೂಡೋಳ |
ಬಟ್ಟಲ ಬೆಳಗಾಕ ಅರಿಯಾಳ | ಸೋ ||
ಬಟ್ಟಲ ಬೆಳಗಾಕ ಅರಿಯಾದ ಮಗಳನ್ನ |
ಕೊಟ್ಟೀನು ಮಾವನ ಕೈಯೊಳಗ | ಸೋ || ೫ ||

ಮಸರೂ ಅನ್ನಾ ಕಲಸಿ ತುಸುನ ಸುಣ್ಣಂತ್ತೀಳಿ |
ರಾಸೀಯ ಉಣಸಿ ಸಲಹಿದೆ | ಸೋ ||
ರಾಸೀಯ ಉಣಸಿ ಸಲಹಿದೆ ನನ ಮಗಳ |
ಕೂಸು ನನ ಮನಿಗೆ ಎರವಾದೆ | ಸೋ || ೬ ||

ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ ಒಯ್ದು ಕುಡಗೊಲ್ಲೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ |
ಇಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಕೊಡತೀವ | ಸೋ ||
ಇಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಕೊಡತೀವ ಪಾರ್ವತಿ |
ಕಂದನ ಸರಿಮಾಡಿ ಸಲಹವ್ವಾ | ಸೋ || ೭ ||

ನಿಂಬೀಯನೇ ಹಣ್ಣಾ ನೆಂಬಿ ಗಿಣಿ ಒಯ್ದಾಗ |
ಇಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಕೊಡತೀವ | ಸೋ ||
ಇಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಕೊಡತೀವ ಪಾರ್ವತಿ |
ಕಂದನ ಸರಿಮಾಡಿ ಸಲಹವ್ವಾ | ಸೋ || ೮ ||

ಒಂದರಬಿ ಹಾಸಿದ ಒಂದರಬಿ ಹೊಚ್ಚಿದ |
ಇಂದರನ ಮಾಡಿ ಸಲಹಿದ | ಸೋ ||

ಇಂದರನ ಮಾಡಿ ಸಲಹಿ ಸಾಕಿದ ಮಗಳ |

ಇಂದಿಗಿ ನಮಗ ಎರವಾದ್ಯಾ | ಸೋ

|| ೯ ||

ಆರರಬಿ ಹಾಸಿದ್ದೆ ಆರರಬಿ ಹೊಚ್ಚಿದ್ದೆ |

ಆರೊರಸ ಮಗಳ ಸಲಹಿದ | ಸೋ ||

ಆರೊರಸ ಮಗಳ ಸಲಹಿದ ಪಾರ್ವತಿ |

ಇಂದಿಗೆ ನಮಗ ಎರವಾದ್ಯಾ | ಸೋ

|| ೧೦ ||

ಎಕ್ಕೇಯ ಗಿಡದಾಗ ಹಕ್ಕೇ ಬೋರ್ಯಾಡಿದಾಂಗ |

ಅಕ್ಕ ನೀಲವನ ಬಳಗಾವು | ಸೋ ||

ಅಕ್ಕ ನೀಲವನ ಬಳಗದ ಕಣ್ಣೀರು |

ಒಕ್ಕುಂದೊಳೆಯಾಗೀ ಹರಿದಾವ | ಸೋ

|| ೧೧ ||

ಎಣ್ಣೆಯ ಕೊಡಕ ಸಣ್ಣಿರಿವಿ ಕವಿದಾಂಗ |

ಕನ್ನೆ ಕಂದವನ ಬಳಗಾದ | ಸೋ ||

ಕನ್ನೆ ಕಂದವನ ಬಳಗಾದ ಕಣ್ಣಿನ ನೀರಾ |

ಸಣ್ಣ ಮುತ್ತಾಗಿ ಸುರಿದಾವ | ಸೋ

|| ೧೨ ||

ತುಪ್ಪದ ಕೊಡಕ ಕಟ್ಟಿರಿವಿ ಕವಿದಾಂಗ |

ಮಿತ್ರಿ ಕಂದವನ ಬಳಗಾದ || ಸೋ ||

ಮಿತ್ರಿ ಕಂದವನ ಬಳಗಾದ ಕಣ್ಣಿನ ನೀರಾ |

ಉತ್ರಿ ಮಳೆಯಾಗಿ ಸುರಿದಾವ || ಸೋ

|| ೧೩ ||

ಕಣಗೀಲ ಗಿಡದಾಗ ಗಿಣಿ ಹಿಂಡು ಕುಂತಾಂಗ |

ಸಣ್ಣ ನೀಲವನ ಬಳಗಾವು | ಸೋ ||

ಸಣ್ಣ ನೀಲವನ ಬಳಗದ ಕಣ್ಣೀರು |

ಹನ್ನೊಂದೊಳೆಯಾಗೀ ಹರಿದಾವ || ಸೋ

|| ೧೪ ||

ಕಪ್ಪುರ ಗುಡ್ಡಕ ಬಿಂಕಿ ತಪ್ಪದಲೇ ಕೊಟ್ಟಾಂಗವ- |

ರಪ್ಪನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಳಮಳಿಸಿ | ಸೋ ||

ಅಪ್ಪನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಳಮಳಿಸಿ ಮಗಳ ನಿನ್ನ |
ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಾವು ಕೊಡತೇವ || ಸೋ || ೧೫ ||

ಸುಧುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಕೊಡವ ಸುರುವಿದ್ದಾಂಗ |
ಹಡದವನ್ನೊಟ್ಟಿ ತಳಮಳಿಸಿ | ಸೋ ||
ಹಡದವನ್ನೊಟ್ಟಿ ತಳಮಳಿಸಿ ಮಗಳೆ ನಿನ್ನಾ |
ಕೊಡತೇವೊಪ್ಪಿಸಿ ಇವರಿಗಿ || ಸೋ || ೧೬ ||

ಸುಣ್ಣದ ಭಟ್ಟಾಗ ಧಣ್ಣೀರಾ ಹೊಯ್ದಾಂಗಸ |
ಅಣ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಯ್ದಾಡೆ | ಸೋ ||
ಅಣ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಯ್ದಾಡೆ ' ನನ ತಂಗಿ |
ನನ್ನ ಮನಗಿಂದಸ ಎರವಾದೆ ' || ಸೋ || ೧೭ ||

ಸಣ್ಣ ತಮ್ಮಾಗಿದ್ದ ತಣ್ಣಗ ಇರತಿದ್ದೆ |
ಮಾನ್ಯೊದ್ದೊಲದಾಗಸ ಸರಿಪಾಲು | ಸೋ ||
ಮಾನ್ಯೊದ್ದೊಲದಾಗಸ ಸರಿಪಾಲು ತಕ್ಕೊಂಡು |
ಚಿನ್ನಾ ನನ್ನ ಹಂತೇಲಿ ಇರತಿದ್ದೆ || ಸೋ || ೧೮ ||

ಒಮ್ಮನ ಮದ್ದಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಒಮ್ಮಿಲೇ ಕೊಟ್ಟಾಂಗಸ |
ತಮ್ಮನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಳಮಳಿಸೆ | ಸೋ ||
ತಮ್ಮನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಳಮಳಿಸೆ ' ಅಕ್ಕಾ ನನಗ |
ರಮ್ಮಿಸಿ ಹಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ ' | ಸೋ || ೧೯ ||

ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆ |
ಎರಿಯ ಹೊಲದಾಗಸ ಸರಿಪಾಲು | ಸೋ ||
ಎರಿಯ ಹೊಲದಾಗಸ ಸರಿಪಾಲು ತಕ್ಕೊಂಡು ||
ಛೊರಿಯೇ ನನ್ನಂತೇಲಿರತಿದ್ದೆ | ಸೋ || ೨೦ ||

ಅತ್ತೀನ ಕರಿವ್ವಾ ಅತಿಗೀನ ಕರಿವ್ವಾ |
ನಾದಿನಿನ ಕರಿವ್ವಾ ಹೊರೆಯಾಕ | ಸೋ ||

ನಾದಿನ ಕರಿರೆವ್ವಾ ಹೊರಿಯಾಕ ಅವರಿಗೆ |

ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡರೆವ್ವಾ | ಸೋ || ೨೦ ||

ನಮ್ಮ ಮಗಳಲ್ಲವ್ವಾ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳೇಕೆಂದು |

ಛೇದಾಗಿ ಮಗಳನ್ನ ಸಲಹವ್ವಾ | ಸೋ ||

ಛೇದಾಗಿ ಮಗಳನ್ನ ಸಲಹವ್ವಾ ಅನ್ನೂತ |

ಆತ್ಮಿತ್ವ ಕಯ್ಯಾಗ ಕೊಡರೆವ್ವಾ | ಸೋ || ೨೧ ||

ಹೆಣ್ಣು ನಿನಗಾಗಿ ಬಣ್ಣವ ನಮಗಾಗಿ |

ಎಣ್ಣೋಳಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಸಭೆಗಾಗಿ ||

ಎಣ್ಣೋಳಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಸಭೆಯ ಸಾಕ್ಷಿನ ಹೇಳಿ |

ಇಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಕೊಡತೀವ || ೨೨ ||

ಹಂದರ್ದಂದರ ಸಾಕ್ಷಿ ಹಂದರ ತಳವಲ ಸಾಕ್ಷಿ ||

ಹಂದರದಾಗಿರುವ ದೈವ ಸಾಕ್ಷಿ ||

ಹಂದರದಾಗಿರುವ ದೈವ ಸಾಕ್ಷಿನ ಹೇಳಿ |

ಇಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಕೊಡತೀವ || ೨೩ ||

ಎಣ್ಣೆ ನೀಡಲಿ ಬ್ಯಾಡ ನೆತ್ತಿ ಖಸಿಯಲಿ ಬ್ಯಾಡಾ |

ಅನ್ನಿಗರ ಮಗಳಂದನಬ್ಯಾಡ ||

ಅನ್ನಿಗರ ಮಗಳೆಂದನಬ್ಯಾಡ ತಂಗಿವ್ವಾ |

ಬಾಲನ ಸರಿಯ ಬಗಿಯವ್ವಾ || ೨೪ ||

ತುಪ್ಪ ನೀಡಲಿ ಬ್ಯಾಡ ನೆತ್ತಿ ಖಸಿಯಲಿ ಬ್ಯಾಡ |

ಎಂಧನರ ಮಗಳಂತ ಕರಿಬ್ಯಾಡ ||

ಎಂಧನರ ಮಗಳಂತ ಕರಿಬ್ಯಾಡ ತಂಗಿವ್ವಾ ||

ಪುತ್ರನ ಸರಿಯ ಬಗಿರೆವ್ವಾ || ೨೫ ||

ಹೆಣ್ಣು ಇವರಿಗಾದ್ಯಾ ಹೊನ್ನೆ ಇವರಿಗಾದ್ಯಾ |

ಎಣ್ಣೋಳಿಗೆ ತುಪ್ಪಾ ಜನಕಾದ್ಯಾ | ಸೋ ||

ಎಣ್ಣೋಳಿಗಿ ತುಪ್ಪಾ ಚನಕಾಗಿ ಗಂಡಿನ ತಂದಿ |

ಸಣ್ಣ ನಗೀ ನಗತಾ ನಡದಾನ್ಟ || ಸೋ || ೨೭ ||

ಸಣ್ಣ ನಗೀನಗತಾ ನಡದಾನು ಬಂಕನಾಧಾ |

ಹೆಣ್ಣೊಲ್ಲ ಇನ್ನ ಬಲಮಾಕೆ || ಸೋ || ೨೮ ||

ಸೋಬಾನದ ಹಾಡುಗಳು

“ ಮನಸ ಜೈನರ ಮಡದಿ ”

ಮನಸ ಜೈನರ ಮಡದಿ ಬಾ
 ಘನಮನಸಿನ ಗಂಧಿರಾ ಬಾ
 ಘನಮನಸಿಂಬೊ ಗರತ್ಯಾರು ಮೆಚ್ಚಿ
 ನೀಲ ಬಾಸ ನೀಲ ಸೀಲಸ ಬಾಸ
 ಸೋಗಿನ ಗೊಂಬೆ ನೀ ಬಾರ ಹಸಿಯ ಜಗಸಲಿಂಗೇ ಸೋ || ೧ ||

ಅನಂದರಾಮರ ಇಗರೇ ಬಾ
 ಆದಿಪುರುಷರ ಸತಿಯಳು ಬಾ
 ಅದರ ಮ್ಯಾಲ ಪೂರ್ವಾ ನಿರ್ಮ್ಯಾಲ ಗುರುಳಿ
 ಜೂಜ ಬಾಸ ಬಾ ಬಾ ಮೇತ್ರಿ ಬಾಸ
 ಪುನ್ಯಫಲ ಮೇತ್ರಿ ನೀ ಬಾರ ಹಸಿಯ ಜಗಸಲಿಂಗೇ ಸೋ || ೨ ||

ನಾಗಿಂದ್ರನರಗಲ್ಲವು ಬಾ
 ಅರಗಲ್ಲದ ರೂಪವು ಬಾ
 ಹೊಯಿತು ಸರ್ವಾ
 ಎಡದಲಿ ಕುಳಿತ
 ಕಲ್ಪ ಬಾಸ ಬಾ ಬಾ ಫಣಿಯವು ಬಾ
 ಸೋಗಿನ ಗೊಂಬೆ ನೀ ಬಾರ ಹಸಿಯ ಜಗಸಲಿಂಗೇ ಸೋ || ೩ ||

ಮಂದಗಮನೆ ಮೋವನ್ನೇ ಬಾ
 ಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಪರಿಮಳ ಬಾ
 ನನ್ನಾಣೆ ಬಾಸ ಕಟ್ಟಾಣೆ ಬಾ
 ಧನ ಧನಿಯಳು ಬಾಸ
 ಕೂಕಮದಾಗಿನ ಭರಣೆ ಬಾರೊಂದ್ವಸೀ ಜಗಸಲಿಂಗೇ ಸೋ || ೪ ||

ಮಾಣಿಕದಾಗಿನ ಏಣವು ಬಾ
 ಬೊಡ ಮುತ್ತಿನ ಜಾಣೆ ಬಾ .
 ಚಂದ್ರನ ಸೊಸಿಯೆ ಬಾ
 ಇಂದ್ರನ ಸತಿಯಳು ಬಾ
 ಭಂಗರದಾಗಿನ ಭರಣಿ ಬಾರೊಂದ್ರ ಸಿಯ ಜಗಸಲಿಗೆ ಸೋ || ೫ ||
 ಮಂಗಳ ಮಹಿಮನ ರಾಣೀ ಬಾ
 ಶ್ರೀಗಾರದ ಮದ್ದಾನೆ ಬಾ
 ಕುಂಬಕುಚಗಳು ನಲನಲಿದಾಡುತ
 ರಂಜೆ ಬಾ ದೊಡದ ಗೊಂಬೆ ಬಾ
 ಅಂಗೈನಿಂಗ ನಿ ಬಾರಸ ಹಸಿಯ ಜಗಸಲಿಗೆ ಸೋ || ೬ ||

“ ಹಿಂಬಳಿ ಮುಂಬಳಿ ”

— + —

ಹಿಂಬಳಿ ಮುಂಬಳಿ ಗಂಧದ ಗಿರಾ
 ಹೊಂದಿಸಿ ಇಟ್ಟಾಳೆ ಛೇದ ಗಿರಾಕಿ
 ಜಾತ ಮಲ್ಲಿಗಿ ಜಾಳಿಗಿ ದಂಡಿ
 ವಾನ್ಯಾಡು ತುರುಬ ಒನಸಿಲಿ ಕಟ್ಟಿ
 ಖನ್ನಿ ಕೋಮಸಲಿ ಹಸಿಗೇಳಸ ಸೋ || ೧ ||

ನೀರೆಯ ಬಾವುಲಿ ಲಿಗಿಲಿಗಿನಾಡುತ
 ಕಾಲುಂಗ್ರ ಪಿಲ್ಲಾಳ್ ರುಗರುಗ ಹೊಳವುತ
 ಹೊನ್ನಾ-ಭರಣಾ ಹರಡಿಗಿ ಮಲಕಸ
 ಹೊನ್ನ ಪುತ್ತುಳಿ ರುಳಿ ಸರಿಗಿಟಗೊಂಡು
 ಕೋಗಿಲ ಮದ್ದಾನೆ ಹಸಿಗೇಳಸ ಸೋ || ೨ ||

ಇದುರಿನ ಮನಿಯ ಬಿದರೊಂಕೆವರ
 ಮನ್ನು ಸಿದಾರ ಮನಿ ಹೊಕ್ಕವರ

ಹತ್ತು ಮೂದಿಲಿ ಪಂತಿಲಿ ಕುಂಡೋ

ಚಿತ್ತಬಲ್ಲಬೋ ಶಿವಶಂಕರಗ

ಚಿತ್ರಾಂಗದರಸಾ ಹಸಿಗೇಳೋ ಸೋ || ೩ ||

ನಿಲಗುದರೆಂಬೋ ತೇಜಿಯನೇರಿ

ಮದನಾರಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲ್ಲಿ ನಿಂತ

ವಾರಿಗಿ ಗೆಳೆದ್ಯಾರು ಒಡಗೊಂಡು ಕರದರ

ಬಾ ಎನ್ನ ಮಡದೀ ಹಸಿಗೇಳೆ ಸೋ || ೪ ||

ಇಂಜನ ಮಳೆಯ ಗಂಧದ ಗೀರ

ಇಂದ್ರುಮ ತಂಗಿಮನ ಗಂಡನ ನದರ

ಇಂದ್ರನ ಖಳಿಯುಳ ಚಂದ್ರನ ಮಗಳ

ಇಂದ ಮನ್ನಸರೇ ಶುಬದಿಂದ ಸೋ || ೫ ||

“ ರನ್ನದುಡುಗುಣಿ ”

ರನ್ನದುಡುಗುಣಿ ಚಿನ್ನದ ಕೊಂಡಿ

ಹೊನ್ನಿನಾ ಡಾಬಾ ಇಟ್ಟಿದಳೆ |

ಎಣಕಿನ್ನಿಲ್ಲದೆ ಮಾಣಿಕಸರ

ಎದಿಬದಿ ತಾನು ಹಾಕುವಳೆ |

ಕಡಿಯ ಕಂಕಣ ಕಮಳದ ಮುಖಿಯ

ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ವಾಲಿಗಳೆ |

ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ |

ಸುಂದರಿ ಸಾಂಬನಿಗೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ || ೧ ||

ಕಸೂತಿ ಕುಬಸಾ ಕೈಯಲಿ ಕನ್ನಡಿ

ನೆರಳೆ ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗುವಳೆ |

ಬಸವೇಸೂರನ ಎಡೆದಲಿ ಕುಂಟು

ಹೆಸ್ಯಾಮಾಡಿ ತಾ ನಗುವಳೆ |

ಕಡಿಯ ಕಂಕಣ ಕಮಳದ ಮುಖಿಯ

ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ವಾಲಿಗಳೆ |

ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ |

ಸುಂದರಿ ಸಾಂಬನಿಗೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ || ೨ ||

ಮುಗಿನಾಗ ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ

ಮಿಗಿಲಾದ ಅಭರಣಿಟ್ಟೆದಳೆ |

ಅಚ್ಚರಂಗದ ಶಾಲನುಟ್ಟು

ಅನಂತ ಕೋಟೆ ರೂಪವಳೆ |

ಕಡಿಯ ಕಂಕಣ ಕಮಳದ ಮುಖಿಯ

ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ವಾಲಿಗಳೆ |

ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ |

ಸುಂದರಿ ಸಾಂಬನಿಗೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ || ೩ ||

ದುಂಡಗೈಯವಳು ದಿಮಿದಿಮಿಗಾರಳು

ದುಂಡಮುತ್ತಿನ ವಾರಳೆ |

ಹಿಂಡ ಗೆಳದ್ಯಾರು ಕಂಡುಸಿ ಕರದರ

ಹೆಣ್ಣಲ ಭಂಗಾರ ಹಾಕುವಳೆ |

ಕಡಿಯ ಕಂಕಣ ಕಮಳದ ಮುಖಿಯ

ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ವಾಲಿಗಳೆ |

ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ |

ಸುಂದರಿ ಸಾಂಬನಿಗೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ || ೪ ||

ಧನೂರ ಬಣ್ಣಾ ಶಾಲ ಕೈಯಲಿ

ಐದು ಅಂಕುಶಾ ಹಿಡಿದವಳೆ

ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ |

ಸುಂದರಿ ಸಾಂಬನಿಗೆ | ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳೆ || ೫ ||

“ ಬಾಲಿ ತಾ ಮೈನೆರದು ”

— ❦ —

ಬಾಲಿ ತಾ ಮೈನೆರದು ಬಾಗಿಲದಾಗ ನಿಂತಾಳೆ |
ಬಾಳೇಲಿ ಹಂಗ ಮಕ ಬಾಡೆ | ಸೋ || ೧ ||

ಬಾಳೇಲಿ ಹಂಗ ಮಕ ಬಾಡಿ ಅವರವ್ವಾ |
ಬಾ ಬಾಲಿನಂದ ಕರದಾಳೆ | ಸೋ || ೨ ||

ರ-ಬಿ ತಾ ಮೈಯನರದ ಅಂಗದಾಗ ನಿಂತಾಳೆ |
ನಿಂಬಿಲಿ ಹಾಂಗ ಮಕ ಬಾಡೆ | ಸೋ || ೩ ||

ನಿಂಬಿಯ ಎಲಿ ಹಂಗ ಮಕ ಬಾಡಿ ಅವರವ್ವಾ |
ಬಾ ರಂಬಿನಂದು ಕರದಾಳೆ | ಸೋ || ೪ ||

ಓಡುವ ನಾಲ್ಕಾಗ ಮಾವಯ್ಯ ಕುಂತಾನ |
ಸಸಿ ಹೋಗಿ ಕಾಲಾ ಹಿಡಿದಾಳೆ | ಸೋ || ೫ ||

ಸಸಿ ಹೋಗಿ ಕಾಲಾ ಹಿಡಿದು ತಾ ಕೇಳಾಳೆ |
ಗೊಂಬಿಲ್ಲರಿ ನಮ್ಮ ಎಡಬಲ | ಸೋ || ೬ ||

ಬಡಗ್ಯಾರ ಕರನ್ಯಾರ ಹಿಡಿ ಹೊನ್ನ ಕೂಡನ್ಯಾರ |
ಚಂದನದ ಗೊಂಬಿ ಕೆತ್ತನ್ಯಾರ | ಸೋ || ೭ ||

ವಡ್ಡರನ ಕರನ್ಯಾರ ಹಿಡಿ ಹೊನ್ನ ಕೂಡನ್ಯಾರ |
ಅಂಗದಾಗ ಭಾವಿ ಹೊಡನ್ಯಾರ | ಸೋ || ೮ ||

ಅಂಗದಾಗ ಭಾವಿ ಹೊಡನ್ಯಾರ ತಂಗಿವ್ವಾ |
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತೆಯಸ್ವ ಹೊಲಿನಿರ | ಸೋ || ೯ ||

ನೀರ ಮಡಕ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಲ ಮಡಕ ಹೋಗಿ |
ಹಸನಾಗಿ ಒಗಿರಿ ಮಡಿಗೋಳ | ಸೋ || ೧೦ ||

ಹಸನಾಗಿ ಒಗಿರಿ ಮಡಿಗೋಳ ಈ ಮನಗಿ |
ದಸಿಮಕದಳೆಯ ಬರತಾನೆ | ಸೋ || ೧೨ ||

“ಹಣೆಯೆಂಬೊ ಭಾವಕ”

ಹಣೆಯೆಂಬೊ ಭಾವಕ ಹಣೆಯೆಂದ ದಂಡಿಯ |
ಮಗ್ಗಿ ತಿರುವಂದ ಮಲಕೀಲಿ | ಸೋ ಎನ್ನೀರೆ || ೧ ||

ಹುಬ್ಬುಂ ಬು ಭಾವಕ ತಿಪ್ಪೊಂದ ದಂಡಿಯ |
ಗೊನಿಯ ತಿರುವಂದ ಮಲಕೀಲಿ | ಸೋ ... || ೨ ||

ಕಡಗನವ ಇದನ್ನಾರ ಕಡಗಣ್ಣಿಲಿ ನೋದ್ಯಾರ |
ಕೊಡವಿಗಿ ತಮಗ ವರನಂದ | ಸೋ ... || ೩ ||

ದ್ವಾರ್ಯಾಗೊಂಡಿದ್ದಾರ ಮಾರಿಯ ನೋದ್ಯಾರ |
ನಾರಿಗಿ ತಮಗ ವರನಂದ | ಸೋ .. || ೪ ||

ಹಸಿಯ ಜಗಲಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಒಯ್ದಿಟ್ಟರ ಭಾಸಿ ಗ |
ತಂಗಿವ್ವಾ ಹೋಗಿ ತಗತಾರ | ಸೋ ... || ೫ ||

ತಂಗಿಯವ್ವಾ ಹೋಗಿ ತಗತಾರ ಭಾಸಿಂಗ |
ನಂದಿ ಸೋಪನದ ನಸಲಿಗಿ | ಸೋ ... || ೬ ||

ದಂಡಿ ತಂದಣ್ಣಾಗ ಕುಂಡ್ರಿ ಗದ್ದಿಗ್ಗಾಕಿ |
ಗುಂಡ ಗದ್ದಾಣದ ಹೊಲ ಕೊಟ್ಟ | ಸೋ ... || ೭ ||

ಗುಂಡನೆ ಗದ್ದಾಣದ ಹೊಲ ಕೊಟ್ಟ ತಮ್ಮಗ |
ದಂಡಿ ತಂದಣಗ ಉಣಕೊಟ್ಟ | ಸೋ .... || ೮ ||

“ಹಸುಮಗಳ ಸ ನೀಲಮ್ಮ”

ಹಸುಮಗಳ ನೀಲಮ್ಮ ಬಸವಗ ಶರಣೆನ್ನ |
ನಸಲಿ ಮಾರಗದ ವಡಿಯಾಗ | ಈ ಶರಣವು ಮಾಡಿ |
ಹಸಿಗಿ ಬಾಗನ್ನಿ ಗರುಡೆವ || ೧ ||

ಹಕ್ಕಿ ಹಸಿಗೊಯ್ಯ ಕೋಗಿಲ ಪತ್ತೆಲೊಯ್ಯ |
ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ಕತೀ ನಡಿಸ | ಈ ಸೋಬಾನಾ |
ಸಾಗನೂರವರ ಮನಿಯಾಗ || ೨ ||

ಅರಸರ ಹೆಂಡರಾ ಅರವತ್ತಿನ ರಾಣ್ಯಾರಾ |
ನೀಲವರಣ ಬಳೆಯವರಾ | ನಮ್ಮವ್ವಗಳರಾ |
ಬೇಗ ಸೋಬನಕ ಬರಬೇಕ || ೩ ||

ಗೌಡರ ಹೆಂಡರಾ ಅರವತ್ತಿನ ರಾಣ್ಯಾರಾ |
ನೀಲವರಣದ ಬಳೆಯವರಾ | ನಮ್ಮಕ್ಕಗಳರಾ |
ಬೇಗ ಸೋಬನಕ ಬರಬೇಕ || ೪ ||

ಹಂದರ ಮ್ಯಾಲಲ್ಲಿ ಜೋಡೆಡ್ಡು ಗಣಿ ಕೂತು |
ಪೆಂಕನಲ್ಲಾಡಿ ನಗತಾವ | ಅವು ಮಾತಾಡ್ಯಾವ |
ಅಕ್ಕ ಭಾವಾಗ ವರನಂದ || ೫ ||

ಕುಂಬಿಯನೆ ಮ್ಯಾಲ ಜೋಡೆಡ್ಡು ಗಣಿ ಕುಂತ |
ಕಂಗನಲ್ಲಾಡಿ ನಗತಾವ | ಅವು ಮಾತಾಡ್ಯಾವ |
ತಂಗಿ ಮೈದುನಗ ವರನಂದ || ೬ ||

ಇಟ್ಟು ಹಾಡೆನೆಲ್ಲ ಒತ್ತಿ ಭರಣವ ತುಂಬಿ |
ವಜ್ಜರದ ಕೀಲಿ ಜಡೆದೇವ | ಈ ನಮ್ಮ ಹಾಡ |
ಸೋಬನಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಗಡೇವ || ೭ ||

ತೆತರ ವಿಧಾನಗಳು

ಕುಬಸಾ ನೂಡೂ ಹಾಡು

ಒಂದಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದೆನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಅಂಗೈಯಲುವ್ವಾ ಎಳೆಹುಣಿಸಿ

|| ೧ ||

ಎರಡಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡೆನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಎರಡೆಲಿಗೊಂಡ ಎಳೆಮಾವ

|| ೨ ||

ಮೂರಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೂರೇನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಮೂಡೆಲ ದಿಕ್ಕಿನ ಮಗಿಮಾವ

|| ೩ ||

ನಾಕಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಾಕೇನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಕಾಕಿಯ ಹಣ್ಣು ಕೈತುಂಬಾ

|| ೪ ||

ಐದಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಐದೇನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಕೊಯ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ನನಿದಂಡಿ

|| ೫ ||

ಆರೆಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಆರೇನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಆರಾಕಿದ ಬಾನ ಕೆನಿ-ಮನರ

|| ೬ ||

ಏಳಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಏಳೇನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಹೇಳ್ ಕಳುವ್ಯಾಳ ತನರಿಗಿ

|| ೭ ||

ಎಂಟೆಂಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಂಟೇನ ಬಯಸ್ಯಾಳ |

ಕಂಟಲಾಲಕ್ಕಿ ಕೊಡ ತುಪ್ಪ

|| ೮ ||

ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ತುಂಬ್ಯಾವ ನವಮಾಸ |

ಸಂದು ಸಂದೆಲ್ಲ ಕಿರಿಬ್ಯಾನಿ

|| ೯ ||

ವ್ಯಾಳ್ಯವ್ಯಾಳ್ಯಕೆ ಬ್ಯಾನಿ ತಾಳ ಬಾರಿಸಿದಂಗ |

ತಾಳಲಾರೆನೆ ನಿಲ್ಲಲಾರೆನವ್ವಾ | ತಾಯವ್ವನಿರಬೇಕು ಒನ್ನಕ

|| ೧೦ ||

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಲೆ ಬ್ಯಾನಿ ಕತ್ತೀಲೆ ಕಡ್ಡಂತೆ |

ಹೆತ್ತವನಿರಬೇಕ ಜನ್ಮಕ

|| ೧೧ ||

ಹತ್ತಂಬು ತಿಂಗಳಿಗಿ ಹೆತ್ತಾಳ ಹಸಗೂಸ |

ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ನೆರದಾರ ಸುಮಂಗಳೀರು

|| ೧೨ ||

ಬಯಕೆಯ ಹಾಡು

—೦೦೦೦—

ಕಸಕಸಿ ಕೊಬ್ಬರಿ ಹಸಸುಳ್ಳ ಜಿಲಿಬಿಲಿ |

ಬಿಸಿಯ ಹೂರಣಗಡಬ ಬೀಯ ಬೆಲ್ಲಕ |

ರಸಬಾಳೆ ಖಬ್ಬ ಸುಲಿದು ಮುಂದಿಟ್ಟರ |

ಇಸಮಾಡಿ ಒಂದ ತುತ್ತ ತಿಂದೇನ ತಾಯಿ |

ಬಂಕಿ ಕಾಡತಾನ ತಾಯಿ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ

ಬಂಕಿ ಕಾಡತಾನ

|| ೧ ||

ಆಕಳ ಹಾಲಾಗ ದುಮ್ಮಸ ಮಾಡ |

ಪರಡಿ ಸವತೀಬೀಜ ಪಾಯಸ ಮಾಡ |

ಯಾಲಕ್ಕಾಯ ಪತ್ತರಿ ಜಾಜಿಕಾಯಿ ನೊದಲುಮಾಡಿ |

ಇಷ್ಟ ಸಾಹಿತನೆಲ್ಲ ಹದಮಾಡ ತಾಯಿ |

ಬಂಕಿ ಕಾಡತಾನ

|| ೨ ||

ಗಂಗಳ ಝರಗಿ ಝಳಝಳ ಬೆಳಗ |

ತೆಂಬೀಗಿ ತುಂಬಿ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಕ |

ಡೊಣ್ಣೆ ತುಂಬ ತುಪ್ಪ ತಂದು ಮುಂದಿಟ್ಟರ |

ಬಟ್ಟೆದ್ದಿ ಬಾಯಾಗ ಇಟ್ಟೇನ ತಾಯಿ |

ಬಂಕಿ ಕಾಡತಾನ

|| ೩ ||

ಎಳ್ಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ದೊಟ್ಟಿ ಎಣ್ಣೆ ಬದನೀಕಾಯಿ |
 ಮಸರ ಕಲಸಿದ ಬುತ್ತಿ ಬಿಸಿಯ ಬಾನ |
 ಅಲ್ಲ, ಮಾಗುಣೆ ಬೇರ, ಬೆಲ್ಲ, ಬೆಳವಲದ್ದಣ್ಣ |
 ಮನ ಬೇಡಿ ನನ ಜೀವ ಬಗಸ್ಯಾದ ತಾಯಿ |

ಬಂಕಿ ಕಾಡತಾವ

|| ೪ ||

ಹೋಳೆಹುಣ್ಣಿವಿ ಸುತ್ತ ತನುಗಾಳಿ ಬೀಸ್ಯಾವ |
 ಮಾಳೇಗಿ ಎರಿ ಬೆಳಖಂಡಿ ಮುಚ್ಚ |
 ಬಣ್ಣಕ್ಕದ ಹೆಚ್ಚಡ ಬಿಗಿಬಿಗಿದು ಹೊಚ್ಚಿದರ |
 ಕಣ್ಣುಂಬ ಒಂದು ನಿದ್ರಿ ಮಾಡೇನ ತಾಯಿ |

ಬಂಕಿ ಕಾಡತಾವ

|| ೫ ||

ಕುಂತರ ಆಕಡಿಕಿ ನಿಂತರ ತೂಕಡಿಕಿ |
 ತಾಳಲಾರೆನೆ ತಾಯಿ ತೋಳಾರೆ ತಾರ |
 ಮಂಚಕ ಒಪ್ಪತ ಹಾಸೀಗಿ ಮಾಡ |
 ಮಂಚಕ ಎನ್ನ ಎಳದ್ದಾಕ ತಾಯಿ |

ಬಂಕಿ ಕಾಡತಾವ

|| ೬ ||

ಉಡಿತುಂಬುವ ಹಾಡು

ಬಾಳೆಯ ಬನ ಚೆಲುವ |
 ಬಾಳೆಯ ಗೊನ್ನಿ ಚೆಲುವ |
 ಬಾಳ್ಯಾಗ ಇರುವ ಗಿಣಿ ಚೆಲುವ || ಸೋಬಾನಮ ||
 ಬಾಳೆಯಾಗss ಇರುವ ಗಿಣಿ ಚೆಲುವ ತಮ್ಮನ
 ಬಾಗಲ ಮಾಟ ಕರಚೆಲುವ | ಸೋ.... || ೧ ||

ನಿಂಬೀಯ ಬನ ಚೆಲುವನ |
 ನಿಂಬೀಯ ಗೊನಿ ಚೆಲುವನ |
 ನಿಂಬ್ಯಾಗ ಇರುವ ಗಣಿಸ ಚೆಲುವನ | ಸೋ...
 ನಿಂಬಿಯಾಗ ಇರುವ ಗಣಿ ಚೆಲುವ ತಮ್ಮನ
 ಕಂಬದ ಮಾಟ ಕರಚೆಲುವ | ಸೋ || ೨ ||

ನಿಂಬೀಯ ಬನದಾಗ ಚಂದರನ ಕಾವಲ |
 ಬಂದವರ್ಯಾರ ಒಳಹೊರಗ | ಸೋ....
 ಬಂದುವನವರ್ಯಾರ ಒಳಹೊರಗ ತಂಗಿವನ
 ಅಪ್ಪದವರಲ್ಲ ಪರಮಂದೆ | ಸೋ || ೩ ||

ಬಾಳೀಯ ಬನದಾಗ ಭಾವನ ಕಾವಲ
 ಬಂದವನವರ್ಯಾರ ಒಳಹೊರಗ | ಸೋ ....
 ಬಂದುವನವರ್ಯಾರ ಒಳಹೊರಗ ತಂಗಿವನ
 ಅವ್ವದವರಲ್ಲ ಪರಮಂದೆ | ಸೋ || ೪ ||

ಅತ್ತಿಕಾಯಿ ತಂದು ಅತ್ತೆ ಉಡಿಯಲಿ ತುಂಬಿ |
 ಅತ್ತೈದ್ದು ಹರಕಿ ಕುಡತಾಳ | ಸೋ....
 ಅತ್ತೆಯೆದ್ದು ಹರಕಿ ಕುಡತಾಳ ತಂಗಿವಗ
 ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆಯೆಂದು | ಸೋ || ೫ ||

ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ತಂದು ಮಾನ ಉಡಿಯಲಿ ತುಂಬಿ |
 ಮಾಯದ ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆಯೆಂದು | ಸೋ....
 ಮಾಯದ ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆಯೆಂದು ತಂಗಿವಗ |
 ಮಾನ ಬಂಧು ರಕಿ ಕೊಡತಾನ | ಸೋ || ೬ ||

ಬಾಳಿಕಾಯಿ ತಂದು ಭಾವ ಉಡಿಯಲಿ ತುಂಬಿ |
 ಭಾವ ಎದ್ದು ಹರಕಿ ಕೊಡತಾನ | ಸೋ....
 ಭಾವ ಎದ್ದು ಹರಕಿ ಕೊಡತಾನ ತಂಗಿವ್ವಾ |
 ಭಾಳ ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆಯೆವ್ವಾ | ಸೋ || ೭ ||

ಅತ್ತಿಂದ ಬಂದಾವ ಮುತ್ತಿನೆರಡಾರೂತಿ
 ಉಪ್ಪರಗಿ ಗಗನ ತುಳುಕೂತ | ಸೋ. ....
 ಉಪ್ಪುವರಗಿ ಗಗನ ತುಳುಕೂತ ತಂಗೆವ್ವನ |
 ಅತ್ತೆಯಾರೂತಿ ಬೆಳಗ್ಯಾಳ | ಸೋ || ೮ ||

ಬೇನೆತಿನ್ನುವ ಹಾಡು

ಹುಟ್ಟಿದಂದಿಗಿ ಮೊದಲ ಹೊಟ್ಟೆಬ್ಯಾನೆಂಬುದರಿಯ |
 ಹೊಟ್ಟೆ ಕುಟ್ಟಿಂದಾವಲ್ಲಾ
 ಎದ್ದಾಸ್ಸವೇಳವ್ವಾ ಬ್ಯಾನಿ ತಾಳಲಾರೇನ ಬ್ಯಾನಿ || ೧ ||
 ನಡ ಟೊಂಕ ಕೊಡಲಿಲಿ ಕಡದಂತ ತಡಬ್ಯಾನಿ |
 ಬದಿಲಿ ಕುಂತವ್ವಗಳೆರ್ರಾ ಹಡಿ ಹೆಡೀ ಅಂದಾರಲ್ಲ |
 ಎದ್ದಾಸ್ಸವೇ... || ೨ ||
 ಹೊತ್ತ ಹೊತ್ತಿನ ಬ್ಯಾನಿ ಕತ್ತಿಲಿ ಕಡದಂಗ |
 ಹೆತ್ತವ್ವ ಬಾರ ಬದಿಯಲ್ಲಿ |
 ಎದ್ದಾಸ್ಸವೇ..... || ೩ ||
 ತಾಸ ತಾಸಿನ ಬ್ಯಾನಿ ತಾಳ ಬಾರಿಸಿದಂಗ |
 ತಾಯವ್ವ ಬಾರ ಬದಿಯಲ್ಲಿ |
 ಎದ್ದಾಸ್ಸವೇ.... || ೪ ||
 ಅಡಗೀಯ ಮನಿಯಾಗ ಕಡಗ ಕಾಲಿನ ಮಂಚ |
 ಬದಿಲಿ ಕುಂತವ್ವಗಳೆರ್ರಾ ಹಡಿ ಹೆಡೀ ಅಂದಾರಲ್ಲ |
 ಎದ್ದಾಸ್ಸವೇ..... || ೫ ||
 ಧರಧರ ನಡಗೂತ ತೊಡಗೊಳು ಅದರೂತ |
 ತುರುಬಿನ ಕೂದಲ ಬಾಯೊಳಗಿಡವೂತ |
 ಎದ್ದಾಸ್ಸವೇ..... || ೬ ||

ಒಡಿಗಾಯಿ ಹಿಡಿಗಾಯಿ ಒಡೆಯ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ |
ಒಡೆಯ ಪರವೂತಮಲ್ಲ ಕಡಿಗಾದರು ಮಾಡ್ಯಾನಲ್ಲ |
ಎದ್ದಾಸ್ಸವೇ ..... || ೭ ||

ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಹಾಡು

ಶಿಂದಿಗಿ ತಳದಳದಲ್ಲಿ ಸಂಗಮ್ಮನ ತಳ |
ಶಂಭೋ ಮಠದೇವ ಇಂದುದಯನಾಗೋ | ಜೋ ಜೋ ||
ಭಂಗಾರ ತೊಟ್ಟಿಲ ಧೊರಿತಾಯಿ ! ಕುಂದಲ |
ಸಿಂಗರದಾನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಗಛಂದಾಗಿ ತೂಗಾರಿ | ಜೋ.... ||
ಕರೆದು ಬಂದೆವು ಓಣಿ ನೆರೆದು ಬಂದಿತು ಮಂದಿ |
ಬಂದು ನಿಂತಾರವ್ವ ಕನ್ನಿ ಮುತ್ತೈದ್ಯಾರು | ಜೋ.... ||
ಸಕ್ಕರಿ ಪಾಯಸ ಬಸಿದು ಬಟ್ಟಲ ತುಂಬಿ |
ತುತಮಾಡಿ ಉಣಿಸಿದರ ಬಿಕಿಬಿಕಿ ಅಳತಾನ | ಜೋ.... ||
ಸಾದ ಸಿರಿಗಂಧ ತಯದು ಬಟ್ಟಲ ತುಂಬಿ |
ತಿಂಡಿ ತಿಂಡಿ ಹೆಚ್ಚಿದರ ಕಾಡಿ ಕಾಡಿ ಅಳತಾನ | ಜೋ... ||
ನಾಗಬಂದಿನಂಗಿ ನಡುವಿನ ಮ್ಯಾಲ ತೊಡಸಿ |
ಅಡ್ಲಕ್ಕ ಹೋಗಂದ್ರ ಬೋರ್ಯಾಡಿ ಅಳತಾನ | ಜೋ.... ||
ಬಿಂದೂಲಿ ಇಡಸೀದ ಬಿಳಿಯಂಗಿ ತೊಡಸೀದ |
ಅಡಿ ಬಾ ಕಂದಂದ್ರ ಕಾಡಿ ಕಾಡಿ ಅಳತಾನ | ಜೋ.... ||
ನೀರಾಗ ನೆಳ ನೋಡಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರನ ಬೇಡಿ |
ಅದರಂಗ ತಾ ಬೇಡಿ ಬೋರ್ಯಾಡಿ ಅಳತಾನ | ಜೋ.... ||
ಏಳೆಮ್ಮ ನೊರೆಹಾಲ ತೊಟ್ಟಿಲದಾಗಿಟ್ಟೇದ |
ಅಡಿ ಬಂದ್ಕುಡಿಯಂದ್ರ ಕಾಡಿ ಕಾಡ್ಯಳತಾನ | ಜೋ.... ||

ಅ ಕ್ಷಿಮ ನೆ ಯ ಕಾ ಟ

ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯರ ಜಗಳ

ಅತ್ತಿ ಸಸ್ತೆರ ಜಗಳಾ ಹತ್ತು ವರುಷವು ಆಗಿ |
 ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳ್ವಾಳ ಮಾತ ತನ್ನ ಮಗನ ಮುಂದ | ಸೂಯಿ || ೧ ||

ಬಿಚ್ಚಿನೆ ಹೇಳ್ವಾಳ ಮಗನ ಮುಂದ ಈವ ಮಾತಾ |
 ಬಿಟ್ಟಬಿಡೊ ಮಗನೆ ನಿನ್ನ ಮಡದಿನ | ಸೂಯಿ || ೨ ||

ಬಿಟ್ಟಾರ ಬಿಡಲಾಕ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಗಂಟಿಲ್ಲ |
 ಹತ್ತು ಮಂದಿ ರೈತರು ಕೂಡಿ ಹಾಕಿದ ಗಂಟಿ | ಸೂಯಿ || ೩ ||

* * * *

ದೇವರ ಮನಿಯಾನ ಮಜ್ಜಿಗಿ ಮಾಡತ್ತಿವ್ವಾ |
 ನಾ ಹೋಗಿ ಬರತ ನನ್ನ ತವರಿಗೆ | ಸೂಯಿ || ೪ ||

ಹ್ವಾದಸ ಬಗ್ಗಿವ ಏನ ಇದ್ದಸ ಬಗ್ಗಿವ ಏನ |
 ಹೋಗಿ ನಿನ್ನಾಲಿ ನೀನು ಹರಿಕೊಳ್ಳ | ಸೂಯಿ || ೫ ||

ಮಂಚಸದ ಮ್ಯಾಲ ಕುಂತು ಎಲಿ ತಿನ್ನು ಮಾವಯ್ಯ |
 ನಾ ಹೋಗಿ ಬರತ ನನ್ನ ತವರಿಗೆ | ಸೂಯಿ || ೬ ||

ಹ್ವಾದಸರ ಹೋಗವ್ವಾ ಜತ್ತನೆ ಬಾರವ್ವಾ |
 ತವರೊಳ್ಳೆವರಂತ ನೀನು ತಡೀಬ್ಯಾಡಾ | ಸೂಯಿ || ೭ ||

ಹಿಂಡ ಮಂದ್ಯಾಗ ನಿಂತು ಚಂಡಾಡು ಭಾವಯ್ಯಾ |
 ನಾ ಹೋಗಿ ಬರತ ನನ್ನ ತವರಿಗೆ | ಸೂಯಿ || ೮ ||

ಹ್ವಾದಸರ ಹೋಗವ್ವಾ ಜತ್ತನೆ ಬಾರವ್ವಾ |
 ತವರೊಳ್ಳೆವರಂತ ನೀನು ತಡೀಬ್ಯಾಡ | ಸೂಯಿ || ೯ ||

ಹಾದೀ ಹೊಲದವನ ಹಾಲಂತ ಗುಣದವನ |
ಹಾಡ್ವಾಡಿ ಹಕ್ಕಿ ನೀನು ಹೊಡಿಸುವನ | ಸೂಯಿ || ೧೦ ||
ಹಾಡೀಹಾಡೀ ಹಕ್ಕಿ ಹೊಡಿವಂಥ ಮನಿ ಪುರುಷ |
ನಾ ಹೋಗಿ ಬರತ ನನ್ನ ತವರಿಗೆ | ಸೂಯಿ || ೧೧ ||

* * * *

ಹೊರಿಹುಲ್ಲ ತಂದಾನ ಧಪ್ಪಂತ ಒಗದಾನ |
ಚಂದರ ಸಾಲ್ವಾಗ ಇಲ್ಲ ಮನಿ ಮಡದಿ | ಸೂಯಿ || ೧೨ ||
ತುಪ್ಪಬಾನುಣ ಮಗನ ಮೇಲುಪ್ಪಿ ಏರ ಮಗನ |
ಮಡದೆಂಬು ಶಬುದ ನೀನು ಮರಿ ಮಗನ | ಸೂಯಿ || ೧೩ ||

ತುಪ್ಪಾ ಬಾನಾ ಒಯ್ದು ತಿಪ್ಪೀಗಿ ಸುರುವವ್ವಾ |
ತುಪ್ಪಿನಂಧಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಿ ಮಡದಿ | ಸೂಯಿ || ೧೪ ||

ತುಪ್ಪಿನ ಅಂಧಕಿ ಮನಿ ಮಡದಿನ ಬಿಟಕೊಟ್ಟು |
ತಿಪ್ಪಿ ಸೋಬೂತಿ ನನ್ನ ಮಾಡಿದಿ ತಾಯಿ | ಸೂಯಿ || ೧೫ ||

ಹಾಲಾ ಬಾನುಣ ಮಗನೆ ಮೇಲುಪ್ಪಿಗೇರು ಮಗನೆ |
ಮಡದೆಂಬು ಶಬದ ನೀನು ಮರಿ ಮಗನೆ | ಸೂಯಿ || ೧೬ ||

ಹಾಲಾ ಬಾನಾ ಒಯ್ದು ಹಾದೀಗಿ ಸುರವವ್ವಾ |
ಹಾಲಿನಂಧಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಿ ಮಡದಿ | ಸೂಯಿ || ೧೭ ||

ಹಾಲಿನಂಧಕ್ಕೆ ಮನಿ ಮಡದಿನ ಬಿಟಕೊಟ್ಟು |
ಹಾದಿ ಸೋಬೂತಿ ನನ್ನ ಮಾಡಿದಿ ತಾಯಿ | ಸೂಯಿ || ೧೮ ||

“ ಶಾಂವಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟಿಂದ್ರ ”

ಶಾಂವಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟಿಂದ್ರ ಶರಗ್ವಾಸಿ ಮಲಗ್ಯಾಳ |
ಎಬಸಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಮಡದಿನ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧ ||

ಮಡದೀನ ಎಬಸಿದರ ಅರನಿದ್ದಿ ನಾದಾವ |
ಎರಡೊಬ್ಬ ಮಾಡಿ ಥಳಸವ್ವಾ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨ ||

ಎರಡೊಬ್ಬ ಮಾಡಿದರ ಕರಡಕ್ಕಿನಾದಾವ |
ಕರಡಕ್ಕಿ ಜ್ವಾಳ ಸುರಿಯುವ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೩ ||

ಕುಟ್ಟಿದರ ಕುಟ್ಟಿವ್ವಾ ಕಿಟಕೀಟಿ ಹಚಚ್ಯಾಡಾ |
ಬಂದ್ವಾದಿ ಹಿಡಿದು ನಡಿ ತಂಗಿ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೪ ||

ಎತ್ತಾರೆ ತಾರಣ್ಣಾ ಮುಟ್ಟಾರೆ ಬಿಗಿಯಣ್ಣಾ |
ಹೊಂತೂಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಖಳವಣ್ಣಾ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೫ ||

ಎತ್ತಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ |
ಬಂದಸ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ನಡಿ ತಂಗಿಸ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೬ ||

ತಂಗಿ ಹ್ವಾದ ಮರದೀನ ರಂಬಿಗಿ ಬ್ಯಾನಿ ಬಂದು |
ಮನಿಯಾನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿ ಉರಿ ಛೇಯಿಸ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೭ ||

ಮನಿಯಾನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿ ಉರಿ ಛೇಯಿಸ ಬಂದರ |
ದೇವಸರ ಕೇಳಾಕ ನಡದಾನಸ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೮ ||

ಕೇಳೂಸಿ ನೋಡಿದರ ದೇವರಿಲ್ಲ ದಿಂಡರಿಲ್ಲ |
ಮನಿಯಾನ ಹೆಣಮಗಳು ಉಸರಂದ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೯ ||

ಎತ್ತಾರೆ ತಗೊಂಡಾನಸ ಮುಟ್ಟಾರೆ ಬಿಗಿದಾನ |
ತಂಗ್ವಾದ ದಾರಿ ಹಿಡಿದಾನ ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೦ ||

ಎಂದಿಲ್ಲದಣ್ಣ ಯ್ಯಾ ಇಂದ್ಯಾಕ ಬಂದಾನ |
ಕುಂಡಸರ ಕೊಡರೆ ಮಣಿ ಚವಕಿ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೧ ||

ಕುಂಡಸರ ಬಂದಿಲ್ಲ ನಿಂದಸರ ಬಂದಿಲ್ಲ |
ಬರಬೇಕ ತಂಗಿ ಮದುವಾಗಿ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೨ ||

ಮಜ್ಜಿಗಿ ಮಾಡವರಿಲ್ಲ ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವರಿಲ್ಲ |
ಹ್ಯಾಂಗ ಬರಲೆಣ್ಣಾ ಮದವೀಗಿಸ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೩ ||

ಮಜ್ಜಿಗಿ ಮಾಡವರ ಕುಡತ ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆವರ ಕುಡತ |
ಬರಬೇಕ ತಂಗಿ ಮದವೀಗಿ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೪ ||

ಬ್ಯಾಸೀಗಿ ಬಿಸಲಣ್ಣ ಕೂಸೀನ ತಾಯಣ್ಣ |
ಹ್ಯಾಂಗ ಬರಲೆಣ್ಣಾ ಮದವೀಗಿಸ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೫ ||

ನಿನಗ ಪಲ್ಲಕಿ ಕುಡತ ಕೂಸಿಗಿ ಮೇಣೇ ಕುಡತ |
ಗಂಡಸಗ ಕುಡತ ಮರಿಗುದರಿ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೬ ||

ಬಂದಸರ ಬರುವೇನೋ ಬಾಗಿಲ್ದಾಗ ನಿಂತೇನೋ |
ಬಾಲಾಗ ಧಾರಿ ಎರೆದೇನೋ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೭ ||

ಹತ್ತ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಸೀರಿಯ ತರಸೀದ |
ಉಟ್ಟೋಗ ತಂಗಿ ಜನದಾಗ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೮ ||

ಇಸವು ಸೀರಿ ಒಯ್ದು ಮಡದೀಗಿ ಉಡಸಣ್ಣಾ |
ಹಾಡ್ಯಾಳೊ ನಿನ್ನ ಹರಸ್ಯಾಳೋ ! ಸೂವಯ್ಯಾ || ೧೯ ||

ಹಾಡಿಯಾಳೊ ನಿನ್ನ ಹರಸ್ಯಾಳೊ ನಾಲುರದಾಗ |
ಬಾ ಅಣ್ಣನಂದು ಕರದಾಳೋ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೦ ||

ಕಲ್ಲಬುರಗಿಗಿ ಹೋಗಿ ಕುಬ್ಬಸ ತಂದಿದ |
ತೊಟಗೋ ಬಾ ತಂಗಿ ಜನದಾಸಗ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೧ ||

ಅವು ಕುಬ್ಬಸನೊಯ್ದು ಮಡದೀಗಿ ತೊಡಿಸಣ್ಣ |
ಹಾಡ್ಯಾಳೊ ನಿನ್ನ ಹರಸ್ಯಾಳೋ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೨ ||

ಹಾಡಿಯಾಳ ನಿನ್ನ ಹರಸ್ಯಾಳ ನಾಲುರದಾಗ |
ಬಾರಣ್ಣ ನೆಂದು ಕರದಾಸಳ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೩ ||

ಪಂತ್ರಾಪೂರಕ್ಕೋಗಿ ಕೂಕಮ ತಂದೀದ |
ಹಚಗೊ ಬಾ ತಂಗಿ ಸಬೆದಾಸಗ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೪ ||

ಅಸವು ಕೂಕಮನೊಯ್ವು ಮಡದೀಗಿ ಹಚ್ಚಣ್ಣಾ |
ಹಾಡ್ಯಾಳೊ ನಿನ್ನ ಹರಸ್ಯಾಳೋ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೫ ||

ಹಾಡಿಯಾಳೆನಿನ್ನ ಹರಸ್ಯಾಳ ನಾಲುರದಾಗ |
ಬಾರಣ್ಣನೆಂದು ಕರದಾಳೆನಿ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೬ ||

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿದಿ |
ಇಟ್ಟ ಮಾತೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆವ್ವಾ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೭ ||

ಅಡವ್ಯಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಡವ್ಯಾಗ ಬೆಳದಿದ |
ಎಲಿಗೊಂದ ಮಾತ ಕಲಿತೀನ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೮ ||

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಲ್ಲಿಗೀಡ ಹುಟ್ಟಿದಂಗ ಇರುದಿಲ್ಲ |
ದಿನಕೊಂದು ಪರಿಯ ಚಿಗವೂದ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೨೯ ||

ದಿನಕೊಂದು ಪರಿಯ ಚಿಗವೂ ಮಲ್ಲಿಗ ಹೂವ |
ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜಾಣ ಮುಡಿಯೋದ | ಸೂವಯ್ಯಾ || ೩೦ ||

ಹಾ ಸ್ಯ ದ ಹಾ ಡು ಗ ಳು

ನೂಲಿಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ ?

ಗಂಡ:— ನೂಲಿಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !
ನೂಲಿಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !

ಹೆಂಡತಿ:— ರಾಟಲಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ !
ರಾಟಲಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ !

ಕತೆಗಾರ:— ಮನಿಯಾನ ಬಂಡೀ ಮುರಿಸಿ
ಮನಿಯಾನ ಬಂಡೀ ಮುರಿಸಿ
ರಾಟೇ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾ
ರಾಟೇ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾ

ಗಂಡ:— ನೂಲಿಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !
ನೂಲಿಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !

ಹೆಂಡತಿ:— ಕದರಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ !
ಕದರಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ !

ಕತೆಗಾರ:— ಕೈಯಾನ ಗುದ್ದಲಿ ಮುರಿಸಿ
ಕೈಯಾನ ಗುದ್ದಲಿ ಮುರಿಸಿ
ಕದರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಾ
ಕದರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಾ

ಗಂಡ:— ನೂಲಿಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !
ನೂಲಿಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !

ಹೆಂಡತಿ:— ಚಿಲ್ಲಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ !
ಚಿಲ್ಲಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ !

ಕತೆಗಾರ:— ಮನಿಯಾನ ಕೋಣವು ಕಡಿಸಿ
ಮನಿಯಾನ ಕೋಣವು ಕಡಿಸಿ
ಚಿಲ್ಲು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು
ಚಿಲ್ಲು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು

ಗಂಡ:— ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !
ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !

ಹೆಂಡತಿ:— ಹಮ್ಮಿಗಿಲ್ಲಲೊ ಜಾಣಾ !
ಹಮ್ಮಿಗಿಲ್ಲಲೊ ಜಾಣಾ !

ಕತೆಗಾರ:— ನಡುವಿನ ಉಡದಾರ ಕಡಿದು
ನಡುವಿನ ಉಡದಾರ ಕಡಿದು
ಹಮ್ಮಿಗಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು
ಹಮ್ಮಿಗಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು

ಗಂಡ:— ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !
ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !

ಹೆಂಡತಿ:— ಕಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಲೊ ಜಾಣಾ
ಕಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಲೊ ಜಾಣಾ

ಕತೆಗಾರ:— ಊರಾನ ವಡ್ಡರ ಕರಿಸಿ
ಊರಾನ ವಡ್ಡರ ಕರಿಸಿ
ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು
ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು

ಗಂಡ:— ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !
ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ !

ಹೆಂಡತಿ:— ಗೆಳತ್ಯಾರಿಲ್ಲೊ ಜಾಣಾ !
ಗೆಳತ್ಯಾರಿಲ್ಲೊ ಜಾಣಾ !

ಕತೆಗಾರ:— ಓಣ್ಯಾಗಿನವರ ಕರಸಿ
 ಓಣ್ಯಾಗಿನವರ ಕರಸಿ
 ಗೆಳತ್ಯಾರ ಕೂಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಾ
 ಗೆಳತ್ಯಾರ ಕೂಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಾ

ಗಂಡ:— ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ!
 ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ!

ಹೆಂಡತಿ:— ಗುಗ್ಗ ರಿಲ್ಲೊ ಜಾಣಾ!
 ಗುಗ್ಗ ರಿಲ್ಲೊ ಜಾಣಾ!

ಕತೆಗಾರ:— ಗೋದಿ ಕಡ್ಲ ತರಸಿ
 ಗೋದಿ ಕಡ್ಲ ತರಸಿ
 ಗುಗ್ಗ ರಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಾ
 ಗುಗ್ಗ ರಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಾ

ಗಂಡ:— ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ!
 ನೂಲಲ್ಯಾಕ ಚೆನ್ನೀ!

ಹೆಂಡತಿ:— ನನಗ ಬರೂದಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ!
 ನನಗ ಬರೂದಿಲ್ಲೋ ಜಾಣಾ!

ಕಿವುಡರ ಹಾಡು

ಬುಕ್ಕ ಸ್ವಾಲ ಬುತ್ತಿ ಬುತ್ತಿ ಒಯ್ಯು ಜಾಣೆ |
 ನಮ ಗುಗ್ಗನಳ್ಳಿ ಹಾದ್ಯೊಂದ್ಯಾವ ಕಡಿಗಾದ | ಕೋಲೆಣ್ಣ
 ಕೋಲ || ೧ ||

ನಮ್ಮತ್ತಿ ಕಟ್ಟಾಳ ಒಂದು ಅರದ ರೊಟ್ಟಿ |
ಹಾದ್ಯಾಗ ನಾ ಎಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಡಲಿಪ್ಪಾ | ಕೋ || ೨ ||

ನಿನ್ನ ರೊಟ್ಟಿ ನಿನಗಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಬುತ್ತಿ ನಿನಗಿರಲಿ |
ನಮ ಗಂಗನಳ್ಳಿ ಹಾದ್ಯೊಂದ್ಯಾವು ಕಡಿಗಾದ | ಕೋ || ೩ ||

ಏ ಗಂಡಾ ಏ ಪುರುಷಾ ಹಾದ್ಯಾಗ ನನಗೊಬ್ಬ |
ರೊಟ್ಟಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಾ | ಕೋ || ೪ ||

ಏ ಭಾರ್ಗಿ ಏ ಮೂಳಾ ನಾಕು ಮೂಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿ |
ಕೆಂವ್ಯಾಗ್ವಾಲಿ ಬುಗುಡಿ ಮಾಡಸೇನಂದಾ | ಕೋ || ೫ ||

ಏ ಅತ್ತಿ ಏ ಮಾವಾ ಹೊಲದಾಗ ನನ ಗಂಡಾ |
ಮಲಿಯಾರೆ ಮೂಗಾರೆ ಕೊಯ್ದೇನಂದಾ | ಕೋ || ೬ ||

ಒಳಗೀನಕ್ಕೇಂತಾ ಆದಾಳ್ಪಾದಾಳಂದ ನೆರಮನಿ |
ಕುಂಬಾರ್ಗ ನನಗ ಹಾದರಿಟ್ಟಾಳ | ಕೋ || ೭ ||

ಅಪ್ರಾಣಿ ಅಪ್ರಾಣಿ ದೇವರಾಣಿ ದಿಂಡರಾಣಿ |
ತೊಗರೀಯ ಗುಗ್ಗರಿ ತಿಂದಿಲ್ಲ ಅತ್ತಿ | ಕೋ || ೮ ||

ಜೀನನ ಹಾಡು

ಇಂದಕ ಎಳ್ಳಾಮಾಸಿ ಬಂತಲ್ಲ ಜೀನಾ ||
ಅದ್ದಕನ ಬೀಸಕ ಗಿದ್ದಕನ ಕುಟ್ಟಿ |
ಕುಳ್ಳಾಳಗ ಅಡುವ ಕೋಲಿಲೆ ಮುಗಚ ||
ಎಲ್ಲಾರ ಛಿರಗಾ ಹೊಂಟೆತಲ್ಲೊ ಜೀನಾ |
ನಮ್ಮ ದ್ಯಾವರ ಛಿರಗಾ ಹೊಂಡಬೇಕೊ ಜೀನಾ ||

ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಸ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಸ ||
 ಅಂಟದ ತೆಳಗ ಇಟ್ಟಾನೊ ಜೀನಾ |
 ಅಂಟಕ ತೆಲಿಕೊಟ್ಟು ಮಲಗ್ಯಾನೊ ಜೀನಾ ||
 ಮುಕ್ಕ ಮಗ ನೀರಾ ಕಾಗಿ ಕುಡಿತಲ್ಲ |
 ಕುಳ್ಳಾಗಿ ನ ನುಚ್ಚ ಹದ್ದ ಒಯಿತಲ್ಲ |
 ಇನ್ನಾನ ಉಳ್ಳೇ ಇನ್ನಾನ ತಿಲ್ಲೇ ||

* * * *

ಉದ ಉದ ಅಂತ ಹೋಗಿ ನಿಂತಾಳೆಲ್ಲ |
 ಉದ ಉದ ಅಂದರ ನೀಡಾಣೆಲ್ಲ ||
 ಓಡ್ಯಾಡಿ ಪುಂಡಿ ಕಟಗಿ ಕಿತ್ತಾನೊ ಜೀನಾ | *
 ಎಲ್ಲವನ ಬೆನ್ನ ಬೆನ್ನ ಶಳದಾನೊ ಜೀನಾ ||
 ಹೊಡಿಬ್ಯಾಡೊ ಜೀನಾ ಹೊಡಿಬ್ಯಾಡೊ ಜೀನಾ |
 ಬಂದ ಹಾದಿ ಕೂಡಿ ಹೋಗತೇನೊ ಜೀನಾ ||
 ಜ್ವಾಳದ ಹೊಲಕ ಹೋಗ್ಯಾಳ ಎಲ್ಲ |
 ಕಣ್ಣಾನ ಕಾಡೀಗಿ ಉದರ್ಪ್ಯಾಳೆಲ್ಲ ||
 ಹತ್ತಿಯ ಹೊಲಕ ಹೋದಾಳೆಲ್ಲಾ |
 ಕೈಮ್ಯಾಲಿನ ಗಂಧಾ ಉದರ್ಪ್ಯಾಳೆಲ್ಲಾ ||
 ಗೋದೀಯ ಹೊಲಕ ಹೋದಾಳೆಲ್ಲಾ |
 ಉಡಿಯಾನ ಭಂಡಾರ ಉದರ್ಪ್ಯಾಳೆಲ್ಲಾ ||
 ಕಡ್ಲೀಯ ಹೊಲಕ ಹೋದಾಳೆಲ್ಲಾ |
 ಹಣೆಮ್ಯಾಲಿನ ಕೂಕಮ್ಮ ಉದರ್ಪ್ಯಾಳೆಲ್ಲಾ ||

* * * *

ಜ್ವಾಳದ ಹೊಲಕ ಹ್ವಾದಾನೊ ಜೀನಾ |
 ಹತ್ತಿ ಖಂಡಗ ಜ್ವಾಳೆಲ್ಲಾ ಬತ್ತ ಗಾಡೀಗಿ ||

ಹತ್ತೀಯ ಹೊಲಕ ಹ್ವಾದಾಸನೊ ಜೀನಾ |
ಹತ್ತ ಖಂಡಗ ಹತ್ತೆಲ್ಲಾ ಬಂಜಿಯಾಯಿತಲ್ಲಾ ||
ಗೋದೀಯ ಹೊಲಕ ಹ್ವಾದಾಸನೊ ಜೀನಾ |
ಹತ್ತ ಖಂಡ್ ಗೋದೆಲ್ಲಾ ಜೊಳ್ಳಹಾಯಿತಲ್ಲ ||
ಕಡ್ಲೀಯ ಹೊಲಕ ಹ್ವಾದಾಸನೊ ಜೀನಾ |
ಹತ್ತ ಖಂಡಗ್ಕಡ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೊಳ್ಳಹಾಯಿತಲ್ಲ ||

* * * *

ಕಂಬ್ಬೀಯ ಮುಸಕಾ ಹೊಡದಾನೊ ಜೀನಾ |
ಜಗಲಿಂಗ ತಲಿಕೊಟ್ಟು ಮಲಗ್ಯಾನೊ ಜೀನಾ ||
ಉಣ್ಣೇಳೊ ಜೀನಾ ತಿನ್ನೇಳೊ ಜೀನಾ |
ಇನ್ನೇನ ಉಳ್ಳೇ ಇನ್ನೇನ ತಿಲ್ಲೆ ||
ಹತ್ತ ಖಂಡಗ ಜ್ವಾಳೆಲ್ಲಾ ಬತ್ತಗಾಡಿಗೆ |
ಹತ್ತ ಖಂಡಗ ಹತ್ತೆಲ್ಲಾ ಬಂಜಿಯಾಯಿತಲ್ಲ ||
ಹತ್ತ ಖಂಡಗ ಗೋದೆಲ್ಲಾ ಸೊಳ್ಳಹಾಯಿತಲ್ಲ |
ಹತ್ತ ಖಂಡಗ ಕಡ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೊಳ್ಳಹಾಯ್ತಲ್ಲ ||

ಮಂಗ್ಯಾನ ಹಾಡು

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಶಾರದೋಳು ಮಂಗ್ಯಾ ಬಾಜಾರದೊಳು |
ನಾಡಿದ್ದ ಅಟವ ನೋಡಿದ್ದೇನ
ಅಂಜಿ ಅಡ್ರಾಸಿ ಮುಂದಕ ಹೋಗಿದ್ದೇನ
ಹಂತಿಲಿದ್ದ ಮಂದೀನೆಲ್ಲ ದೂಡಿದ್ದೆನ ತಂಗಿ
ಛಸ್ಪರದಾನ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿ ಭರ್ತನೆ ಓಡಿ ಬಂದು

ಚರ್ರನೆ ಹರದಿತ್ತ ಭಿಂದಗೇಡಿ ಮಂಗಳ್ಯಾ | ಮಲ್ಲಿಗೆ
ದುಂಡಮಲ್ಲಿಗೆ || ೧ ||

ಅಂಗೂಡಿ ಮ್ಯಾಳೇಗಿ ಅಳತಿಲ್ಲೆ ಕೆಡಸಿತ್ತು
ರೊಕ್ಕದ ಚೀಲೊಂದಮಚಿತ್ತುವ್ವಾ
ತೆಕ್ಕಮಿಕ್ಕಿಲೆಡಬಲ ನೋಡಿದ್ದೆವ
ಗಂಡಗ ಲೆಕ್ಕವು ಏನಂತ ಹೇಳಲೆವ್ವಾ ತಂಗಿ
ದುಕ್ಕದವ ಮಾಡೂತ ಸನಿಯಾಕ ಹ್ವಾದಸರ
ಚೆಕ್ಕಂದನಾಡಿತ ಭಿಂದಗೇಡಿ ಮಂಗಳ್ಯಾ | ಮಲ್ಲಿಗೆ.... || ೨ ||

ಅಕ್ಕಿಯ ಅಂಗಡ್ಯೊಂದು ಅಳವ ಮಾಡಿತ್ತುವ್ವ
ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿಗಿ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿತ್ತುವ್ವಾ
ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣೊಂದು ಅಮಚಿತ್ತುವ್ವಾ
ಕಡ್ಲಿ ಕರದಂಟ ಕೈಯಾಗ ಹಿಡಿದಿತ್ತುವ್ವಾ
ಅದು ಎಂಥ ಮಿಕ ನೋಡ ಇದು ಎಂಥ ಸುಖ ನೋಡ |
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಶಾರಾ ಮಾಡ್ಯಾವ ಹಾಳಾ | ಮಲ್ಲಿಗೆ.... || ೩ ||

ಸಣ್ಣ ಹುಡಗರ ಕೈಯಾಗ ಬೆಣ್ಣೆ ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು
ಅವ್ವಾ ಅಣ್ಣಾನಂದು ಖಳವಿದ್ದೆವ
ರಾಮಣಗ ಮಿಸಲ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆವ
ಬೆಣ್ಣೆ ರೊಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣಲಿ ಕಂಡು ಕಸಗೊಂಡು ಓಡ್ತೊಗಿ
ಮರನೊರಿ ನಿಂತಾವ ಮಾನ್ಗೇಡಿ ಮಂಗಳ್ಯಾ |
ಮಲ್ಲಿಗೆ.... || ೪ ||

ಅಡಗಿಯ ಮನೆಯೋಳು ಗಡನೇರಿ ನಾ ಹ್ವಾದ |
ತುಡಗೀಲಿ ಹಾಲ್ಕುಡಿದು ಹಾರೀ ಹ್ವಾದೀತವ್ವಾ
ಅಡಕಲ ಗಡಿಗಿ ವಡದ್ವಾಳಮಾಡಿತವ್ವಾ
ಕಾಳಕಡಿಸಗೋಳು ಕೂಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತುವ್ವಾ
ತುಟ್ಟೆಯ ಕಾಲ್ದೊಳು ಎಷ್ಟಂತ ಹೇಳಲಿ

ಕೆಟ್ಟ ಮಂಗಳ್ಯನ ಸುಟ್ಟು ಮಣ್ಣಾಗಿಡಬಾರ್ಡ್ |

ಮಲ್ಲಿಗೆ.... || ೫ ||

ಹೆಪ್ಪುಕಳ ಶಂಡೀಗಿ ಒಪ್ಪುಳ್ಳ ಉಗರತ ಭಪ್ಪರ ಮಾಲೊಣ
ಹಾಕಿದ್ದೇವ |

ನೆರಮನಿ ತಿಪ್ಪವ್ವ ನೋಡಂತ ಹೇಳಿದ್ದೇನ |

ಒಳಗ ತುಪ್ಪವ ಕಾಸಾಕ ಹೋಗಿದ್ದೇನ

ಸಪ್ಪಳೆದ್ದಿ ಮಂಗಳ್ಯ ಬಂದು ಹೆಪ್ಪುಕಳ ತಿಂದ್ಲೊಯ್ಯ

ಭಪ್ಪರ ಬೆಡಿವೊಯ್ಯ ಚಂಡಾಳಿ ಮಂಗಳ್ಯ| ಮಲ್ಲಿಗೆ....|| ೬ ||

ಪಂಚಿಮಿ ಬಂತೆಂದ ಹೆಂಚಿಟ್ಟಳ್ಳಾ ಹುರಿದ

ಮುಂಚಿ ತಂಬಿಟ್ಟಾವ ಮಾಡಿದ್ದೇನ

ಎಳ್ಳುಂಡೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಡ್ದೇನ

ಗೋದಿ ಅಳ್ಳಿಟ್ಟಿಗಾಣವ ಕಾಸಿದ್ದೇನ

ಕಡ್ಲೆಯಿಡಿ ಕೆಟ್ಟಕೇರಿ ನೆಲಿನ ಮ್ಯಾಲ ಇಟ್ಟಿದ್ದ

ಬೆಳೆಬಿಂಡ್ಯಾಗ್ಗಾ ಸಿ ಎಳಕೊಂಡ್ವಾ ದಾಸವ |

ಮಲ್ಲಿಗೆ.... || ೭ ||

ಹೆಬ್ಬ ಬುದೈತಂತ ಹೆಗ್ಗಿಲಿ ಹೂರಣಕಿಟ್ಟು

ಉಬ್ಬಿಲಿ ಹೂರಣಗಡಬ ಮಾಡಿದ್ದೆನ

ಉಂಡ ಉಲ್ಲಾಸಾಗಿ ಕುಂತಿದ್ದೆನ

ಕಂಡಮಂದಿನೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ಲ ಕೊಡ್ಲಿಗಿದ್ದೆನ

ಹಿಂಡ್ ಮಂಗಳ್ಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹಿತ್ತಲದಾಗ ಹಾದೀ ಮಾಡಿ

ಇದ್ದಾ ಸ್ತೂರಣಗಡಬ ಎಳಕೊಂಡ್ಲೋದಾವ |

ಮಲ್ಲಿಗೆ.... ||೮||

ವಾರಿಗಿ ಗೆಳೆದಾರು ನೂಲಕ್ಕ ಬಂದಾರ

ನಡುವ ನನ್ನ ಹಾಸ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆನವ್ವಾ

ಕುಕಡಿ ಕಮ್ ಬಿದ್ದಾರೆ ತರಪ್ಪಾದೆನವ್ವಾ

ಹೊಯ್ದಂತ ಏಳ್ವಂಜ ಕೊರಳೇಗಿ ಹಾಯ್ದೊಂಡು
ಮರನೇರಿ ಕುಂತಾದ ನೋಡ ನೀಲವ್ವಾ |

ಮಲ್ಲಿಗೆ.... || ೯ ||

ಊರಾಗ ಗೌಡಸರ ಮದವಿ ಆಗತಾದ

ಸನಾಯಿ ಸಂಬಳ ತರಿಸಿದ್ದ ರವರು

ತೆಳಗಿಟ್ಟು ಎಲಿಅಡಕಿ ಮೆಲಿತಿದ್ದ ರವರು

ಬಡವಂಧ ಸಂಬಳ ಕೊರಳೇಗಿ ಹಾಯ್ದೊಂಡು

ಮರನೇರಿ ಕುಂತಾದ ನೋಡ ಗಂಗವ್ವಾ | ಮಲ್ಲಿಗೆ....||೧೦||

ಹಿಡಕೋಳುದು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಲ ಕಾಸುದು ಬಿಟ್ಟು

ತೆಪ್ಪಿದಂತ ನುಡಿಗೊಂಳು ಒಳಕೂವಳ

ಅಕಿ ಯಾಳೆಯಾಳೆಯಾಕ ಹೇಳುವಳ

ಹತ್ತಿಂಟ ನುಡಿಗೋಳ ನೆಪ್ಪಿಟ್ಟು ಕಲಸ್ಯಾಳ

ಅಕಿ ಹಲಸಿಗಿ ಹರದಿ ನಿಂಗವ್ವಾ | ಮಲ್ಲಿಗೆ.... || ೧೧ ||

ಟೀಕೆ-ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ದೇವತಾಸ್ತುತಿ

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆ ಅಥವಾ ಶ್ರದ್ಧೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ರುಚಿ ಇವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದೊಂದು ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಡೊಂದು ಗಳಿಗೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಅವನೇ ನಾವಾಗಿ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆತನ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಮಾತ್ರ ರಸಾಸ್ವಾದನವು ಲಭಿಸಬಲ್ಲದು.

ಈ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಭಾಗದೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ದೇವತಾಸ್ತೋತ್ರಗಳು ತರ್ಕದ ನೆರಳು ಮುಟ್ಟಿದ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾರಿಯರ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವುಗಳು. ನಾವು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವರಂತೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ನಾವೂ ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ಬಾಗದಿರಲಾರೆವು.

ಇದೀಗಿನದು ಸಮಸ್ತಯ ಯುಗವು. ವಿಭೇದದಲ್ಲಿ ಅಭೇದವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಮಾನವರ ಮನವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡೆಂದರೆ ಎರಡೇ ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ಋಷಿಜೀವನ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನ. ಐಕ್ಯವಿರುವುದು ಇವೆರಡೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ. ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಋಷಿಜೀವನವು ಇನ್ನೂ ಈಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಬಹು ಜನರ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಸಿಗುವುದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹು ದುರ್ಲಭ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೃದಯ ಪ್ರಧಾನರಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರಲಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಆ ದಿವ್ಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಹರ್ಷಿ “ಛಾಲ್ ಸ್ವಾಯ”ರ ‘ಆತ್ಮನಿವೇದನ’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿನ ಸಮ

ರ್ಥನವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದೆ. ಹೀಗೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ರಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. “ಶಿಶುಗಳಂತಾಗದೆ ನಿಮಗೆ ದೇವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವು ಸಿಕ್ಕದು” ಎಂದು ಉಸುರಿದ ಪುರಾತನ ಮಹಾಪುರುಷರ ವಾಣಿಯ ಅರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಹೊರಳಬೇಕೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ.

ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯದೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆದೆನ್ನುವವರು ಕೆಲವರು. ಹಳೆಯದೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಎನ್ನುವವರು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು. ಒಮ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಮರಳಿ ಬಹುಕಾಲದ ಮನನದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹಳೆಯದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಬೇರೆ ಕೆಲವರು. ಆದರೆ ನಾವಿಗ ಈ ಮೂರು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹಳೆಯದೊಳಗಿನ ಸತ್ಯದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಹೊಸ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ ಹೊಸ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಈ ಹಾಡುಗಳೊಳಗಿನ ಐಕ್ಯದ ಸತ್ಯ ಬೀಜವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಗುವಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದ, ದೇವತಾಭೇದಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯು ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ ನಡೆಯುವುದು. ಅವರು ಭೇದವನ್ನು ಜನರೂಢಿ ಇಲ್ಲವೆ ಹಿರಿಯರ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದು ಪಾಲಿಸುವರೆ? ಎನಾ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಐಕ್ಯಕ್ಕೆ ಎರವಾದವರೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನವರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆ.

ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇವತಾಸ್ಥಾನವು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುತ್ತದಷ್ಟೆ. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಿನ ಬಹು ಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲ ಯಾವ ಭೇದವನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆ ಆ ಪವಿತ್ರಸ್ಥಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಾಲ್ಕೈದು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದೂ ಅಷ್ಟೇ ಒಜಸ್ಸುಳ್ಳವಾಗಿದೆ.

ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ

ಈ ಹಾಡಿನ ಮೊದಲನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯ ಪರಿಯೂ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈವೇದ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕೊನೆಯ ನುಡಿಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:— ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳೇ. ಮೊದಲನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚರಣವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಸಾಜ=ಶೃಂಗಾರ. ಸೆಳೆಮಂಚ=ತೂಗುಮಣಿ. ಸೋಬಸ್ತ=ಶೋಭಿಸುತ್ತ. ಏರಸ್ತ=ಏರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧೊರಿಪೂಜಿ=ವೈಭವದ ಪೂಜೆ. ಸೆಂಡಗಿ, ಹಪ್ಪಳ, ಶಾಂವಗಿ, ಚಿಗುಳಿ ಇವು ಭೋಜನದ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಚಿನ್ನಾಲ್ ಮತ್ತು ಬಚ್ಚೇನ ಎಂಬವುಗಳೂ ಅವೇ. ಆದರೆ ಇವೆರಡರ ಸರಿಯಾದ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾತ್ರ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

“ಚಟುಬಾಳೆ ಆಗಲೋಳು ಗರಿ ಕಾಣೆನ” ಎಂದರೆ ಕಿರಿಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಡೆಬಿಡಿಸಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಎಲೆಯ ನಡುವಿನ ಗರಿ ಕಾಣದಷ್ಟು ತುಂಬಿದ್ದವೆಂದು ಅರ್ಥ.

ಈ ಹಾಡು ಪಾಂಚಾಲ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಆರಾಧ್ಯದೈವತವಾದ ಕಾಲೀದೇವಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವು ಕೊನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಸ್ತೋತ್ರ

ಮೊದಲನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಳು ಬೆಳಗಿನ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಆಲದ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾನು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವಳಲ್ಲದೆ ದೇವರ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧವಿಧದ ಪೂಜೆ, ಐದನೆಯದರಲ್ಲಿ ಗಂಧದ

ಶೃಂಗಾರ, ಆರನೆಯದರಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಶೃಂಗಾರ, ಏಳನೆಯದರಲ್ಲಿ ನೈವೇದ್ಯ ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಎಂಟನೆಯದರಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯಘೋಷ, ಒಂಬತ್ತನೆಯದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯರ ಗಡಣ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಮೂರು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಜಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ವಿವಿಧ ಉತ್ಸವಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನ ಹಾಗೂ ಅವನ ಆರಾಧ್ಯದೈವತಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಡಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಮೂರು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳಿವೆ ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚರಣದ ಸಮಸ್ಥಾನದ ಗಣಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಹೆಡಿಯಂಗ=ಹೆಡೆಯಂತೆ ಆದ್ಯಾವ=ಆಡಿದವು ವಸ್ತು=ಆಭರಣ ಅಲಪರದು=ಅತುರಪಟ್ಟು ಕಟ್ಟಾರ=ಕಟ್ಟಹರು ಏರ್ಯಾವ=ಏರಿಹವು ನೇವುದಿ=ನೈವೇದ್ಯ. ಚಿಗಿ=ಎಳ್ಳುಜಿಲ್ಲದ ಮುದ್ದೆ. ಬಾಜಿ=ವಾದ್ಯ ಹರದ್ಯಾರು=ನಾರಿಯರು. ಆದರೆ ಹರದಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಿತ್ತಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸುಂದರಿ ಇಲ್ಲವೆ ಮನ್ನಣೆಯವಳು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಮತಿ=ವುರಾಣ ಹೇಳುವ ಸಮಿತಿ. ಸಂಕರಾತರಿ=ವಂಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ. ಭೋಗಿ=ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುನ್ನಾದಿನ ಕರಿ=ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮರುದಿನ ನಾಚ=ಸ್ವತ್ಯ. ಟಿಂಗ=ತೆಂಗು ಖಾರಿ=ಉತ್ತತ್ತಿ. ಕಮರತಳಿ=ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಒಂದು ಕೆರೆ. ಗಂಗಿ=ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಕೊಳ.

ಪಂಥರಪುರದ ವಿಶೋಬನ ಸ್ತೋತ್ರ

ಮೊದಲನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಯ ಅಲಂಕಾರವರ್ಣನೆ, ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಗುಡಿಯೊಳಗಿನ ಭಜನೆಯ ಮೆಳದ ವರ್ಣನೆ, ಮೂರನೆಯದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ವರ್ಣನೆ, ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಬಯಕೆ, ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ನೂರು ನೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳಿವೆ. ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆ.

ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಇಟ್ಟಿಗಿ=ಇಟ್ಟಂಗಿ. ನಿಂತಾನೆ=ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಮಂದಿಲ=ಮುಂಡಾಸ. ಗೋಮ=ವವಿತ್ರ?. ಟೊಂಕ=ಸೊಂಟ. ಹೃದಯ ದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಪೆಟ್ಟು=ದೇವರಾಯನ ಎದೆಗೆ ಆತನ ಸತಿಯಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬಲವಾದ ಏಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಒಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆ. ಮಾಳಿ=ಮಾಲೆ. ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು=ಕಪ್ಪು ಗಂಧದ ಪುಡಿ. ಔಂದೇಅಂಸ=ಅವನದೇ ವಂಶ. ಭಜನೆಗೋಳು=ಭಜನೆಗಳು. ಲಿಂಗಾಕಾರ=ಲಿಂಗದಾಕಾರ. ಟಳಕಬಟ್ಟು=ತಿಲ ಕದ ಬೊಟ್ಟು. ಪುಂಡಲಿಕ=ವಿಠಲರಾಯನ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಭಕ್ತ. ಬೌದ್ಧ್ಯ ರೂಪ=ವಿಠೋಬನು ಬೌದ್ಧಾವತಾರನೆಂದು ಜನರೂಢಿ.

ಎಡವೂರ ವೀರಭದ್ರನ ಸ್ತೋತ್ರ

ಮೊದಲನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಚಾಮರಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ. ಎರಡ ನೆಯ ಮೂರನೆಯ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೃಂಗಾರ. ನಾಲ್ಕನೆ ಯದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಗಳ ವರ್ಣನೆ. ಐದನೆಯದರಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯವಿವರಣೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳಿವೆ. ಇದು ಲಲಿತ ರಗಳೆ.

ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಎಡವೂರ=ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಊರು. ತಳ=ಸ್ಥಳ. ಗುಗ್ಗುಳ=ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವ ದೀವಟಿಗೆ. ಅಬತಾಗಿರಿ=ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭತ್ತರಿಕೆ. ಶರಣಬಂದು=ನಮಿಸಿ ಬಂದು. ಕರಣ=ವಿವಿಧ ಶೃಂಗಾರ (?). ಪೂಜಿಗೋಳ ಬನ್ನೆ=ಪೂಜೆಮಾಡೋಣ ಬನ್ನಿರೆ. ಚಿಕ್ಕುಂಗ್ರ=ಕಾಲಬೆರಳಿನ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉಂಗುರ. ಕ್ವಾರ್ತೀತಿ=ಕೋರೆ ಮೀಸಿ. ಕರಿ=ಕಪ್ಪು. ನೆನದಾನ=ತಳವೂರಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ತುಂಗ ಭದ್ರಿ ಕಾಳಿ=ಉಪದೇವತೆಗಳು. ವಾಲಗ=ಉತ್ಸವದ ಓಲಗ. ಚಿಟ್ಟು=ಚಿಕ್ಕ. ಸಮದುರದಾನ=ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನ. ಬಿಲ್ಲಪತ್ತುರಿ=ಬಿಲ್ಲಪತ್ರ. ನೆಪೇರಿ=ತುತೂರಿ. ಪಾತರ ಮ್ಯಾಳ=ವೇಶ್ಯೆಯರ ಮೇಳ.

ಪ್ರಣಯಾಂತರ

ಪ್ರಣಯವು ಜೀವನದ ಒಂದು ಅತಿಮಹತ್ವದ ಭಾಗವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ಮಾತು. ಈಚೆಗೆ ಬಗತ್ತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಪೂರಯಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಬಗೆಗೆ ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಘನವಾದ ವಿಚಾರಪ್ರವಾಹವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಣಯದ ಮೇಲಿನ ಇಂದಿನ ಕಟ್ಟುಗ್ರವಾದ ಬಂಧನಗಳೆಷ್ಟೋ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಡಿಲಬಹುದಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಪ್ರಣಯಾಂತರದ ಕೋಪವು ಮಾಯವಾದೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಸಂದೇಹದ ಮಾತೇ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಕೋಪವು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಲಿ, ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಲಿ ಆಗಿರದೆ ಅದು ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾದ ಹೃದಯಗಂಬ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಣಯದ ಮಾತಂತೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಆದರೆ ಗೆಳೆತನದ ಆಳವಾದ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ಮಾತು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಕ್ಕರತೆಯ ಗೆಳೆಯನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ತನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಎನಿಸಿದರೆ, ಈತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅತುಲನೀಯವಾದ ಸಂಕಟವೇಳುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮದ್ದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಇದ್ದೀತೆಂಬುದೇ ಇಂದು ಉಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇದೀಗ ನಾವು ಪ್ರಣಯಾಂತರವೆಂಬ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳು ಆರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಾದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪರಿತಾಪದ ಹಾಡು ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸುವಂತಿದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೇವಲ ತನ್ನೊಬ್ಬರ ಪಾಲಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಳಿದು ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅಂತರಂಗದ ಅಸೆಯು ಬಹು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅನುಭವದ ಹೊರಗಿನ ಮಾತೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಪ್ರಣಯಾಂತರದ ಮುನಿಸಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಲದ ಭಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ “ಮಾನ”ವೆಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಗಿದೆ. ‘ಗೀತಗೋವಿಂದ’ದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಣಯಾಂತರದ ಕುಶಲಪ್ರಜ್ಞೋತ್ತರಗಳು ರಸಿಕರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ರಂಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದವುಗಳು. ಪ್ರಣಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿತವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಅವ್ಯಭಿಚಾರಿತ್ವವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನಗೊಳಿಸಿದರೂ ಆರೋಪಕನಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗದಿರಲು ಕೊನೆಗೆ ಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯ ಕೋಪ. ಆರೋಪಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೋಪವು ವಿಚ್ಛೇದಕರವಾದರೆ ಆರೋಪಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ರೋಷವು ಸಂಯೋಗಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಕುಂತಲದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಸಂದೇಹಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ ಬೇಸತ್ತು ನಾಯಕಿಯು ಕೊನೆಗೆ ಮುನಿಸಿನಿಂದ ‘ಅನಾರ್ಯಾ’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದಾಗಲೇ ಆತನಲ್ಲಿ ತುಸುವಾದರೂ ವಿವೇಕವು ಹುಟ್ಟುತ್ತ ದೆಯಲ್ಲವೇ ?

ನಾನು ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕೋಪದ ಜಾತಿಯೂ ಇದೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳೊಳಗಿನ ರೋಷವು ರಸಪೋಷಕವಾಗಿದೆ.

‘ವಾರಿ ರುಮ್ಮಾಲ ಸುತ್ತಿ’

ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕ ಹೇಳುವ ಹಾಡಿದು. ತಮ್ಮನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸೂಳೆ ಗೆರಿಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ಕನು ಅಡುವ ಮಾತುಗಳು ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ಕೋಮಲತೆ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಪರ್ಯಾದಿಂದ ಅವನ ದುರ್ವ್ಯವವನ್ನು ಹೇಳುವಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಆತನ ಸುಳಿದಾಟದ ಕಾರಣವು ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಕೆಟ್ಟರಬಹುದೇನೆಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಎನಿಸಿ, ಅವಳು ಮುಂದಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ “ಬಿಟ್ಟವಳ ಮೇಲೆ

ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವೇಕೆ?" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಅದರ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅಣಕವನ್ನಾಡಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಬಿಂಕದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವಳು. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರತೆಯಿಂದ ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿದ ತನ್ನ ಮಗಳ ದುರವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪರಿತಾಪ ಪಡುವಳು.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಸದಿಯೇ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ವಾರಿ=ಸೊಟ್ಟಿ. ಹ್ವಾರಿ=ಉದ್ಯೋಗ. ಕಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಇರಹೋಗು=ಸೂಳೆಯರ ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಅವರ ಪಾದತಾಡನದ ಸುಖವನ್ನು ಉಣ್ಣು ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿಟ್ಟಿ=ಹೂವಿನಂತಹ ಮಗಳನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿ ಜೋಪಾನಮಾಡಿದೆನು ಕಲ್ಲ ಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟಿ=ಕೊನೆಗೆ ದಾಂಪತ್ಯಧರ್ಮವೆಂಬ ಕಠಿನಪಾಪಾಣದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದೆನು. ಛಂದ=ಶೋಭೆ. ನಾರ್ಯರು=ನಾರಿಯರು. ಬಿಟ್ಟಕ್ಕಿ=ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವಳು.

‘ಹಣ್ಣು ಬಂದಾವ ಹಣ್ಣು’

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಗಲಿ ಬಹಳ ದಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಂದು ಮಲ್ಲಾಡ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಮರಳಿ ಬಂದು ಬೇರೆ ವೇಷದಿಂದ ತನ್ನ ಮಡದಿಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಇಡೀ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ—ಒಂದು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೌಶಲ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನವೂ ಇನ್ನೊಂದು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಉತ್ತರವೂ ಇವೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಸಾಂಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾದುದು.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಪಾಳ್ಯಾ=ದಂಡೆ. ಕೊಳತೇವು=ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾಲೂರು=ನಾಲ್ವರು. ಭಾಯಿ=ಬಾವಿ. ಅರೂಟಿಗಿ=ಅರವಟ್ಟಿಗೆ. ಎಲಮು=ಎನೇ. ಇರಸನೆ ಮತ್ತು ಒಡದೂನೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ‘ನೆ’ ಎಂಬುದು ಪದ ಪೂರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಅರ್ಧವಿಲ್ಲದ ಅಕ್ಷರವು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಇದು ಬಹಳ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಧಹೆಚ್ಚುವುದೇ ಆದರೆ

‘ರೆ’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರದಂತೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

‘ ಸಬ್ಬಂಬು ರಾತೂರಿ ’

ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಂತೆ ಇದರಲ್ಲಾದರೂ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳಿವೆ. ಇಂಥದೊಂದು ಹಾಡು ಗೀತಗೋವಿಂದದಲ್ಲಿದೆ. (“ ರಘುನಿ ಜನಿತ ಗುರು ಜಾಗರ”.) ರಸಿಕರಿಗೆ ಈ ಹಾಡಿನ ರಹಸ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಇದೆ. ರೂಢ ರಬ್ಬಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಗೆ ಸಮೀಪವಾದುದು.

ತಬ್ಬಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಸಬ್ಬಂಬು ರಾತೂರಿ = ಕಟ್ಟಿರುಳು. ಬೆಟ್ಟಂಬು ಜ್ಯಾಸಿಗಿ = ಕಡುಬೇಸಗೆ. ತನುಗಾಳಿ = ತನುವುಳ್ಳ ಗಾಳಿ ಅಥವಾ ತಂಗಾಳಿ. ಘಾಯ = ಗಾಯ. ಚ್ಯೂರು = ಚಿವುರು. ಹತ್ತು ವಾರ = ಹತ್ತು ಗಜ. ಸಗತಿ ಹೊಡಿ = ಸಾಮು ತೆಗೆ. ಕೃಷ್ಣರು = ಕೃಷ್ಣನಂಥ ಗೆಳೆಯರು (?). ಬಾಯಾ ಪಾಟೆ = ಮುಖೋದ್ಗತವಾಗಿ.

ಕೊರವಂಜೀ ಹಾಡು

ಮಗನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೊಳೆಯೆಡೆಗೆ ಬೇರೂರಲಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ತಾಯಿಯು ಆತನೊಮ್ಮೆ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಸೊಸೆಯ ರೂಪವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಅವಳೊಡನೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮನವೊಲಿಸಲೆಳಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆತನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಮೊದಲಿನ ಸಾಲ್ಕು ನುಡಿಗಳ ಸಾರಾಂಶ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಅಕ್ಕರತೆಯ ಸೊಸೆಗೆ ತವರೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊರವಂಜಿಯ ಬುಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನು ಗಂಡನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವನೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮೂರು ನುಡಿಗಳು ಮುಗಿದವು. ಮುಂದಿನ ಆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾಣಿಕ ಹಚ್ಚಿದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದನಕಾಯುವ

ಹುಡುಗರಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಯರಿರುವ ರಾಜಪಟ್ಟಣದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಳು. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನಂತಹ ಬಾಲೆಯರನ್ನೂ ಹೆರದೆಯರನ್ನೂ ಬಲಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಕೊರವಂಜಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಗಂಡನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ—“ನಿನಗೆ ಸೂಳೆಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮರಣವುಂಟು” ಎಂದು ಕಣಿ (ಶಕುನ) ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು “ವಶೀಕರಣ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಕೂಡಿಸೆ” ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನ ನಿಬರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವನ ಸೂಳೆಯು ತಾನೂ ಬರುವೆನೆಂದು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಲು ಇವರು ಅವಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೂಕಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಬಾಲೆಯು ತನ್ನ ಅತ್ತೆಗೆ—“ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ನೋಡುಬಾರೆ” ಎಂದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಡು ಮುಗಿಯುವುದು.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅನ್ನುವ ಮಟ್ಟ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು.— ಅಬರಂಗ ಧೂರಿ=ಅಭ್ರಕದಂತೆ ನುಣುಪು ಮೈಯುಳ್ಳ ರಾಜಪುರುಷ. ಛೇಲವಿ=ಸುಂದರಿ. ಮಕದೋರು=ಮುಖ ತೋರಿಸು. ದಟ್ಟೆ=ಸೀರೆ, ದುಕೂಲ. ಸುಳಿಗಾರ=ಸಂಚಾರಿ. ನಿಂಬಿ=ಲಿಂಬಿ. ಕೊರವಂಜಿ=ಕುಂಚಿಕೊರವರ ಹೆಂಗಸು. ದ್ಯಾವರ್ದೀಳು=ದೇವಾ ವೇಶದಿಂದ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವಿಕೆ. ಕೈ ತಾ=ಅಂಗೈ ತೋರಿಸು. ಮಾಡಿಹೊಡಿ=ಮದ್ದುಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲು. ಗರದೀಲಿ=ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ. ರಂಡಿ=ಸೂಳೆ. ಹೊಡ ಮಳ್ಳಿ=ಹಿಂತಿರುಗಿ. ಹೊಳ್ಳು=ಹೊರಳು. ಚೆವ್ವಲಿ=ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮೆಟ್ಟುವ ಕಾಲ್ಕರೆ.

ಗಂಗೀ ಗೌರೀ ಹಾಡು

(೧)

ಶಿವನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ನಂದಿಯನ್ನೇರಿ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ.

(ನುಡಿ ೧-೨). ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಗೆ ಯೊಡನೆ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ (೩-೧೧). ಇದನ್ನು ಒಂದು ಗಿಳಿಯು ಕಂಡು ಗೌರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವಳು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ತವ ರವರು ಈಕೆಯನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ತಿರುಗಿ ಶಿವನ ಅರ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ (೧೨-೨೧). ಆಗ ಶಿವನು ಒಂದೂರಿನಿಂದ ಯತಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹಾಗೆ ಬಂದು ಗೌರಿಯನ್ನು ನೀರು ಬೇಡಲು, ಅವಳು ಒಂದು ಗಿಂಡಿಗೆ ಬದಲು ಎರಡು ಗಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಶಿವನು “ನಿನಗೆ ಪುರುಷರು ಇಬ್ಬರೇನೇ?” ಎಂದು ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಅವನ ಜಡೆಯೊಳಗಿನ ಗಂಗೆಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಬೈಲಿಗೆಳೆದು ಅವ ನಿಗೇ ಗೆಲಿಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಊಟಕ್ಕೆ ಎಡೆಬಡಿಸುವಾಗಲೂ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದುಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆಗ ಶಿವನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಾನು ತಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ (೨೨-೩೧) ಗೌರಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಅವನ ಜಡೆಗಳಿಗೆ ಹೂಸಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಗಂಗೆಯು ಗೌರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸೊಂಟದ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಗೌರವ್ವನು ಹಾಗೇ ಕೆಳಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಗಂಗೆಯೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಾಳೆ (೩೨-೩೫). ಮರುದಿನ ಗೌರಿಯು ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಲು, ಮೈದೊಳೆಯಲು ನಿರಿಲ್ಲದಂತಾಗು ತ್ತದೆ. ಶಿವನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದ ಎಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೂ ತುಪ್ಪದ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೇಂದು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗೌರಿಯ ಗರ್ವಭಂಗವಾಗು ವುದು. ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕರೆತಾರಿನ್ನುವಳು (೩೬-೪೧).

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಕೊಂಬಣಸ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗೆಜ್ಜ ಇವು ಎತ್ತಿ ಆಭರಣಗಳು. ತರವೊ=ತರಲಿಕ್ಕೆ. ದಯಮಾಡು=ಕೊಡು. ನೆಂಬಿಗೆ=ನಂಬಿಗೆ. ರಂಭ್ಯಾಳ=ಮಡದಿ (ರಂಭೆ) ಇದ್ದಾಳೆ. ಮನಗು=ಮಲಗು. ಮಕ=ಮುಖ.

ಚಾವುಕಿ=ಪೀಠ. ಭಾಂವಕ್ಕು=ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ. ಮುಟ್ಟಾಗು=ರಜಸ್ವಲಿಯಾಗು. ಖಳ
ವ್ಯಾಢ=ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮುಡಚಟ್ಟು=ಮೈಲಿಗೆ.

ಗಂಗೀ ಗೌರೀ ಹಾಡು

(೨)

ಇಡೀದು ಭಾವಗೀತೆ ಲೆಕ್ಕದಂತೆ ಮುಂದಿನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸ
ಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಹಾಡಿನ ವಿಷಯವು ಪ್ರಣಯಾಂತರದ ಪರಿತಾಪವನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ
ಗಂಗೆಗೆ ಶಿವನೊಲಿದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಗೌರಿಯು ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳುವಳು. ಹಿಂದೆ
ಗಿರಿಯಾಸನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಶಿವನ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಘೋರತಪಶ್ಚರ್ಯ
ವನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಶಿವನ ಎದುರಿಗೇ ಕನವರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಅನ್ನೀಮರ, ಬನ್ನೀಮರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಟ್ಟಡವೊ
ಳಗೆ ಹಿಂಸ್ರಪಶುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ತಪಗೈದೆನೆಂದು ಮೊದಲನೆಯ ನುಡಿ
ಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವರ್ಗನಗರಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಬಗೆ
ಬಗೆಯ ರಾಕ್ಷಸರ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಯುಗಗಳ ವರೆಗೆ
ತಪಗೈದೆನೆಂದು ಎರಡನೆಯ ಮೂರನೆಯ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಲಲಿತರಗಳೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಸಾರಂಗಸರದೊಳಿ = ಸಾರಂಗ ಮತ್ತು
ಶಾರ್ದೂಲ ಎನ್ನ ಮೇಲಾಡಿ=ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೇಲಾಟಮಾಡಿ, ಅಥವಾ ನನಗಿಂತ
ಮಿಗಿಲೆಂದು. ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿ=ಕೈಲಾಸ ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿ. ಕತ್ತೀಯ ವರಿಯ
ವರು=ಚರ್ಮದ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅಮಾನುಷರು.
ಗಾಂವದ=ಗಾವುದ. ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ 'ಯುಗ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪ
ಯೋಗಿಸಿದೆ. ಸಾರಂಗ ದಾರಿ=ಸ್ವರ್ಗ ದಾರಿ. ತಪನಿದ್ದ=ತಪವಿದ್ದೆನು. ಭಣವಿ
=ಸೊಪ್ಪಿನ ಬಣಿವೆ ಅಥವಾ ಒಟ್ಟಲು. ಕಿಚಗುಳ್ಳು=ಕಿಚ್ಚಿನ ಬೆರಣಿ, ಎಂದರೆ
ಕೆಂಡ. ಒಗತನ=ದಾಂಪತ್ಯ. ಬರಕ್ಕಾಡ=ಸುರುವಿದೆ.

ಭಾವಗೀತಗಳು

ಹೃದಯೋದ್ರೇಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಯಾವುದೊಂದು ಒಂಟಿ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅದರ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೋತೃವಿನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾವಾವೇಗವು ಏಳುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ “ ಭಾವಗೀತಗಳೆ”ಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯವು ತನ್ನ ಸ್ವಗತವನ್ನು ಕಲ್ಲು ಕರಗುವಂತೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿರುವುದುಂಟು.

ಕೂಸಿನ ಹಾಡು

ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಭಾವಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಜನರ ದಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೂಸು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗದಂತಾಗಲು ಅವಳು ನೆನೆನೆನೆಸಿ ಅಳುತ್ತಾಳೆ.

ಛಂದಸ್ಸು :— ತ್ರಿಪದಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು :— ಕುಂದಲ=ಕುಂದಣ. ಮಂಡಲ=ಬರಿದಾದ ಸ್ಥಳ. ಹೆಲ್ಲ=ಚಿಕ್ಕ ರೊಟ್ಟಿ. ಇಡಸೀದ=ಇಡಿಸಿರುವೆನು. ತೆಲಿ=ತಲೆ. ಹ್ವಾದ=ಹೋದನು.

ಎತ್ತಿನ ಹಾಡು

ಎತ್ತಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕುಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಸುಖದ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗಬೇಡ! ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುದಿಯ ಕಡೆ

ಯಿಂದ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅನರ ಅನುವು-ಆಪತ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಮೋರೆ ತಿರುವುವ ಸ್ವಭಾವವು ಬಹು ಜನರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಚುಚ್ಚುವಂತೆ ಈ ಹಾಡು ಇದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದನ-ಕರುಗಳ ನೀರು-ಮೇವುಗಳ ಚಿಂತೆಯು ಮನೆಯ ಒಡತಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೋಗಬಾರದೆಂಬುವಕ್ಕೂ ಈ ಹಾಡು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಯೆ-ದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು :—ತ್ರಿಪದಿಯ ಚಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು :— ಮಾಗಿ=ಮಾಗಿಯ ಕಾಲದ ಎಂದರೆ ಮಾಘಮಾಸದ ನೇಗಿಲುಗೆಲಸ. ಮಾಯದಿಂದ=ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ. ಧಂಟ=ದಂಟು. ತುಂಡಿನ=ಸೊಕ್ಕಿದ ರಸನ್ನು. ಹೆಂಡಿ=ನೆಗಣೆ. ಕುಳ್ಳ=ಬೆರಣೆ. ಪರನಾದ=ಧೂಪದ ಬೂದಿ (ಪ್ರಸಾದ). ಬಾರಕೋಲ=ಚಬಕ.

ಮಳೀ ಹಾಡು

ಬಿತ್ತಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತಡವಾಗುತ್ತದೆ ದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರಲ್ಲಿ ಪಾಪಾಕಾರವೇ ಎದ್ದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಾ ಉತ್ತರಾ ಮಳೆಗಳು ಆಗಲೇಬೇಕು. ಅವು ತಪ್ಪಿದರೆ ರಂಬಾಟಕ್ಕೆ ಆರಂಭವೇ. ಹೀಗಿದ್ದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವರುಷ ಸ್ವಾತಿಯ ಮಳೆಯ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಹನಿ ಕೂಡ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹೀಗೆ ಆದಾಗಲೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಯೂ ಬರದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ತೋರು ತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದ ಒಂದು ಕರುಣಾಜನಕ ಚಿತ್ರವು ಈ ಹಾಡಿ ನಲ್ಲಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು :—ತ್ರಿಪದಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು :— ಗುಬ್ಬಾರು=ಘೋಷಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು (ಗುಬ್ಬಿಯಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವರು.) ಅನ್ಯಾದ=ಅನ್ಯಾಯದ. ಬಂದಕೇರಿ=ಬಂದುಬಿಟ್ಟು. ಉಣಿಸ್ಯಾರ=ಉಣಿಸಿದರು. ಮುಚ್ಚಾ=ಮುಚ್ಚಿದವು.

ಕಥೆಯ ಹಾಡುಗಳು

ರಾಜ ರಾಣಿಯರ ಕಥೆಗಳು, ಜಕಣಿಯರ ಕಥೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಜಾನ ಪದ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರಾದರೂ ಉಂಟೆ ? ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳಿಗೂ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನದ ರಥಕ್ಕೆ ನೆರವುಗೊಳಿಸಂತೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲಸಬೊಗಸೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರು ಇಂತಹ ಕಥಾಗೀತಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ದುಡಿತದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮರೆಯುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಜೀವನದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಎದೆಗೊಡುವ ಬಲವನ್ನು ಇವುಗಳೇ ಅವರಿಗೆ ಪೂರೈಸುವವು. ಸದ್ಯದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮರೆಯಿಸುವವು. ನಾಳಿನ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುವವು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೇ ಇಂತಹ ಜದಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವನದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಎನ್ನುವುದು. 'ಜೀವನಸಂಗೀತ' 'ಜೀವನಶ್ರುತಿ' ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲ ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕವುಗಳು.

ಆಕಳ ಹಾಡು

ಇದು ಒಂದು ಆಶ್ರಮದೊಳಗಿನ ಆಕಳ ಹಾಡು. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಹುಲಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು—“ ಮಗುವಿಗೆ ಮೊಲೆಕೊಟ್ಟು ಬರುವೆನೆ” ಎಂದು ಆಣೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ವಚನಕೊಟ್ಟಂತೆ ತಿರುಗಿ ಅದು ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಲು ಹೋದ ಕಥೆ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ 'ತಾಯಿಯು ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ಮಗುವಿನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಹಾದೇವ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಥಾಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಮರಳಿಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಶಾಪವಿದೆ. ಅದರ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಯುವ ಆಕಳಿಗೆ ಪರದೆಗಳನ್ನು ಮರೆನಾಡಿದ

ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಆ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಯ ವರ್ಣನೆ. ಅದರ ಮುಂದಿನ ಒಂದು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಆಕಳ ಹಾಲಿನ ಗಿಣ್ಣು ವಸ್ತುಂಜು ನೆರೆಯ ಜನರೆಲ್ಲ ಹರಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ಹೇಳಿದೆ. ಮುಂದಿನ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮದ ಋಷಿಯು ಆಕಳಿಗೆ ಆರತಿಯೆತ್ತಿ ಅದನ್ನು ಅಡವಿಗೆ ಮೆಯಲು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮೇಲಿನ ಐದು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೇಯ್ದು ಹೊರಗೆ ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ವಿಷಯವು ಹೇಳಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೆ ವಚನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಳು ವಿಧಿಯನ್ನು ಹಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೊತೆ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪರದೇಶಿ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಮೂರು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯ ನಾಲ್ಕು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಥಾಸಂಸಮಾಪ್ತಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು :—ತಂಗಾಲಿ=ತಣ್ಣಗಿರಲಿ (?). ನಿರವಿಂ=ನಿಲ ವಿನ (?). ಪಟ್ಟೋಳಿ ಗುಡಿ=ರೆಶಿಮೆಯ ಪರದೆ. ಬವಲಿ=ಕಪಿಲೆ (ಆಕಳು). ರೊಕ್ಕಸ್ತ=ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ. ಉಚ್ಚಾಯ=ಉತ್ಸವ. ದಡ್ಡಿ=ದನಗಳ ಹಕ್ಕಿ. ಗೌವ ಳರು=ದನಗಾಹಿಗಳು. ಬರದ ಬತ್ತಿಸಿದಂತಾ=ಚಿತ್ರದಂತೆ ಸುಂದರವಾದ. ಹಿಮ್ಮಲಿ=ಹಿಮ್ಮೊಲೆ. ಕೆಲಕೂತ=ತೂಗಾಡಿಸುತ್ತ. ಪರದಕ್ಷದಿಂದ=ಗಂಭೀರ ವಾಗಿ. ಬಳಲ್ದೀವಿ=ಬಳಲಿದವಳು. ಬಾವಂಜಿ=ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗಿಡಗಂಟಿ. ಇದಿ=ವಿಧಿ. ಬಂದೀನು=ಬಂದೇನು. ತನವಿನಲ್ಲಿ=ತಂಪಿನಲ್ಲಿ. ಅರಬಕ್ಷಿ ಪರಬಕ್ಷಿ= ಬುದ್ಧಿ ಬಲಿಯದ. ಮಲೆಗೊಳ್ಳ=ಮೊಲೆಗೊಡರಿ. ಛಾಯದಲೆ=ಒಪ್ಪಿನಿಂದ. ದಾವುಣಿ=ಗೊಡಲೆ (ಮೇವಿನ ಹರಿ). ಕುಣಕಿ ಸಡಲ್ಯಾವ=ಕಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಎರವಾದಿ, ಎಂದರೆ ಸತ್ತೀ ಎಂದರ್ಥ. ಅನ್ಯಾನನಾಡದೆ=ಮರುಮಾತು ಹೇಳದೆ. ಉಪ್ಪಾಸ=ಉಪವಾಸ.

ಎಳ್ಳಾಮಾಸೀ ಹಾಡು

ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಏಳು ಮಂದಿ ಸೊಸೆಯಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಿಸೊಸೆಯರಿಗೂ ಆತ್ಮೆಗೂ ಬಹಳ ಹಿತವಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ಚಿಕ್ಕ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಒಂಟಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾರ್ಗಶಿರ್ಷ ಮಾಸದ ಕೊನೆಗೆ ಬರುವ ಎಳ್ಳಮಾಸಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನರು ವನಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರೂಢಿಯುಂಟು. ಅಂದು ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರು ಚಿಕ್ಕ ಸೊಸೆಗೆ ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ವನಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೊದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಆಕಳ ಕರುವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆದು ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಬೀದಿಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋದಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತನ ಮಗನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಅವಳ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ತಾಯಿ ಕೇಳಿದಾಗ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದನು (ನುಡಿ ೧-೧೫). ಅವನ ತಾಯಿಯು ಆ ದಿನ ಸಂಜೆಗೆ ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಏಳೂ ಮಂದಿ ಸೊಸೆಯಂದಿರಿಗೆ ಮುತ್ತೈದೆತನದ ಉಟಕ್ಕೆ ನಿಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಚಿಕ್ಕವಳ ಭೋಜನ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಒಂದು ನೋಣವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ವಾಂತಿಯಾಗಹತ್ತಿತು. ಆ ನೆನಪಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದವರನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುವರು (೧೬-೧೯). ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ತರುಣನು ಅಕೆಯ ಮೈಮುಟ್ಟಿ ಹೋಗುವನು. ಆಗ ಅವಳು ಒಂದು ಹೆಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಳು. ತನ್ನ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಆಭರಣವನ್ನು ಹರಿದೊಗೆದು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೋಣಿಸಿಕೊಡಲು ಹೇಳುವಳು. ಅವನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಪೋಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವಳು ಮರೆಮಾತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಚ್ಚುತ್ತಬಂದಳು. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು (೨೦-೨೪). ಆಗ ಲಘುಶಂಕೆಯ ನೆನಪನ್ನಾಡಿ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯಹೇಳುವಳು. ಅವನು ತಿರುಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಣೆಮಾಡಿದನು. ಅವಳು ತನ್ನ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನೇ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಶಯಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಒಂದೊಂದು ನಿಲಗಿ (ನಿರಿಗೆ)

ಯನ್ನು ಉಚ್ಚುತ್ತ ಒಂದೊಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಇಳಿದು ಕೊನೆಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿವ್ವ ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಡಿಗೆ ಸೀರೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಬತ್ತಲೆ ರಂಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು (೨೫-೩೧). ನಸುನೀಲ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯಿರಿದಾಗ ಆತ್ತೆಯು ಹೆದರಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ನಿಜಸಂಗತಿಯು ಗೊತ್ತಾಯಿತು (೩೨-೩೪). ಕೊನೆಯ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ “ ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ” ಎಂಬ ಉಪಸಂಹಾರವಿದೆ. ಜನರೂಢಿಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಥೆ ತುಗಲಿವೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:— ಲಲಿತರಗಳಿಗೆ ನಮಿಸುವಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಕಾಯಪಲ್ಲೆ=ತರಕಾರಿ. ಜ್ವಾಲೆ=ಬೀಕೆ. ಕಟ್ಟಿಟ್ಟೆ=ಕಟ್ಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ. ನಣ=ನೋಣ. ಸಟ್ಟಿಸರವತ್ತ = ನಡುರಾತ್ರಿ. ಹಿಂದಕ-ಮುಂದಕ=ವಾಂತಿ. ದಿಕಪಾಲ=ಚಿಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. ಕಾಲ್ಮಡಿ=ಮೂತ್ರ. ಪಾಟುಣಿ=ಮೆಟ್ಟಿಲು.

ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯ ಹಾಡು

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಈ ಹಾಡಿಗೆ ‘ ಜೈನರ ಹಾಡು ’ ಎಂದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಕಥೆಯು ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯ ಕಥೆಯೇಡನೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೋಲುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಕಂಡ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಊಹೆಯು ಬಹಳ ಕುಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದುದಾದರೆ ಈ ಹಾಡಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಉಂಟು.

ಮಗಳು ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂವಾದವಿದು. ತಾಯಿಯ ತವರವರು ಜೈನರು. ಕೊಟ್ಟ ಮನೆ ಲಿಂಗವಂತರದು. ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಸೋದರನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಸೋದರನು ತನ್ನೂರ ಒಡೆಯನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ (೧-೪). ಮಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಗ್ನದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಗು

ತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಳು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ(೫-೮). ಲಗ್ನದ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆಂದು ವರನ ಊರಿನಿಂದ ನಿಬ್ಬಣವು ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಇತ್ತ ತಾಯಿಯು ಉಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಲೆಳಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ(೯-೧೮). ಕೊನೆಗೆ ವರನು ವೈಭವದಿಂದ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕನ್ನೆಯು ಶಪಿಸುತ್ತಾಳೆ (೧೯-೨೨). ಅಂತೂ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವಳ ಮದುವೆ ಮುಗಿಯುವುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿನ ಬಗೆಗೆ ಏನೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ನಂತರ ತಾಯಿಯ ತವರುಮನೆಯಿಂದ ಬಂದ ಬುತ್ತಿಯ ಊಟದ ಸಲುವಾಗಿ ತಾಯಿಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಾಗ್ವಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುವಾಗ ಬುತ್ತಿಗೆ ಬದಲು ಹಿಟ್ಟು, ಅಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ಒಣ ಜೀನಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನೆಯು ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ , ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೋದವಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಟ್ಟಮರೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದರ ಮುಂದೆ ಅವಳ ಸಮಾಚಾರವೇ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ (೨೩-೨೯).

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಅಂಕಬಂಕ=ನೊಟ್ಟಪಟ್ಟಿ. ಡೊಂಕ=ವಕ್ರ. ಸೈದಾನ=ಸವಿಜೇನಸು. ಸತ್ತದಿನ=ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ. ನಿಬ್ಬಣ=ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬೀಗರ ಗುಂಪು. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ=ಒಪ್ಪಿನಿಂದ. ಖೋಡಿ=ಕೆಟ್ಟ (ಅವಲಕ್ಷಣ). ಛಿಜ್ಜಿ=ಸಜ್ಜೆಯ ಬೆಳೆ. ಛಿಲ್ಯಾಡು=ಹರಚಿಲ್ಲು. ಒತ್ತಾಡು=ತಾಕಲಾಡು. ಸೋಬಾನ=ಶೋಭನ. ಬಗಸುಳ್ಳು=ಬಲವುಳ್ಳ (ಗಟ್ಟಿಗನಾದ). ತಳವಾರ=ಅಗಸೆಯ ಕಾವಲುಗಾರ. ಕಾಲಮ್ಯಾಲಾಗಲಿ=ಸಾಯಲಿ.

ಬರದ ಹಾಡು

ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಣ್ಣ ಶ್ರೀಮಂತ, ತಮ್ಮ ಬಡವ. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳು. ತಮ್ಮನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ “ಒಂದು ಪಡಿಜೋಳವನ್ನು ಕಡವಾಗಿ ಕೊಡು, ನಿನ್ನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು

ಮಾಡುವೆನು” ಎಂದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಅಣ್ಣನು ಒಪ್ಪಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ತಮ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯು ಆ ಬೋಳವನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಭಾವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಬಂದು ಅವು ತಮ್ಮ ಬೋಳವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ನುಚ್ಚಿನ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಇದ್ದ ಬೋಳವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಮೇಲೆ ಬಡವನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಎಂಟೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಂದು ಸೇರು ಬೋಳವನ್ನು ಕಡೆ ಬೇಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೊಡದಿರಲು ಹುಡುಗರಿಗೆ ತುತ್ತು ರೊಟ್ಟಿಯಾದರೂ ಕೊಡೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ “ತುತ್ತು ರೊಟ್ಟೀ ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಿಯಾ?” ಎಂದು ಅತ್ತಿಗೆಯು ಎನ್ನುವಳು. ನಂತರ ಬಡವಿಯು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿಯ ತಾಳೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಷವನ್ನೂ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಕೊಂಡುತರುವಳು. ವಿಷಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಬೋಳವನ್ನು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಆ ಗಂಡಹೆಂಡರು ಉಣ್ಣುವರು. ಉಂಡು ಬರವನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತ ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿಬಿಡುವರು. ಮಲ್ಲಾಡಕ್ಕೆ ಹೋದ ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣನು ತಿರುಗಿಬಂದು ತಂಗಿಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೆಡಕೆನಿಸಿ ತಂಗಿಯ ಮನೆಗೆ ಬರುವರು ಬಂದು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಸಿ ತಾನೂ ಆವರೊಡನೆ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ನಾಂಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಸೊಲಗಿ=ಪಡಿ ಅಥವಾ ಸೇರು. ಗಾದೆ ಮೆತ್ತಿಗೆ=ಕಣಬದ ಬಾಯಿಯ ಮೆತ್ತಿಗೆ. ಹೆಣತಿ=ಹೆಂಡತಿ. ಇಸ=ವಿಷ. ಎಡಿ=ಅಗಲ. ಪೇಟಗಟಾರ ಮಾಡಿಕೊ=ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಠಾರಿಯಿಂದ ಇರಿದುಕೊ. ಅಟ್ಟು=ಅಷ್ಟು. ತುತ್ತು=ತುಣುಕು. ಅಸೂ=ಅಷ್ಟು. ಬಾನಿನಾಗ=ಬೋನದಲ್ಲ.

ದ್ರೌಪದಿಯ ಹಾಡು

ಪಾಂಡವರು ಚೂಜಿನಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸೋತಾಗ ಕೌರವರು ಅವಳ

ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದ ಕತೆಯಿದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ಸುಡಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಹಾಡಿನ ಭಾವವು ಸಹಜವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಎಂಟನೆಯ ಸುಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದ್ರೌಪದಿಯು ಅಡಿದ ಮಾತು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಎನ್ನೋ. ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅರ್ಥವು ಸುಲಭವಾಗುವುದು.

ಭಂದಸ್ಸು :—ಭೋಷಣಪಟ್ಟಿದಿ.

ತಬ್ಬಪ್ರಯೋಗಗಳು :—ಕರಿಯವೂರ=ಹಸ್ತಿನಾವತಿ. ಘಾಶ=ಪಗಡಿ ಅಟಮೊಳಗಿನ ಗಾಳುಗಳು. ಫೀರ=ಕಾಡುವ ಸನ್ಯಾಸಿ. ದಾರು ಮಾರು ಬದುಕು=ಸ್ಥಾನರಜಂಗಮ ಆಸ್ತಿ. ಕು-ದ್ಯಾನಾಡದಿರು=ಕುಂದಿಡಬೇಡ. ಸದರು=ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳ. ರಗತ=ರಕ್ತ. ಲಡ್ಡ=ಚಬಕ. ಇಂಜಾನ=ಇಂಧನ. ಮಂಜಾನ=ಮಂಜು (ಮಬ್ಬು)

“ ದಂಡ ಬಂತವ್ವ ದಂಡ ”

ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಊರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದಂಡು ಬಂದಿ ಕದಾಗ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗಿ ಡೇರೇದ ಹತ್ತರ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಒಳಗೆ ಕುಳಿತ ಅಕ್ಕಕಾರಿಯು ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಜವಾನರನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ (೧-೫). ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಓಡಿಬಂದು ದುಃಖಮಾಡುತ್ತಾಳೆ (೬-೮). ಆಗ ಮಗಳು ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಸುಖದುಃಖದ ಬಗ್ಗೆ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ (೯-೧೦).

ಹೀಗೆ ಕುರುಹು ಹೇಳುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಬಹುಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ್ದು. ಘಟೋತ್ಕಚನು ತಾನು ಸತ್ತರೆ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಸಪ್ತತಾಳ ವೃಕ್ಷಗಳು ನೆಲಕ್ಕುರುಳುವವೆಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಕುರುಹನ್ನು ಹೇಳಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂಗತಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆಯಲ್ಲವೇ ?

ಭಂದಸ್ಸು :—ತ್ರಿಪದಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ.

ತಬ್ಬಪ್ರಯೋಗಗಳು :—ಥೇರೆ=ತಂಬೂ.

ಮದುವೆಯ ಹಾಡುಗಳು

ಈ ವಿಭಾಗವು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ. ಲಗ್ನದ ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವರು. ಈ ಹಾಡುಗಳು ಅವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಜ್ಞಮಂತ್ರಗಳೇ ಸರಿ. ದಾಂಪತ್ಯವು ಜೀವನದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ವಿಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ಒಂದು ಮಹಾಪವಿತ್ರ ಯಜ್ಞದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿದ್ದು ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಇವು ಕೇವಲ ರಂಜನೆಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಓದಬೇಕು. ಆದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಸವಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಹಾಡುಗಳು ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದರೂ, ನಾವು ಒಂದೊಂದು ಹಾಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಭಾಟಗೀ ಹಾಡು

ಕನ್ಯಾಪಕ್ಷದವರೂ ವರಪಕ್ಷದವರೂ ಮೊದಲು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ವಾಡ್ನುಳ್ಳಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕನ್ಯೆಗೆ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವೇ ನಿಶ್ಚಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸರ್ವಜನಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾಲದ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾಟಗೆ ಅಥವಾ ಭಾಷ್ವಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ಎನ್ನುವರು. ಇದು ಆ ಪ್ರಸಂಗದ ಹಾಡು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ನುಡಿಯ ಹೊರತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಹಾಡು ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದೇನಂದರೆ, ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮದುವೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ಮೇಲೆ ಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ತೀರ ಕೆಳಕ್ಕೆರುವ ಜೋಡು ಮಾವಿನ ಮರಗಳ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಜೋಡೆರಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಶುಭಶಕುನವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಸದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಹ್ವಾದ್ರ=ಹೋದರೆ. ಉನ್ಮಾಯದ=ಹರು

ಷದ. ಕುಸುಮಾಯದ=ಹೂವಿನಂಧ. ಗ್ವಾಡೀಯನೀ ತೆಳಗ=ಗೋಡೆಯನೆ ಈ ತೆಳಗೆ (ಗೋಡೆಯ ಕೆಳ ಬದಿಗೆ). ತಟ್ಟಂದರ ತೆಳಗ=ತಟ್ಟತಳಕ್ಕೆ. ಆಕಳ ಕರಸಾಕ್ಷಿ=ಗಾಯತ್ರಿಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ. (ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ). ಶುಕ್ರ ವಾರ, ಮಂಗಳವಾರ ಇವು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ದಿನಸ ಗಳು.

ಒಳಕಲ್ಲು ಪೂಜೀ ಹಾಡು

ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಿಟ್ಟುಕ್ಕಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಒರಳು, ಬೀಸುವಕಲ್ಲು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಸಂಗದ ಹಾಡಿದು.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಯಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ವಳ್ಳ=ಒರಳು ಮಂಟಿಗಿ=ಕಾಲಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಒಂದು ಅಭರಣ.

ಅರಿಷಿಣ ಹಚ್ಚು ಹಾಡು

(೧)

ಅರಿಷಿಣ ಹಚ್ಚುವುದು ಲಗ್ನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮದೀಕ್ಷೆಯಂತಿರುವುದು. ವರನಿಗೆ ಅರಿಷಿಣ ಹಚ್ಚುವಾಗ ಇದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ನೆರೆದು ಹಾಡುತ್ತ, ವರನ ತಲೆಗೆ ವೀಳ್ಯದ ಎಲೆಯಿಂದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಮೈಗೆ ಅರಿಷಿಣವನ್ನು ಬಳಿದು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವರು.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ನಮ ಶಿವಗ=ನಮ್ಮ ಮದುಮಗನಿಗೆ. ನೆಯ್ಯೆಣ್ಣೆ=ಸ್ನಿಗ್ಧವಾದ ಎಣ್ಣೆ. ಹಚ್ಚೊಟ್ಟಿಗೆ=ಹಚ್ಚುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ. ತ್ವಾಟ=ತೊಟ್ಟ. ಎಲಿ=ವೀಳ್ಯದ ಎಲೆ. ನಿರಯ್ಯಕನಾಗ್ಯಾವ=ನೀರೇಕೆ ಆಗಿವೆ.

ಅರಿಸಿಣ ಹಚ್ಚೂ ಹಾಡು

(೨)

ಕನ್ನಿಗೆ ಅರಿಸಿಣ ಹಚ್ಚುವ ವಿಧಾನದ ಹಾಡಿದು.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಕುರುಣೆ=ಮುಡಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ಉಣ್ಣೆಯ ದಾರ. ಹಂಚಗೂಣೆ=ಹಚ್ಚಗಿನ ಕುರುಣೆ. ಬೆಂಚ (ಕೆಂಚ) ಗೂಣೆ=ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಕುರುಣೆ. ನಾಗುರುಣೆ=ನಾಗರ ಹಾವಿನಂತೆ ಜೋಲುವ ಕುರುಣೆ (ಇದು ಒಂದು ಆಭರಣವಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು). ಕುಸುವಲ್ಲಿ=ಹೂವಿನಂಥವಳು. ಘೂದೇವಿ=ಮದುವೆಗಳು. ಚಲಕ=ತಿಲಕ. ಕೆಂಚ್ಯಾರು=ಕೆಂಪುಮೈಯವರು. ಲ್ಯಾವಳ=ಗೋಪು.

ಐರಾಣಿಯ ಹಾಡು

ಲಗ್ನ ಸಮಾರಂಭದ ಎರಡನೆಯ ದಿನದ ವಿಧಾನವಿದು. ಐದು ಮಂದಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರು, ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಕೊಡಗಳನ್ನು ತಂದು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುವರು. ಆಗಿನ ಹಾಡಿದು.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಐರಾಣಿ=ಐದುಮಂದಿ ರಾಣಿಯರು ಹೊರುವ ಕೊಡ ಮತ್ತು ಮಗಿಗಳ ಸಮೂಹ.

ಸಂಡಿಗೆ ಕಡಿಯುವ ಹಾಡು

ಐರಾಣಿಯನ್ನು ತಂದ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತೈದೆಯರು, ಒಂದು ಮಡಿಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ನಂದಿಯ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಕಡಲೆಯ ಹಿಟ್ಟಿನ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ದುಂಡುದುಂಡು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಳೆಗರೆದಂತೆ ಎಸೆಯುವರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ

ಈ ದಿನದ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ “ನಂದಮಾಕ (ನಂದಿಮುಖ)”ದ ದಿವಸವೆನ್ನುವರು. ಈ ಸಂಬಂಧದ ಹಾಡು ಇದು.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಒಡ್ಡಿ=ಒಡ್ಡುಳ್ಳ (ಐಸಿರಿಯ). ಪುರವಂತ ನಾಡು=ದೇವರ ಮುಂದೆ ವೀರಕುಣಿತವನ್ನು ಕುಣಿಯುವುದು. ಹೆಡದಿ=ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆ. ಖನ್ನಿ=ಕನ್ಯೆ. ಅಬ್ಬರಣೆ=ಆರ್ಭಟ. ಬಿದುರಿನ ಮಳೆ=ಬಿರುಮಳೆ. ಸಮ ರಮ=ಸಂಭ್ರಮ.

ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಹಾಡು

ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಎರಡು ಸಾರೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅರಸಿಣ ಹೆಚ್ಚುವಾಗ; ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಕ್ಷತೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ. ಆಗ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ತಂಬಿಗೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮೇರೆಯಂತೆ ನೂಲು ಸುತ್ತಿ, ನಟ್ಟನಡುವೆ ಮಣೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮದುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಹಾಡಿದು.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಸದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಖಂಡಿಕೆ=ನೂಲಿನ ಕುಕ್ಕಡಿ. ಹಸನ=ಸ್ವಚ್ಛ. ಅಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಗಿಲ್ಲಾ=ನೀರಿನ ಸಪ್ಪಳ.

ಅಡಿಕೆ ಆಡುವ ಹಾಡು

ವಧುವರರಿಗೆ ಸರ್ವಜನರು ಕೂಡಿ ಅಕ್ಕೀಕಾಳು (ಅಕ್ಷತೆ) ಒಗೆದ ಮೇಲೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ನಗೆಯಾಟವನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬರು ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು; ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುವರು.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಸದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಐದು ಅಕ್ಷರ=ಶಿವಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಎಂಬ ಐದು ಅಕ್ಷರಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಮಲ್ಲಿಗುಟ್ಟಿನ ಕ್ರಮದಿಂದ= (ಅಡಿಗಳು) ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂತೆ ಮೃದುವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ. ಪಾದಲಿ=ಪಾದದಲ್ಲಿ. ಪದಮ=ಪದ್ಮಚಿಹ್ನೆ. ಬಲಬಂದು=ಬಲವು ಬರಲಿ. ಬಟ್ಟಲಿ=ಬೆರಳಲ್ಲಿ. ಒಂಕಿ=ತೋಳಿನ ಅಭರಣ. ಸರಗಿ=ಕೊರಳಿನ ಅಭರಣ. ಕಾಯಾಂಗ=ಕಾಯಿಯಂತೆ. ಭಾಗ=ಸ್ಥಳ.

ಭೂಮದ ಹಾಡು

“ ಭೂಮ ”ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ “ ಸರ್ವವನ್ನೊಳಗೊಂಡದ್ದು ”ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. “ ಭೂಮ ” ಎಂದರೆ ಖಂಡರಹಿತವಾದದ್ದು. “ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಅಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆ ” ಎಂಬರ್ಥದ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯವೊಂದು ಸರ್ವಶ್ರುತವೇ ಇದೆ. “ ಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಇಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆ ” ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ.

ಅಕ್ಷತೆ ಬಿದ್ದಮೇಲೆ, ಮತ್ತು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಹೀಗೆ ಎರಡು ಸಾರಿ ಈ “ ಭೂಮದ ” ವಿಧಾನವು ಬರುಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. “ ಭೂಮ ”ವೆಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಲಗ್ನಶಾಂತಿಯ ಮಹಾನೈವೇದ್ಯ (ಬಡಿವಾಣ)ವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸರ್ವವಿಧದ ಪಶ್ಚಾನ್ನಗಳನ್ನು ಮದುಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಹೊಸದುರುಡಿ (ಬಿದುರಿನ ಬುಟ್ಟಿ)ಯ ಕೆಳಗೆ ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟು ಮುತ್ತೈದೆ ಯರು ಮತ್ತು ವಿವಾಹಿತ ಪುರುಷರು ಅದನ್ನು ತೆರೆದು ಉಣ್ಣುವರು. ಮೊದಲನೆಯ ಭೂಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳದು. ಎರಡನೆಯದು ಗಂಡಸರದು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೋಜನಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮಾನೇಶವಿರುವುದರ ಅರ್ಥವು ದಂಪತಿಗಳ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಸರ್ವವಿಧದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು. ಜೀವನದ ಸರ್ವಾಂಗೀನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮಹಾನೈವೇದ್ಯದಂತೆ (ಈಶಪ್ರಸಾದವೆಂದು) ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದಂಪತಿಗಳು ದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಪದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಹಂದವೂರದಾಗ=ಹಂದರದಲ್ಲಿ. ಪುಟ್ಟು
ಮಾಡು=ಹೊತ್ತಿಸು. ಮಾನಾರಿ=ಮಹಾನಾರಿ. ಮಾನಾರಿಗೆ ನಂದಿಯು
ಸಂಬಂಧವೇನೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಭಳಿಕೊಟ್ಟು=ಸಿಂಪಡಿಸಿ. ಭಿಜ್ಜುಕ=
ಸಜ್ಜುಗೆ. ಮಾನ=ಒಂದು ಅಳತೆ. ಚಾಲಿ=ಮೆಳೆ? ಹಾಳಾಗ=ಹಾಳುನೆಲದಲ್ಲಿ.
ಮಡ್ಡಿ=ಮೊರಡಿ ಭೂಮಿ. ಎರಿ=ಕರಿನೆಲ. ಎಸೆ=ವಾಸನೆ ಹಬ್ಬು. ಶಾಂವಿಗಿ,
ಕುರುಡಿ=ಊಟದ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಕೊನೆಯ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೋಲು
ಗೆಲವುಗಳು ಊಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ನೀರಮುಗಿ=ಕೈತೊಳೆದುಕೋ.

ಬೀಗರ ಹಾಡು

“ಹೊಳೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಬಿಗರ ಮಂಡೆ” ಎನ್ನುವಂತೆ, ಲಗ್ನದ
ಮುಖ್ಯ ವಿಧಾನಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಪದುಮಕ್ಕಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟ
ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಬೀಗರ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು
ಎರಡು ತಂಡಗಳಾಗಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಸಹ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರ
ಮೂಲಕ ಆಗಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕದನಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ನಮಗೇನೋ ಇಂತಹ
ಮಾತು ಅಸಹ್ಯಕರವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಜೀವನದ ಸರ್ವ
ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ‘ಭೂಮಾ’ಪೂಜಕರಾದ ಪ್ರಾಚೀನರು ಈ ತರ
ಹದ ನಗೆಚಾಟೆಗೂ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಸರಕ್ಕ ಸರಿತಲ್ಲ=ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಸರಕ್ಕನೆ ಮುಗಿ
ಯಿತಲ್ಲ. ಸುರಪ್ಪ=ಸ್ವರೂಪ. ಭಣವಿ=ಮೇವಿನ ಒಟ್ಟು. ಬೋಳ್ತೊರಿ=
ಕೊಂಬು ಮುಂದೆ ಹೋರಿ. ಹೊರಿಹುಲ್ಲು=ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳದ ಮುಂಗುರುಳು.
ಗುಳ್ಳ=ಮಂಗಲಸೂತ್ರ. ಕೈಪಾಳಿ=ಹಡಿಕೆಯ ಬಟ್ಟಲು. ಎಟ್ಟೊತ್ತಾಯ್ತು=
ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು. ಕೂಕಂ=ಕುಂಕುಮ.

ಕೂಸು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಹಾಡು

ವರನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಜನಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವಧುವಿನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡುವರು. ಮದುವೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕೊನೆಯದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸದೆ ಒಬ್ಬರೂ ಉಳಿಯಲಾರರು. ಇದೊಂದು 'ಮಹಾಭಾವಗೀತೆ.' ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ನೂಕುವಂತಿರುವ ಈ ಲಗ್ನ ವೆಂಬುದರ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವು ಆಗ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಹೆಣ್ಣು ಒಪ್ಪಿಸುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ 'ನಾಗೋಲಿ ಚೌಗೋಲಿ' ಎಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಬೀಗರು ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರುಸಹ ಕುಡಿಯದೆ ತಮ್ಮ ಊರ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ನಾಗೋಲಿ ಚೌಗೋಲಿ' ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು 'ನಾಗಾಲ ಚೌಗಾಲ' (ಗಾಗಾಲೋಟ) ಎಂದು ಇರಬಹುದು. “ 'ನಾಗೋಲಿ ಚೌಗೋಲಿ' ಆದ ಬಳಿಕ ನಾಯಿ ಸಹ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಗಾದೆಯ ಮಾತಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಯಾಗಿದೆ.

ತಬ್ಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಹರಿಯಾಗ=ಬೆಳಗಿಗೆ. ಹಾಲಾಬಾನ=ಹಾಲೂ ಅನ್ನ. ಬೆಳಗಾಕ=ಉಜ್ಜುವುದಕ್ಕೆ; ತೊಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ. ನೆಂಬಿ=ನಂಬಿ. ಬಳಗಾದ=ಬಳಗವಿದೆ. ಮಾನ್ಯದ ಹೊಲ=ಉಂಬಳಿಯ ಹೊಲ. ಒಮ್ಮನ=ನಾಲ್ಕು ಸೇರು. ಹಂತೀಲಿ=ಹತ್ತರ. ಬಣ್ಣ=ಸೀರೆ. ತಳವಲ=ತಳೆರು ತೋರಣ. ಖಸಿ=ಕುಕ್ಕು.

ಸೋಬಾನದ ಹಾಡುಗಳು

ಮಾನವದೇಹದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಸೌಂದರ್ಯವು ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಕಾಲಗಳು ಎರಡು. ಒಮ್ಮೆ ಎಳಗೂಸಿದ್ದಾಗ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಯವೇರುವಾಗ. ಯೌವನದ ಬೆಡಗು ಶೃಂಗಾರರಸಕ್ಕೆ ಉದ್ದೀಪಕ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದು ಸೋಬಾನದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಗುವಂತಿದೆ. ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಲಜ್ಜಾಶೀಲರಾದ ನಾರಿಯರು ವರ್ಣಿಸಿದ ರೀತಿಗೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಗಾಸ್ಪದವಿರುವ ಪುರುಷರು ವರ್ಣಿಸಿದ ರೀತಿಗೂ ಮಹದಂತರವಿರುತ್ತದೆ. ಲಾವಣಿಯೊಳಗಿನ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೂ ಸೋಬಾನದ ಹಾಡುಗಳೊಳಗಿನ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೂ ಸರಿಹೆಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನ ದ್ರೌಪದಿಯ ಚಿಲುವಿಕೆಯ ವರ್ಣನೆಗೂ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳೊಳಗಿನ ವೇಶ್ಯೆಯರ ವರ್ಣನೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಭಾವವು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಸ್ಫುಟವಾಗುವುದು.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ವರ್ಣಿಸಿದ ಶೃಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಹಜವಾದ ಜೋಕೆಯಿದೆ. ಗಂಡಸರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪವರ್ಣನೆಯು ಮೂರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. “ಮನಸ ಜೈನರ ಮಡದಿ” ಎಂಬ ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಯೌವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾಗುವ ಉಪಮೆಗಳಿವೆ. ಇದು ಒಂದು ವಿಧ. “ಹಿಂಬಳಿ ಮುಂಬಳಿ” ಮತ್ತು “ರನ್ನದುಡುಗುಣಿ” ಎಂಬೆರಡು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮೇಲಿನ ಅಲಂಕಾರಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಎರಡನೆಯ ವಿಧ. ಇನ್ನು “ಹೆಸುಮಗಳಸ ನೀಲಮ್ಮ” ಮತ್ತು “ಹಣಿ ಎಂಬು ಭಾವಕ” ಎಂಬೆರಡು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ “ಅಕ್ಕ ಭಾವಸಗ ವರನಂದ” “ನಾರೀಗಿ ತಮಗ ವರನಂದ” ಮುಂತಾದ ಮಾ

ಗಳಿಂದ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ರೂಪವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಂತಿದೆ. ಇದು ಮೂರನೆಯ ವಿಧ.

“ ಬಾಲಿ ತಾ ಮೈನೆರದು ” ಎಂಬ ಹಾಡಿನ ಮೊದಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಸುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಋತುಸಮಯದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮುಖಲಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸೊಗಸಾದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿಧವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

“ ಮನಸ ಜೈನರ ಮಡದಿ ”

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಸಂದರ್ಭದ ವರ್ಣನೆಯಿರುವುದರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತೊಂದರೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಛಂದಸ್ಸು :—ಮಂದಾನಿಲರಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು :—ಮನಸ ಜೈನರು=ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಘನವಂತಿಕೆಯಿದ್ದ ಒಂದು ಜಾತಿ. ಗಂಬಿರಳ=ಗಂಭೀರಳು. ಸೋಗಿನ=ಒಯ್ಯಾರದ. ಇಗತಿ=ಯುಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳು. ಜೂಜ=ಪಂಥಗಾರ್ತಿ. ಹಸಿಯ ಜಗಲಿ=ಲಗ್ನ-ಫಲಶೋಭನಗಳ ಪೀಠ. ನಾಗೇಂದ್ರನ ಅರಗಲ್ಲ=ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯೊಳಗಿನ ಮಣೆ. ಅರಗಲ್ಲು=ಅರಸುಗಲ್ಲು (ರತ್ನ). ಕಲ್ಪ=ತಲ್ಪ (?) ಮಾಣಿಕದಾಗಿನ ಏಣ, ಭಂಗರದಾಗಿನ ಭರಣಿ=ಮಾಣಿಕದ ಏಣ, ಭಂಗಾರದ ಭರಣಿ.

“ ಹಿಂಬಳಿ ಮುಂಬಳಿ ”

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಸುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆಯ ಅಲಂಕಾರ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ಸುಡಿಯಲ್ಲಿ ವರನ ಘನವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಸುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಗೆತಿಯರು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಮಂದಾನಿಲ ರಗಳೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಗಿರಾಕಿ=ಹರದಿ (ಸುಂದರಿ). ವಾನ್ಯಾಡು
ತುರಬ=ಅಲೆದಾಡುವ ಮುಡಿ. ವನಪಿಲಿ=ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ. ಖನ್ನಿ=ಕನ್ನೆ. ಚಿತ್ತ
ಬಲ್ಲಬೋ=ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭ (ಪ್ರೀಯ). ನಿಲಗುದರಿ=ನಿಲುವಿಕೆಯುಳ್ಳ ಕುದುರೆ.
ಮದನಾರಿ=ಯೌವನ. ಸದರ=ಸರಿಗದ್ದುಗೆ. ಇಂಜನ ಮಳೆಯ ಗಂಧದ ಗೀರ=
ಭೋರನುಳಿಯ ಹನಿಯ ಧಾರೆಗಳಂತೆ ಒಪ್ಪುವ ಗಂಧದ ಗೀರುಗಳು (ಕೈಗೆ).

“ ರನ್ನ ದುಡುಗುಣಿ ”

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಮಂದಾನಿಲ ರಗಳೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಇಟ್ಟಿದಳ=ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಎಣಿಕಿನಿಲ್ಲದೆ=
ಎಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ. ಹಸ್ಯಾ ಮಾಡಿ=ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ. ದಿಮಿದಿಮಿಗಾರಳ=ತುಂಬು
ಮೈಯವಳು. ವಾರಳು=ಓರಣವುಳ್ಳವಳು. ಕಂಡುಸಿ=ಖಂಡಿತವಾಗಿ. ಧನೂರ
ಬಣ್ಣ=ಧನ್ಯೂರಿನ ಸೀರೆ.

“ ಬಸವೇಸೂರನ ಮಡದಿ.” ಇಲ್ಲಿ ವರನನ್ನು ಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ.
ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಹೆಂಡಿರನ್ನು ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರಿಗೂ ಹರಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಿಗೂ ಹೋಲಿಸುವುದುಂಟು.

“ ಬಾಲಿ ತಾ ಮೈನೆರದು ”

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾವಯ್ಯನು ತೋರಿಸುವ ಅಕ್ಕ
ರತೆಯು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಪದಿ

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಮಕಬಾಡಿ=ಮುಖವು ಬಾಡಿ. ಬಡಿಗ್ಯಾರು=

ಬಡಗಿಗಳು. ಮೆಲಿ=ಮೀ (ಎರಕೊಳ್ಳು). ಮಡಿಗೋಳ=ಮಡಿಗಳನ್ನು. ದಸಿ ಮಕದ=ಒಕ್ಕೇ ದಶೆಯುಳ್ಳ ಮುಖಾಕೃತಿಯ.

“ ಹಣೆಯೆಂಬೊ ಭಾವಕ ”

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪತಿಗಿರುವ ಅಕ್ಕರತೆ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಣೆಗೆ ದಂಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಕೈಗೆ ಕಡಗ, ದ್ವಾರಿ ಮುಂತಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಡಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಸಾಲದೆ ಬಾಸಿಗ ವನ್ನು ತನ್ನಿರೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತಂದು ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಪಾರಿಪೋಷಿಕವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಪದಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಂತಿದೆ.

ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಭಾವಕ=ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ. ಗೊನಿ=ಗೊಂಚಲು. ಕೊಡವಿ=ಹಸುಮಗಳು. ತಗತಾರ=ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೆ. ನಂದಿಪೋಪಾನ=ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಸಾಲು. ನಸಲಿಗಿ=ನೊಸಲಿಗೆ (ಹಣೆಗೆ). ಗುಂಡುಗದ್ಯಾಣದ ಹೊಲ=ದುಂಡಗಿನ ಆಕಾರದ ಹೊನ್ನಿನ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡ ಹೊಲ.

“ ಹಸುಮಗಳನ ನೀಲಮ್ಮ ”

ಫಲಶೋಭನದ ಸಂಭ್ರಮವು ಇದರಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಪದಿ.

ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ನಸಲಿನಾರಗ=ನೊಸಲಿನಾರ್ಗ (?) ಅರವೊತ್ತಿನ ರಾಣ್ಯಾರ್ಯ=ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನದ ಮೂಲಕ ಮನೆಗೆಲಸವು ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತಡವಾಗುವುದರಿಂದ ಅರವೊತ್ತಿಗೆ ಸರವೊತ್ತಿಗೆ ಉಟ ಮಾಡುವರು. ಎಡ್ಡು=ಎರಡು. ಪಂಕನಲ್ಲಾಡಿ=ಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿ. ಕಂಗೆ ನಲ್ಲಾಡಿ=ಗರಿಗಳನ್ನು ಅದುರಿಸಿ. ವರ=ತಕ್ಕ. ಹಕ್ಕಿ ಹಸಿಗೊಯ್ಯೆ=ಹಕ್ಕಿಗಳಿರಾ ಸೇವೆ ಎರೆಯಿರಿ. ಕತೀ ನಡಿಸು=ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಗಿಸು.

ಇತರ ವಿಧಾನಗಳು

ಮದುವೆ ಶೋಭನಗಳ ನಂತರ ಬರುವ ವಿಧಾನದ ಹಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಚೊಚ್ಚಿಲು ಬಸಿರಾದಾಗ ಐದನೆಯ ಇಲ್ಲವೆ ಏಳನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧಾನವು ಜರುಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಹಡೆದಾಗ ಕೂಸಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧಾನವು ಜರುಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ವಿಧಾನಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಂತಾಗುವವು.

ಕುಬಸಾ ಮಾಡೂ ಹಾಡು

ಚೊಚ್ಚಿಲ ಬಸುರಿಗೆ ಐದನೆಯ ಇಲ್ಲವೆ ಏಳನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರತೆಯಿಂದ ಕುಪ್ಪಸದ ಉಡುಗೊರೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆಗ ಹೇಳುವ ಹಾಡಿದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಸುರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಯಕೆಗಳು ಬಣ್ಣ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಪದಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ನೆನೆದಂಡಿ=ಮೊಗ್ಗಿಗಳ ದಂಡೆ. ಆರಾಕು=ಆರಲಿಕ್ಕೆ ಹಾಕು. ಕಂಟಲಿ ಎತ್ತು=ಮುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಎತ್ತು.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಇಸ=ವಿಷ. ದುಮ್ಮಸ ಮಾಡ=ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು. ಮಸರ=ಮೊಸರು. ಬಾನ=ಬೋನ. ತನುಗಾಳಿ=ತಂಪುಗಾಳಿ.

ಬಯಕೆಯ ಹಾಡು

ಒಬ್ಬ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಬಯಕೆಗಳು ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಅವಳು ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಸಲಿಗೆಯ ಮಾತು, ಹೇಳುವ ಬಗೆ ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿವೆ: 'ಕಸಕಸಿ ಕೊಬ್ಬರಿ, ಹಸನುಳ್ಳ ಜಿಲಿಬಿಲಿ, ಬಿಳಿಯ

ಬೆಲ್ಲದ ಬಿಸಿಯ ಹೂರಣಗಡುಬು....ಇವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ ಇಸಮಾಡಿ ಒಂದು ತುತ್ತ ತಿಂದೇನು' ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ! ಇದರಂತೆಯೇ 'ಬಟ್ಟಿದ್ದಿ ಬಾಯಾಗ ಇಟ್ಟೇನು ತಾಯಿ' 'ತಾಳಲಾರೆನೆ ತಾಯಿ ತೋಳಾರೆ ತಾರ' --ಮೊದಲಾದುವು.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಕುಸುಮಪಟ್ಟದಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಬೇನೆ ತಿನ್ನುವ ಹಾಡು

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು :—ಒಡಿಗಾಯಿ ಹಿಡಿಗಾಯಿ=ಹರಕೆ. ಓಕರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತುರುಬಿನ ಕೂದಲನ್ನು ಬಾಯೊಳಗೆ ಇಡುವರು.

ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಹಾಡು

ಹುಟ್ಟಿದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ ಕೂಸನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೆಸರಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಜೋಗುಳಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವರಾದರೂ ನಿತ್ಯಶಃ ಕೂಸನ್ನು ತೂಗುವಾಗ ಹೇಳಲಾಗುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿಯ ವರ್ಣನೆಯ ವಿವರಗಳಿವೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು :—ಸಿಂಡಿಗಿ=ಒಂದು ಊರು. ತಳ=ಸ್ಥಳ. ಸಾದ=ಕವ್ವು. ಬಿಂದುಲಿ=ಮುಂಗೈಯ ಆಭರಣ. ನೆಳೆ=ನೆರಳು. ಅದರಂಗ=ಅದರಂತಹದನ್ನು.

ಅತ್ತೆಮನೆಯ ಕಾಟ

ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೆಂಬುವರಾರಿಂದಲೂ ಸುಖವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯರ ಕದನದ ವಿಷಯವಂತೂ ಸರ್ವಶ್ರುತವೇ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗಂಡನ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇವಳ ಕೂಡ ಕದನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಸರೆಂದರೆ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಮಾವ. ಮಾವನಿಗೆ ಸೊಸೆಯಂದಿರ ಮೇಲೆ ಬಲು ಅಕ್ಕರತೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಂದ ತನ್ನ ವಂಶದ ಬಳಿಯು ಬೆಳೆಯಲಿರುವುದು. ನಲ್ಲನ ಅನುರಾಗವೇನೋ ಸರಿಯೇ ಸರಿ. ಅಂತೂ ಗಂಡಸರ ಆಸರೆ; ಹೆಂಗಸರ ತ್ರಾಸ. ಆದರೆ ಗಂಡಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರು ಮಾತ್ರ ಸದಾ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕಿಟಕಿಟಿ ಮಾಡುವವರು. ಹೀಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಸೊಸೆಯಂದಿರು ಕೆರೆಗಳ ಪಾಲಾಗುವುದುಂಟು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದರೆ ಅದು ತವರುಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತವರುಮನೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಕರೆಯಲು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯ ತ್ರಾಸದ ಮತ್ತು ತವರುಮನೆಯ ಆಸೆಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ.

ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯರ ಜಗಳ

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯೆಂಬವಳನ್ನು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಯಾವ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಸದಿ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮಾಡತ್ತೆವ್ವ=ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅತ್ತೆವ್ವಾ. ಭಗ್ಗಿ=ಭಾಗ್ಯ. ಹಾಲೀ ಹರಕೊ=ತಾಳೀ ಹರಕೊ. ಜತ್ತನೆ=

ಜೋಪಾನವಾಗಿ. ಮೇಲುಪ್ರಿ=ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆ ಹಾದಿ ಸೋಬುತಿ=ಹಾದಿ
ವಾಲು.

“ಶಾಂವಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟಂದ್ರ”

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾದುನಿಯು (ಗಂಡನ ತಂಗಿ) ಸೊಗಸಿನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ
ಹೇಗೆ ಮುಳುವಾಗುವಳೆಂಬುದು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. “ನಡಿಯುವ
ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನಾದುನಿ ಮೂಲ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಹಾಡು ತಕ್ಕ
ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿದೆ. ಅವಳು ಅಣ್ಣನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪಿಮಾಡಿ
ಒಗೆತನ ಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಆಟ ಹೂಡುತ್ತಾಳೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವೆವು ಈ ಹಾಡು ಒಂದು ಕಥೆಯಂತಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:— ತ್ರಿಪದಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಶಾಂವಕ್ಕಿ=ಶಾಂವಿ ಎಂಬ ಒಂದು ತರದ
ಧಾನ್ಯ. ಧೇಸು=ಅಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟು ಏಟಿಏಟಿ=ಕರಕರೆ ಹೊಂತೂಟ್ಟಿ=ಹೊತ್ತಿ
ರುವುದರೊಳಗಾಗಿ (ಹೊತ್ತುಂಟಲೆ) ಇಟ್ಟು=ಇಷ್ಟು

ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳು

ಮದುವೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬೀಗರ ಹಾಡುಗಳು ಕೂಡ ಹಾಸ್ಯದವೇ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಅಪಹಾಸ್ಯ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವವು ಅಂತಹವಲ್ಲ. ಇವು ನಕ್ಕು ನಗಿಸುವಂತಹವು. ಎರಡನೆಯ ವಿಭಾಗದೊಳಗಿನ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹಾಸ್ಯವಿದ್ದದ್ದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದು ಇಂತಹದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಸವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ಪರಿಹಾಸ-ಅಪಹಾಸಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಟ್ಟಹಾಸವು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

‘ ನೂಲೊಲ್ಲಾಕ ಚೆನ್ನೀ ’

ಈ ಹಾಡಿನ ಭಾವ ಸರಳವಿದೆ.

ತಬ್ಬಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಚೆಲ್ಲ=ಕದರುಹಾಕುವ ಕಿವಿ (ಚರ್ಮದ್ದು). ಹಮ್ಮಿಗಿ=ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವ ದಾರ. ನಡುವಿನ=ಸೊಂಟದಲ್ಲಿರುವ. ಗುಗ್ಗರಿ=ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆಂದು ಕುದಿಸಿದ ಕಾಳುಗಳು.

ಕಿವುಡರ ಹಾಡು

ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ, ಅತ್ತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಿವುಡರು. ಒಬ್ಬರು ಒಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಸೊಸೆಗೆ ದಾರಿಕಾರ ನೊಬ್ಬನು ಹಾದಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವನು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಅಸಂಬದ್ಧ ಪ್ರಲಾಪಕ್ಕೆ ಆರಂಭ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ತ್ರಿಪದಿಯ ವೂರ್ವಾರ್ಧ.

ತಬ್ಬಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಭಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೂಳ=ಬೈಗುಳುಗಳು.

ಜೀನನ ಹಾಡು

ಇದೊಂದು ಯಕ್ಷಿಣಿಯ ಕಥೆ. ಜೀನನೊಬ್ಬನು ನೈವೇದ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ತೀರ ತುಸು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಳ್ಳಾಮಾಸೀ ದಿನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ಇದ್ದಪ್ಪು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಕಾಗೆಗಳು ತಿಂದುಬಿಡುವವು. ಮೋರೆ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವ ಜೀನನ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬ ಯಕ್ಷಿಣಿಯು ಬಂದು 'ನನ್ನ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು' ಎಂದು ಕೇಳುವಳು. ಹಸಿದು ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಜೀನನು ಹಸಿದಂಟುಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧಳಿಸಿದನು. ಅವಳು ತನ್ನ ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯ (ಅರಿಷಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ಕಾಡಿಗೆ, ಗಂಧ) ಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಅವನ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೂರುವಳು. ಅದರಿಂದ ಆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬಗೆಬಗೆಯ ರೋಗಗಳುಂಟಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಮಂದಾನಿಲ ರಗಳೆಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು:—ಅದ್ವಗಿದ್ದ=ಅರ್ಧ ಸೇರು, ಗಿರ್ಧ ಸೇರು. ಕುಳ್ಳಾಗ=ಚಿಕ್ಕ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ. ಛರಗ=ಅಡವಿಯ ನೈವೇದ್ಯ ಅಂಟ=ಮಂಚಿಕೆ. ಎಲ್ಲ=ಎಲ್ಲವನ್ನೂ (ದೇವತೆ). ಬತ್ತಗಾಡಿಗೆ=ಜೋಳದ ತೆನೆಗಳಿಗೆ ಬೀಳುವ ಕಾಡಿಗೆರೋಗ. ಬಂಜಿ=ಹತ್ತಿಯ ಕಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬೀಳುವ ರೋಗ. ಸೊಳ್ಳು ಹಾಯಿ=ಗೋದಿಯ ಬೆಳೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಂಗಿಯಂತಹ ರೋಗ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಬೆಳೆಯೆಲ್ಲ ಸೊಳ್ಳಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಳ್ಳಿ=ಕಡಲೆಯಗಡಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸುವ ಕೆಂಪು ರೋಗ.

ಮಂಗ್ಯಾನ ಹಾಡು

ಕೋತಿಗಳಿರುವ ಊರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಚಿತ್ರವು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಛಂದಸ್ಸು:—ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆ.

ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು— ಶಾರ= ಪಟ್ಟಣ. ಮಂಗಳ್ಯಾ= ಕೋತಿ. ಮಿಕ್ಕ-
ವುಗ ಕಾಳಕಡಿ=ದವಸಧಾನ್ಯ. ಬಂದೈತಿ=ಬಂದಿದೆ. ಅಣ=ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಕ.
ಕಟ್ಟಿಕೇರಿ=ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟು ಬೆಳಬಿಂಡಿ=ಬೆಳಕಿನ ಕಿಂಡಿ ಇದ್ದಾಸು=ಇದ್ದಷ್ಟು.
ಹಾಸ=ನೂಲು ತೋಡುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹುಂಜ=ನೂಲಿನ ಲಡಿ. ಒಳಕು=ನೆನಪು
ಮಾಡಿಕೊಂ (?) ಅಃ=ಅಕೆ. ಯಾಳ=ವೇಳೆ. ನೆಪ್ಪು=ನೆನಪು. ಕೊನೆಯ
ನುಡಿಯು ಮುದ್ರಿಕೆಯಂತೆ ಇದೆ

